

Kukwe Kuin Jesubtä Tikani Lucakwe Lucas

Ni kädian nämane Lucas abko kākwe tārā ne tikani niara kukwe muko Teófilo krāke. Teófilo abko ni romanobo ütiāte kri nütüta. Jesu-kwe dre dre nuenbare amne dre dre diribare kwe rabadre gare metre Teófiloye, abkokāre Lucakwe tārā ne tikani krāke.

Jesu jatani ni jökrā diantarikāre abko Lucas tā mike gare tārā nebtā. Ñan Jesu jatani nitre israelita aibe krāke, akwa Jesu därebare kā nebtā ni jökrā die mikakāre abko Lucas tā niere. Erere arato, Jesukristo jata-ni niara Rün Ngöbö mike gare ni jökrāye abko Lucas tö namani mikai gare bāri.

Lucas abko sribi muko Pablokwe abko gare nie, ñobtä ñan angwane tā tikani kore Colosenses 4.14; Filemón 24 amne 2 Timoteo 4.11. Lucas abko ñakare israelitare nütüta amne niara abko krākā bianka tā gare nie. Lucas kākwe tārā ne tikani juta Romate kā 60-79 ne ngwane nütüta. Lucas kākwe tārā Hechos tikani Teófiloye arato.

Kukwe kānekāne

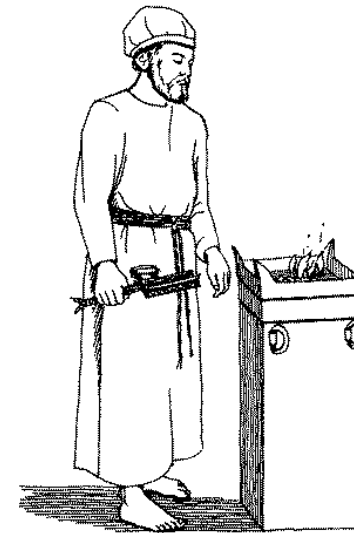
1 1-2 Ngöbökwē kukwe mika-nintbe ño ño abko erere namani bare Jesu köböire ni ngätäite, ye abko nitre nikani dikekā kane Jesube kākwe tuani ja okwā jenbti. Kukwe kuin Jesu-btä, ye abko ni tuakatuaka ye nämane sribire mikakāre gare. Erere arato, jändrän kuin naka-ninkā ño ño Jesubtä ye ni tuaka-tuaka kākwe niebare nunye, erere ni kwati kākwe tikani tārā-btä. 3-4 Ye kwrere ti tö namani tikai arato, aisete kā nera kukwe nakaninkā ño ño Jesubtä abko ti nikani ngwentari kuin, aisete mtare ti tö tikai metre ja täritärī

makrā, ti kukwe muko ütiāte Teófilo, jändrän nakaninkā ño ño Jesubtä diribarera mae, ye rabadre gare bāri kuin mae, abkokāre tita kukwe ne tike krö-rö mae:

Juan Bautista dāredi abko niebare Zacaríaye

5 Bati jrei kädian nämane Herodes Kri nämane gobrane kā Judea yete angwane, ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kädian nämane Zacarías nämane nüne yete. Niara abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kira kädian nämane Abías tukwe mrākā. Niara abko sribikā ju bli-takrā Ngöböbe kánti. Nitre

blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Abías mrākākri, ye ben nämane sribire. Meri Zacaríakwe kädian nämane Elisabet abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kira kädian nämane Aarón tukwe mrākā arato. 6 Niaratre nibu nämane nüne era metre Ngöbö ngwārekri, ñobtä ñan angwane Ngöbö Ku-kweita dre nuemna, erere nämā-nentre mike tāte metre. Mden kisete kukwe kwani ñakare ni mda mdaye kitakrā ngite. 7 Ye kwrere nämānentre Ngöbö Kukwei mike tāte, akwa Zacarías btā Elisabet nämane bati angwa-ne namani jabe, akwa Elisabet küde mrīani jabtā, aisete ngäbā-kre ñakare kwetre. Mdakāre ara-to, namanina unbre jökrā.



Ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tā kri mnü rä bāne kukwe (Lucas 1.8-11)

8 Akwa batira jire Abías tukwe mrākā blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nämane sribire ju blitakrā Ngöböbe kánti, ben Zacarías nämane sribire gwaire angwane, 9 nämānentre ni den iti ja ngätäite kri ngwāri mnü rä bāne kukwe Ngöbö ngwārekri. Ne abko nämānentre nuene käre köbö kwatirekwatire. Te Zacarías kábā namani sribi yebtā, ñobtä ñan angwane kā ngidīaninkā aisete. Ne erere niara diani sribi ye nuenkā kwetre kā demente ju blitakrā Ngöböbete. 10 Ye erere kā nükani angwane, Zacarías nikani kri ngwāri mnü kukwe kā demente angwane, ni kwati mda namani blite Ngöböbe ju bāre.

11 Zacarías nämane kri ngwā-ri mnü kukwe jāme, te batibe angele ni Dänkienkwe jatabare ie. Angele ye nämane ñukwā grā kri mnü rä bāne kukwakrā ne kwārākri, niara küde ruenkri se kwrere. Btä okwā namani angwane, 12 iaiteeje, ni rä ne-kwetaninkā ya! Namani grūkekā jökrā ngrabare. 13 Btārābe ange-lekwe niebare ie:

Zacarías ma ñan rekwetaka tibtä. Ma btā Elisabet kākwe ngä-bākre kārābare Ngöböye, erere Ngöbökwē mun kukwei nuanina, aisete meri makwe Elisabet yekwe ngäbākre brare ngibiadi. Ye makwe kädian Juan. 14 Ngä-bākre dāredi ye kā rabadi nuāre mabtā amne, ni kwati mda mda, btā kā rabadi nuāre siba, 15 ñobtä ñan angwane niara rabadi ütiāte kri ni Dänkien ngwārekri. Mdakāre abko,

niarakwe nin uba dōi btā dō kwakakwaka mda ñadre jire chi. Arato niara ngāmi dārere, kānenkri Ngōbō Ūai Deme tādīra tātē btā. **16** Juan rabadi ūtiāte kri ni Dānkien ngwārekri, ñobtā ñan angwane niarakwe ni israelita kwati mikadita ja māketa niaratre Dānkienbe.

17 Ne abko Ngōbō kukwei niekā kādian nāmāne Elías nāmāne sribire mekera Ngōbō Ūai kōbōire amne Ngōbō diebti, ye kwrere Juankwe sribidi niara Dānkien kānenkri, nitre israelita mikakāre biare niaratre Dānkien kaen ngābti. Mdakāre abko, ni kwati tā ja rūere ngābriānkātērebe, arato ngābriānkā tā ja rūere rūnbe abko ie ja mākāmnanta jabe kwārikwāri kwe. Erere arato, ni kwati tā ja dokwā mike ribi Ngōbōkrā abko ie ja tōi kwi-tamnanta kwe tōdekakāre Ngōbōbti. Ye kwrere, Juankwe ni kwati mikadi juto, ne abko kwe rabadre biare ni Dānkien kaen ngābti. Ne mden kisete, kā rabadī nuāre ni kwatibā, niebare angelekwe Zacariāye.

18 Zacariās kākwe ngwianintari mda ie:

Ne abko ño sere ti tō nibi gai bāri metre tie. Nun nena unbre, dokwā ngwen būrere jakān. ¿Se ño amarebti, ngābākre dāredre nunkwe sere? niebare kwe ie.

19 Angwane angele kākwe niebare mda ie:

Ti kā Gabriel. Ti ne mdenta sribire Ngōbō ngwārekri kā kāinbti. Niarakwe ti juni blite mabe kukwe kuin ne mikakāre gare

mae. **20** Akwa makwe ñan ti kukwei miri era, aisete mtare mentokwāre ngābākre makwe ngāmi dārere, kānenkri ma kukwei rōtadi. Akwa kukwe ne rabadi bare tātē jōkrā angwane, batibe ma kukwei gitiadita. Abko kore se, niebare kwe ie.

21 Kukwe ne nāmāne nakenkā angwane, nitre nāmāne ju bāre temen Zacariās ngibiare abko namanintre niere jae kwārikwāri:

¿Ne ñobtā amarebti, Zacariās nibi ngrōtōte krūbāte kā demente nere? namanintre niere jae kwārikwāri.

22 Abti raire erere angwane Zacariās jataninta ju bāre. Niara tō namani blitai bentre, akwa nin kukwe namani ngitieta jire chi angwane, Ngōbōkwe kukwe mikani tuare jabtā ie kā demente aisete, namanime blite jirekābe kisebti kore mda abko nūkani gare ietre.

23 Kā kitani sribikāre namani bare angwane, Zacariās nikaninta ja gwiriete. **24-25** Abti mda Elisabet namani bren, bren kwe kisete. Yebtā niara namani ja bāine dikakabtā sō krārike gwi. Nin namani nāin kwārākwārā. Namani nūtūre: Ti Dānkien kākwe ti die mikaba, aisete tita ngābākre ngibiare. Kā nāirare ni kwati kākwe ti mikaba ngwarbe, ñobtā ñan angwane ngābākre ñakare tikwe. Mtare ñan rabare ñāke tibbtā, ñobtā ñan angwane tita ngābākre ngibiare aisete, nūtūbare kore kwe.

Jesu dāredi Mariākwe abko angele nūkani niere ie

26-27 Nebti Elisabet bren sō krā tira angwane, Ngōbōkwe angele Gabriel juani mda kā Galilea yete nebe juta Nazarete, kukwe mike gare meri iti kādian nāmāne Mariāye. Ni merire ne abko bati kaibe, deme arato; ja mike gure ñakare jire chi, akwa nāmānena mikani jakrā kwārikwāri ni kādian nāmāne Josēbe. José abko jrei David tukwe mrākā. **28** Ne erere angele nūkani Mariā kānti, kākwe niebare ie:

Ñantōre mae. Ngōbōta ja moto mike bāri kuin makrā meri mda mda ngwā, aisete niarata ma die mike, niebare angelekwe ie.

29 Mariākwe angele ne mikani ñārāre angwane, nekwetaninkā niara kukweibtā. Abtā namani nūtūre: ¿Se ñobtā angele kākwe kōbō ngunintari kore tie sere? namani nūtūre.

30 Angwane angele kākwe niebare mda ie:

Mariā, ma ñan kā jūrā ngwian jabtā. Ma kāi nuāre Ngōbōbtā.

31 Makwe ngābākre brare ngibiadi iti abko makwe kādian Jesu. **32** Niara rabadi ūtiāte kri. Niara kādiandi Ngōbō Kri Kā Kāinbti Odeire amne niara mrākā jrei David tukwe nāmāne gobrane kira, tātē niarakwe gobrandi.

33 Niara rabadi gobrane kārēkārē nitre israelita ngātāite amne gobrain ñan krūtadi jire chi, niebare kore angelekwe ie.

34 Mariākwe niebare mda angele yeye:

¿Ti ngāmi ja mike gure, amarebti mata niere kore tie yere?

35 Angele kākwe niebare mda ie:

Ne ñobtā tita niere raba ruen mae, ñobtā ñan angwane Ngōbō Ūai Deme rükadi mabtā. Ye ngwane Ngōbō Kri Kā Kāinbti di tādī mabtā arato. Ye mden kisete ngābākre dāredi makwe, ye abko deme amne Ngōbō Odei jen kwe. Mdakāre abko ti bike kukwe mda niere mae abko krōrō: **36** Ma mrākā Elisabet kākwe ngābākre ngibiadi. Niara nena biyore akwa, sō krā tira tā bren, bren kwe kisete arato. Meri ne mden di ñakare ngābākre ngibiakrā, aisete odei neme ñakare jire chi, nieta btā amarebti tā kore.

37 Tita niere mae, Ngōbō di tārā jāndrān jōkrā nuenkrā abko rabadre gare mae, aisete niara di tārā kukwe ne ngwiankrā bare mabtā arato raba gare mae, abkokāre tita niere mae. Ne abko kore, niebare kore angelekwe Mariāye.

38 Mariākwe niebare mda ie:

Makwe kukwe nini tie, ne erere raba bare jire jōkrā tibbtā angwane, ti Dānkien tō ti mikai dre dre nuene, erere ti tō nuein tie. Abko kore se, niebare kwe angele yeye.

Bti angele nikaninta kā kāinbti.

Mariā nikani basare Elisabeye

39 Nebti Mariā nikani jōtrō ngwarbe Zacariās btā Elisabet

känti kukwe niebare ie Elisabetä tuakäre. Zacarías amne Elisabet abko nämane nüne mintokwäre kä Judea yete.

40-41 María namani Zacarías kánti, nikani gwä, kákwe köbö ngwianintari Elisabeye. María kukwei jarabare Elisabeye angwane, btäräbe ngäbäkrekwet betatebare Elisabetä amne Ngöbö Üai Deme nukaninbe täte btä. **42-44** Yebtä kä namani nuäre Elisabetä, kákwe ñäkäbare jume mda Mariaye:

¡Jo! Ngöböta kukwe kuin nuene era metre makrä ni merire jökrä ngwä. Ye kwrere ngäbäkre ngämi därene makwe, kräke Ngöböta kukwe kuin nuene arato. Angwane meri ti ne kwrere ie basa dre sera amarebti Ngöböta kukwe kuin nuene makrä, ma ye abko nüke basare tie. Ne ñobtä ñan angwane ma abko ti Dänkien meye aise. ¿Se ñobtä ma nüke basare tie sere? Ne ñobtä raba ruen mae, ñobtä ñan angwane makwe köbö ngunintari tie, btäräbe ngäbäkrekwet bitite tibtä, kä ngwini juto jabtä kwe ma kukweibtä aise. **45** Ngöbö köböire käta neme nuäre matä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwet ja kukwei niebare mae ngäbäkre makwebtä abko namani era makrä angwane, dre dre niebare kwe mae, ye erere rabadi bare jire jökrä ie, aise tita niere mae. Abko kore se, niebare kwe Mariaye.

46 Abtä Mariakwe niebare mda:

Ti bike ti Dänkien Ngöbö käikitekä.

47 Ngöbö ti Diantarikä käi nibi nuäre kri tibtä,

48-49 ñobtä ñan angwane ti bobre, ütiäte ñakare, akwa ti Dänkien Ngöbö kákwe ti tarebare kri. Ngöbö Di Kri kákwe kukwe nuenba kri tikrä. Nebtä mtare mentokwäre, Ngöbökwet kukwe nuenba kuin krübäte tikrä abko ni jökrä rabadi niere tibtä.

Ma abko deme käre Ngöbö.

50 Ni nünanka kira amne ni nünanka kä ne ngwane käta Ngöbö mike ütiäte jae amne tä niara jürä ngwen jabtä.

Ni ye abko tä ruentari tare kärekäre Ngöböye abko krörö:

51 Ngöbökwet sribi kri nuenbare ja di kribti amne, nire nire nämane bike krikri Ngöbö rüere abko Ngöbökwet juani ngwarbe.

52 Erere arato, gobran krikri abko kitani timon, akwa ni bobre bobre abko Ngöbökwet mikani ütiäte kri, kákwe die mikani.

53 Mdakäre abko, nitre tu neketebe mrö miare abko ie jändrän kinkuin biani täte kwe amne, nitre jändrän bkäne kabre abko kän jändrän dianinkä jökrä kwe.

54-55 Ngöbökwet nitre israelita dianinkä sribikä jabe abko die mikani kwe amne ngwiani ruentari tare kwe jae ño kukwe ükaninte kwe ni ruai mrö känekänebe ye kwrere.

Mdakäre abko, Abraham btä Abraham ngäbriänkätre ja täritäri kädianta nitre israelita die mikadi Ngöbökwet.

Mden erere ni käi kwitakata ñakare jabtä Ngöbökwet amne ni die mikata kärekäre kwe ja täritäri. Abko kore se, niebare Mariakwe.

56 Yebti Mariakwe nünabare sö krämä Elisabet kánti, bti jataninta ja gwiriete Nazarete.

Juan Bautista därebare Elisabekwe

57 Abti mda ja ngibia käi nükani Elisabeye angwane, ngäbäkre brare därebare iti kwe.

58 Ne gani Elisabet mräkätrekwe btä kukwe muko mda mda kákwe gani angwane, jatanintre käi ngwen nuäre jabtä ben, ñobtä ñan angwane Ngöbökwet kukwe kuin nuenbare Elisabetkrä, aise niaratrekwet käi ngwiani nuäre jabtä arato.

59 Kwäira erere angwane, ngäbäkre ne kwata tikaninkä ñäräkrä mikakrä, ne abko kwe rabadre juta israelitare siba abkokäre. Ye ngwane niara kädian jababare rünbti mräkätrekwe, **60** akwa meye Elisabet

abko ñan tö namani, kákwe niebare mda:

¡Ñakare! Ngäbäkre ne kädiani Juan, niebare kore meyekwe.

61 Zacarías mräkätrekwe niebare:

¿Ma mräkä mden mden kädian täre kore abko erere ma tö nibi ma ngobo kädian sere? niebare kwetrekwe mda ie.

62 Ne ngwane ngäbäkre rün abko tö namani ngobo ne kädian ño abko tö namanintre gai, aise Zacarías kákwe ngäbäkre kä tikadre kri kukwäntä abko niebare kisebti kwetrekwe ie. **63** Abtä Zacariakwe kri kukwän kärabare ietrekwe, ngobo käi tikakäre btä. Ne erere tikani kwe kri kukwäntä: Ngäbäkre kädian Juan, tikani kore kwe. Nebtä namanintre töbike kri mda. **64** Te batibe, Zacarías kukwe ngitianinkä se kwrere, kákwe Ngöbö käikitaninkä mda.

65 Yebtä abko, mräkätrekwekwetankä, töi ñan namani krütare batibe Zacariabtä amne ngäbäkrekwetbtä. Kukwe ne nakaninkä Zacarías juete abko kädrie namani jire jökrä ngwitäräta temen kä kiakiatrekwe Judea yete. **66** Angwane ni jökrä kákwe kukwe ne gani angwane abko ngäbäkre ne ñakare ngäbäkre mda mda kwrere, ñobtä ñan angwane ni Dänkien nämane niarabe namani tuen ietrekwe, aise namanintre töbike krörö: ¿Ngäbäkre se rabadi ño sere? namanintre töbike ngäbäkre chi Juanbtä.

Zacaríakwe Ngöbö demainbare

67 Yebti Juan rün Zacarías kukwe ngitianinkāta angwane, Ngöbö Ūai Deme nūkani btā angwane, Ngöbökwē dre nuendi nitre israelitakrā abko niebare krörō kwe:

68 Ngöbö nitre israelitakwe, ma ti Dānkien.

Tita ma demaine, ñobtä ñan angwane ma kitera nitre israelita jen makwe dentari, **69** kākwe ni Diantarikā di kri juni nun krāke.

Niara abko jrei David tukwe sribikā makwe ye mrākā.

70 Mekera makwe ni Diantarikā juandi abko makwe niebare nitre israelitaye ma kukwei niekā deme köböire abko mden nere:

71 Nitre ja rüere nun israelitabe btā nitre mätä nunbtā, ye ngāniene makwe nun ngibiadi amne nun dianditari kwe abko makwe niebare nunye.

72 Erere arato, nun ruai mrō kānekāne, ye rabadi ruentari tare mae, makwe niebare ietre.

Mden kisete makwe kukwe ūkaninte kuin metre nun ruai mrō kānekānebe, ye ñan kái rikwitadrekāta jire mabti, makwe niebare ietre.

73 Ti Dānkien, makwe ja kukwei biani kwatibe

nun ruai mrō Abrahamye kira abko krörō:

74-75 Ni rüe jürā ñan rabadre mda nibtä amne, ni rabadre nüne jāme amne deme sribikāre makrā, abkokāre makwe ni dianditari ni rüe ngāniene, makwe niebare Abrahamye abko erere mata ngwena bare.

76 Bti Zacaríakwe niebare krörō Juanye:

Ma ti ngobo chi tikwe, ma rabadi ünān angwane, ma abko Ngöbö Kri Kā Käinbti kukwei niekā, niedi mabtā, ñobtä ñan angwane makwe nitre israelita tōi mikadi biare ni Dānkien kāne ño, ji ūkateta niken kuin ni dānkien jrei kāne ye kwrere.

Ma nāndi nitre israelita mike biare abko krörō:

77 Makwe Ngöbö kukwei niedi kore nitre israelitaye angwane, ni ngite kukwe kāmekāme nuenbtā, ye Ngöbökwē diandikā jire jökrā btā, ñan ja tare nikadre kwetre abkokāre, abko erere makwe niaratre mikadi biare ni Dānkien kāne.

78 Ye kwrere Ngöbökwē nuendi, ñobtä ñan angwane nitre israelita ruentari tare kri Ngöböye aisete.

Ñānānta kite kuin dekā dekā amne, kätä nebe tuen kuin jökrā nie, ye kwrere abko Ngöbökwē ni Diantarikā juandi, kākwe Ngöbö mikadi gare metre nie.

79 Ño ká ikote kätä nebe tuen ñakare nie, angwane ká jürāta nebe krübāte nibtä, ye kwrere ni ie Ngöbö gare ñakare abko gata jürā krübāte btā.

Ni ye abko, ie ni Diantarikā juandi Ngöbökwē abko kākwe Ngöbö mikadi gare metre, ñānānta kite kuin dekā dekā amne, kätä nebe tuen kuin jökrā nie ye kwrere.

Ye köböire abko, ni rabadre nüne jāme Ngöbö ngwārekri ká nebtā amne ñan ká jürā rabadre mda nibtä, abkokāre ni Diantarikā juandi kwe. Abko kore se,

niebare Zacaríakwe ngābākre chi Juanbtā.

80 Ngābākre Juan ne abko nikani niren, nikani niren ja tōi metrebti. Niara namani ünān angwane, nikani nüne ká kaibete. Namani nüne yete abti ká nūkani ie blitakāre Ngöböbtā nitre israelita ngātāite.

Jesu dārebare juta Belénte
(Mateo 1.18-25)

2 1 Ne ngwane emperador romanobo kādian nāmane Augusto César kākwe ni jire jökrā ká tikamna tārābtā ká

jökrābti temen gadre jae. **2** Ká ye ngwane abko, ni iti kādian nāmane Cirenio nāmane gobrane kākā Siria yete angwane, emperador Augustokwe kukwe ne mikanintbe krire kena. **3** Ye mdenbtā ni jökrā nikani ja kāite, ruäre ja gwiriete ja ká tikakāre tārābtā.

4 Ne mden erere, José abko nikani Belén ja ká denkā tārābtā. Niara nāmane nüne juta Nazaret ká Galilea yete. Niara abko, jrei David tukwe kira mrākā, aisete niara gwirie jen kwe abko Judea juta Belénte. Juta Belén kánti jrei David tukwe dārebare kira akwa, José nāmane nüne Nazaret angwane, emperador Augustokwe kukwe ne mikanintbe, aisete niara nikaninta Belén ja ká diankakāreta tārābtā. **5** Niara btā María nāmane mikani jakrā kwārikwāri, jānikani kwe siba jabe Belén. María abko ñan mobe, bren kwe kisete, akwa jānikani kwe nebe Belén.

6 Namani Belén, btārābe ja ngibia kái nūkani Mariaye. **7** Ngābākre mubai dārebare brare Mariakwe, mrianinte kwe dān kukwānte. Angwane kri kukwān sribebare jāndrān bukakrā, te mikani kwe, ñobtä ñan angwane ju ūtiā biandre kibiakrā ñan kwani jire chi ietre nūnantbekrā ngābākre kwe yebe.

Jesu dārebare abko angele nūkani niere obeja ngibiakatreye

8-9 Ká ye ngwane, nitre nāmane obeja ngibiare jakrā



Jesu dārebare tā mikani kri kukwān sribebare jāndrān bukakrā te abko José btā María tā mike nārāre (Lucas 2.1-7)

dibire ta juta Belén kenta temen. Nāmanentre jāme, te batibe angele jatabare iti ietre se kwere. Btārābe kā trā Ngōbōkwe nībare ngwen jōkrā niaratre bāre temen. Abtā nekwetaninkā amne moto namani bete krūbāte. **10-11** Btārābe angelekwe niebare ietre:

Mun nān rekwetaka tibtā, nōbtā nān angwane ti ki kukwe kuin mike gare munye. Kukwe

ne abko, ni jōkrākwe kāi ngwiandi nuāre kri jabtā, nōbtā nān angwane mtare ngābākre dāreniri iti juta Belén, David kāite sete. Ngābākre ne abko mun Diantarikā. Niara abko Ni Dianinkā Ngōbōkwe amne niara abko ni jōkrā Dānkien. **12** Mda-kāre abko, ti kukwei metre ya, nākare ya rūkadre gare krōrō munye: Mun rika mike nārāre. Ngābākre ye kwandi mrianinte

dān kukwānte. Kri kukwān sribebare jāndrān bukakrā te tādi mikani, kwandi munye angwane, ti kukwei metre gadi munkwe. Ne abko kore, niebare kwe ietre.

13 Ye btārābe, angele mda mda mata namani kwati angele ne kanti okwābtitre se kwrere, kā namanintre Ngōbō kāikitekā krōrō:

14 Ngōbō kri kā kīnbtī, ma aibe ūtiāte kri.

Nunta ma kāikitekā, nōbtā nān angwane makwe ngābākre ne jūni kā nebtā, aisetē kā jāmenta kā temenbtā ni ngātāite.

Erere mata blite jāme nitre nebe kā temenbtā, namanintre niere kore obeja ngibiakatre okwābtī, bti nikanintreta kā kīnbtī.

15 Nikanintreta jōkrā angwane, obeja ngibiakatre namani blite jabe kwārikwāri, kā namani niere:

Dreta nakenkā Belén sete abko ni Dānkienkwe miri gare nie, ye brān mike nārāre, niebare kwetre jae kwārikwāri.

16 Erere bkānā, nikanintre jōtrō ngwarbe Belén. Namanintre yete angwane, ngābākre kwani ietre mikani kri kukwānte. María btā José abko nāmane tākānintbe ken, btā namanintre.

17 Ngābākre jatabare ietre, bti mikani angwane, angele kākwe kukwe niebare ietre ngābākre yebtā, ye kādriebare kwetre ni mda mdabe. **18** Kukwe ye gani ni kwatikwe angwane, tōi nān namani krūtare erebe jōkrā.

19 Akwa kukwe niebare ie obeja ngibiakatrekwe, yebtā abko María namani tōbīke kri kaibe.

20 Obeja ngibiakatre kākwe kukwe tuani amne ni kukwei nuani kwetre, yebtā nikani Ngōbō kāikitekāta ja jiebtī se kwrere. Angele kākwe kukwe niebare ietre, ye erere nakaninkā jōkrā btātre.

María btā José nikani Jesu ngwena ju blitakrā Ngōbōbe kanti Jerusalén

21 Kōbō kwāira erere angwane, María btā José kākwe ngābākre ne mikani kwata tikadrekā nārākrā mikakrā angwane, kādiani Jesu kwetre arato, angelekwe nuemna Mariaye, niara ngāmi bren, bren kwe kisete ye kānenkri. Ye erere abko nāmane ja tōibtā kwe, erere nuenbare kwetre.

22-24 Abti kōbō ja mikakrāta dbe Ngōbō ngwārekri mikani nuendre Ngōbōkwe nitre israelitaye, ye nūkani Mariaye angwane, nikani Josébe ju blitakrā Ngōbōbe juta Jerusalén yete, ja mikakāreta dbe Ngōbō ngwārekri. Ne erere niaratre nikani ju blitakrā Ngōbōbe juta Jerusalén yete ūtū kiare kubu o ūtū ngābāli kubu bien kukwadre María krāke Ngōbōye, Kukwe Biani Ngōbōkwe Moiséye ye mikakāre tāte jōkrā. Erere arato, María btā José nikanintre Jerusalén angwane, nikanintre ngābākre mubai Mariakwe ngwena siba jabe mikakāre gare Ngōbōye, nōbtā nān angwane “Ngābākre mubai

jire jökrä abko rün btä meye kākwe mikadre gare Ngöböye” abko Dänkien Ngöbö kākwe nuenma kore nitre israelitaye ja Kukweibtä, erere nuenbare kwe-tre ju blitakrä Ngöböbe yete.

25 Kä ye ngwane abko, ni nämane nüne iti juta Jerusalén yete abko kädian nämane Simeón. Ni ye abko nämane nüne era metre Ngöbö ngwärekre amne Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ye nämane mike täte arato. Erere arato, Ni Dianinkä Ngöbökre kākwe nitre israelita moto mikadi jame abko Simeón nämane ngibiare ngäbti amne Ngöbö Üai Deme nämane btä. 26 Mdakäre abko, Ni Dianinkä Ngöbökre ne ngämi tuen, känenkri ñan jraindre abko Ngöbö Üai Deme kākwe mikani gare ie.

27 Ye näire Ngöbö Üai Deme kākwe Simeón töi mikani niken ju blitakrä Ngöböbe ye kanti. Angwane María btä José nikani ngäbäkre Jesu ngwana yete arato, Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ngäbäkre mubaibtä mikakäre täte angwane, 28 nikanintre gwäkäre angwane, Simeón ne jatani nemente, kākwe Jesu diani, ketani jabtä kwe, bti Ngöbö käikitaninkä okwäbti kwe se kwrere, kākwe niebare krörö:

29-30 Ti Dänkien Ngöbö, makwe kukwe niebare tie, erere mtare nibira bare mae.

Ne aisete ti sribikä makwe ne tuemetre jraine jame

jakän, ñobtä ñan angwane makwe ni juani nitre Diantarikä, ni ye mden abko tikwe turira.

31 Ni ne mden abko makwe juani ni jökrä kräke.

32 Mdakäre abko, ñotra trä kakata ni käne kä ikote, ye kwrere ma ño abko niarakwe mikadi gare nitre ñakare israelitareye. Ni kwati kākwe nitre israelita mikadi ütiäte, ñobtä ñan angwane niara därebare nitre israelita ngätäite aisete. Abko kore se,

niebare Simeónkwe Ngöböye.

33 Abtä José btä Jesu meye abko töi ñan namani krütare Simeón kukwei nuare Jesubtä.

34-35 Nebti Simeón kākwe ja di käräbare Ngöböye kräketre angwane, niebare kwe Jesu meye Mariaye:

Ngöbökre ngäbäkre ne juani akwa niara ünän angwane, ni kwati israelita moto kämekäme abtä tätre nianinte Ngöbö ngwärekre abko rükadre gare jabtä ietre. Abti Ngöbökre ni ne mikadi ütiäte jae. Mdakäre abko, ni kwati moto ño ño abko Ngöbökre niara mikani mikakäre gare amne, ni kwati tä töbike ño ño Ngöböbtä abko niarakwe mikadi gare. Abtä ni kwati rabadi ja rüere ben, aise-te ño ni gitiaka nguse ngitrabti tä ja tare nike krübäte, ye kwrere ma moto ötadite niara jiebtä. Abko kore se, niebare Simeónkwe Mariaye.

36-37 Ne kanti abko, ni kädian nämane Aser tukwe abko mräkä kädian nämane Fanuel abko ngänkän Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Ana nämane siba ju blitakrä Ngöböbe kántita. Ana abko nämane bati ngäbäkrere angwane, namani gure akwa nünabare kä kwä kükübe kwe brarebe amne brare krütani kän, bti namani kaibe. Ana ne abko namanina dokwä ngwen bürere, kä namani gre ketabkä bti kobkära ie, nämane siba ne näire. Batibe nikani ju blitakrä Ngöböbe kántita. Ye kanti nämane käre köbö kwatirekwatire Ngöbö käikitekä amne, nämane ja baine Ngöbökrä amne nämane blite Ngöböbe. 38 Ne aisete Simeón nämane blite Mariabe ngäbäkre Jesu-btä, ne btäräbe Ana mata nükani, kä nikani Ngöbö käikitekä ngäbäkre Jesubtä. Erere arato, nitre israelita nünanka Jerusalén nämane ni ni diantarikä ngibiare ngäbti abko erere ben Ana nikani blite ngäbäkre Jesubtä.

39 Nebti Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye, erere María btä José kākwe mikani täte jökrä, bti nikaninta ngobo kwe-be ja käite, juta Nazarete Galilea. 40 Namaninta ja käite, kanti ngäbäkre Jesu nikani niren kuin dite ngrabare amne, namani niren bäri töbtä. Ne abko Ngöbö namani ja moto mike kuin kräke, aisete namani niren kore.

Ju blitakrä Ngöböbe, kanti Jesukwe ja mikaninkä blitakäre dirikä krikri be

41 Jesu nämane niren angwane, bieta ban te lebadura mikani ñakare kweta nämane kädianta Pascua, bieta ne käre nuen nämane kä kwatirekwatire juta Jerusalén. Kanti käre kä kwatirekwatire Jesu meye btä José nämane niken siba. 42 Ne erere bati, kä kwä jätäbti kubu Jesuye angwane, Pascua köböi nukaninta mda. Ye näire abko, José btä María nämane niken käre kä kwatirekwatire, ye erere nikaninta mda Jesube.

43 Abti Pascua köböi nikani ta angwane, José btä María ngidianinkä, nikaninta ja gwiriekukwäre amne Jesu ngäbäkrere namani Jerusalén abko nin gani kwetre. 44 Akwa Jesu nämane näin ja kukwe muko ngätäite namanentre nütüre, aisete namanintre näin jame. Te nänbarera köböiti jire kwe-tre ji ngrabare angwane, nikani Jesu känentari mräkä btä kukwe muko ngätäite nekwäre sekwäre. 45 Nikani känenentari, nikani känenentari se kwere, akwa nin kwanintari jire ietre. Abtä nikanintreta ja jiebtä nebeta Jerusalén Jesu känentari.

46 Kä nikani köbömä ta angwane, nikanintre nebeta Jerusalén, nikanintre nebeta amne Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye dirikätre nämane ju

blitakrä Ngöböbe bäre abko ngätäite Jesu nämane tākānintbe. Niara nämane nitre dirikā kukwei nuen. Erere arato nämane kukwe ngwentari kabre mda ietre. **47** Kukwe ngwiantari namani Jesukwe ne abko, ni töbtä töbtä raba blite, se kwrere namani blite. Mden kisete ni niara kukwei nuaka nuaka ñan tōi namani krütare kukweibtä. **48** Jesu nämane blite kore, btä meye amne José nikani nebete angwane, ñobtä abko nämane blite dirikā krikri be abko ñan tōi namani krütare tuare ja kāne, bti meyekwe niebare mda ie:

Ti ngobo tikwe, ¿ñobtä mata nuene kore nunbtä yere, amarebti ma rün noko btä ti mata nun ngwen ja känentari kri töbikare kwärä ja jiebtä yere? niebare Mariakwe Jesuye.

49 Abtä Jesukwe niebare mda meye:

¿Ye ño munta ti känenentari krübäte dikaro kore yere? ¿Ti tädre ti Rün gwiriete arato, ye gare ñakare munye ya amarebti yere? niebare kwe ie.

50 Jesukwe ñākābare ne abko dre niebare kwe niara Rün kwebtä ñan namani nūke gare ietre. **51** Bti Jesu nikaninta meyebe btä Josébe juta Nazarete. Jesu meye btä José nämane dre dre niere ie, erere nämane mike täte jire jökrä. Akwa kukwe nakaninkä Jesubtä Jerusalén, abkobtä meye nämane töbike kri kaike mda. **52** Jesu abko nikani niren bäri kri amne

nikani tōi ngitiekä bäri kri arato. Mdakäre abko, Ngöbö nämane niara ngibiarebti kuin janknu amne ni kwati namani niara tarere kri arato.

Juan Bautista kākwe ji tikani Jesu kāne

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 1 Abti kā kwä jätäbti kwäri-
kera emperador Tiberio
nikani gobrane ne ngwane, ni
nämne gobrane krāke abko
nere: Gobernador Poncio Pilato
nämne gobrane kākä Judeate.
Dänkien tetarcar Herodes Anti-
pas abko nämane gobrane kākä
Galileate. Herodes etba kädian
nämne Felipe abko nämane
gobrane kākä Itureate btä kākä
Traconite yete amne dänkien
tetarcar Lisantias abko nämane
gobrane kākä Abilenete. **2** Kā ne
ngwane Anás btä Caifás nämane
nitre blitaka Ngöböbe ni mda
mda diäre dänkiene. Te bati
Zacarías ngobo kā Juan abko ben
Ngöbökwē blitabare kā kaibete.
3 Abtä Juan nikaninbe Ngöbö
kukwei niere krörö nitre nūnan-
ka Ñö Jordán ngrabare yeye:
Kukwe kāmekāme nuenta mun-
kwe, yebtä mun moto raba ulire,
bti mun jata Ngöböye amne mun
jata ja mike ngökadre ñöte tie.
Ye ngwane mun ngite kukwe
kāmekāme nuenbtä, ye Ngöbö-
kwe diandikā jire jökrä munbtä,
Juan namani niere. **4** Ye abko,
Juan nikani ñāke ño abko nämā-
nena tikani Ngöbö Kukweibtä
tärä Isaiābtä abko krörö:

Ni iti näin ñāke jume ja
dibti kā kaibete, kākwe
niedi krörö:

Ji ūkateta kuin biare jrei
kānenkri, ye kwrere ja
tōi mike kuin biare ni
Dänkien kāne munkwe.
Ji ūkateta niken metre ta,
ye kwrere ja tōi ūkete
metre ni Dänkien kāne
munkwe, **5** ño kā ngitio
ngürebtä möta, te dobo
keka kabre ūkate ruäre
ngitio mintrinibe amne
raba kiare, ji rabadre
metre jreikrä abkokäre.

Ye kwrere arato, ngitio
krikri btä ngitio kiakia
tikakata, bti ūkateta
kiare jökrä, ji rabadre
metre dänkien jreikrä
abkokäre.

Mdakäre abko, ji tolentolen
tikakata niken metre tata
amne ji tūreturure
ūkateta niken kiare, ye
kwrere munkwe ja tōi
ūkate kuin biare ni
Dänkien kāne.

6 Ne abko ni Diantarikā
juandi Ngöbökwē, ye ni
nūnanka kā jökräbti
kākwe tuadi, niarakwe
niedi, *Isaias 40.3-5*

abko Ngöbökwē tikamna kore
Isaiaye.

7 Ye erere Juan nämane blite
angwane, ni namani kite kwati
ja mike ngökadre ñöte Juanye
abko ie Juan namani ñāke krörö:

Mun abko tbi krübäte kwrere.
¿Ngöbö kebera mun mike ja ngie
nuen kri krübäte, yebtä nirekwe

mun mikani mokre amarebti
mun kite nūke siba nete ye?
8 Munkwe ja tōi kwitadre era
metre Ngöbö kukwäre bkānā
tödekakäre bti abko erere mun-
kwe nūna ni mda mda okwäbti.
Erere arato, munkwe ñan nie au
jabtä: Nun abko Abraham mrākā,
aisete Ngöbökwē ñan nun mika-
di ja ngie nuen, munkwe ñan nie
au jabtä, ñobtä ñan angwane jä
tuen temen sete, se abko ngwa-
rbe akwa Ngöbö raba kwite
Abraham mrākäre abko ti tö nibi
niei metre kore munye. **9** Mdakä-
re abko, kri mden mden ñan
ngwä nebe kuin, ye abko krāke ü
mikanina biare tikakakrä ngätri-
te ta. Abti tikakata jökrä angwa-
ne, kitata ñukwäte, ye kwrere
jire Ngöbökwē mun mikadi ja
ngie nuen, munkwe ñan ja tōi
kwitadre Ngöbö kukwäre
angwane.

10 Abtä ni nämane yete
kākwe niebare Juanye:

Ni nun kwrere abko kākwe
kukwe kuin nuendre ño, köböire
nunta Ngöbö mike ütiäte jae bā
rabadre nunbtä, niere nunye nie-
bare kwetre Juanye.

11 Juankwe niebare mda
ietre:

Mun mdenkwe dānta ötabu,
ye abko ni dān ñakare, ie mun-
kwe dān jakwe bian ötati. Erere
arato, mun mden mrö bkāne,
mrö ye abko munkwe ni mrö
nikaka buka te siba, ye ngwane
munta Ngöbö mike ütiäte rükadi
gare munbtä, niebare kwe ietre.

12 Ne ngwane nitre israelita
jändrän ütiä kārākā gobran

romanobokrä, ye nükanintre siba ja ngökakäre ñöte arato, käkwe niebare Juanye:

¿Nun abko käkwe kukwe kuin nuendre ño, köböire nunta Ngöbö mike ütiäte jae bä rabadre nunbtä? niebare kwetre Juanye.

13 Juankwe niebare mda ietre:

Gobranta ngwian karamna nuäi nuäi ni mda mdaye, ye ere-re munkwe käre. Akwa munkwe ñan ngwian dianka bäri bti ni mda mdakän, ye ngwane munta Ngöbö mike ütiäte rükadi gare munbtä, niebare kore kwe ietre.

14 Erere arato, nitre rükä nükanü rüäre, käkwe niebare Juanye:

¿Nun abko käkwe kukwe kuin nuendre ño, köböire nunta Ngöbö mike ütiäte jae bä rabadre nunbtä? niebare kwetre ie.

Juankwe niebare mda ietre:

Ni mda mda rätäkäta mun-kwe amne munta ngwian btä jändrän kwekwe denkä kän, ye kwrere munkwe ñan nuen jire chi mda. Erere arato, munkwe ñan ni mda mda kita ngise ngwarbe amne sribi ütiä bianta nuäi nuäi munye, yebe ben munkwe nüna jame. Ye ngwane munta Ngöbö mike ütiäte rükadi gare munbtä. Abko kore se, niebare kwe ietre.

15 Kä ye ngwane abko, ni jökrä nämane Ni Dianinkä Ngöbö kwe ngibiare ngäbti kisere,

aisete nane Juan abko Ni Dianinkä Ngöbö kwe ara nükanü, nitre israelita jökrä namani nütüre, btä nämane töbike kri. **16** Ye mden kisete Juankwe niebare ietre:

Tita mun ngökö ñö aibe te bkänä, akwa ni jatadi iti ti jiebtü abko bäri di kri ti ngwä. Niara abko Ni Dianinkä Ngöbö kwe, aiset sandalia ngotobtä yebtä nin ja nuke töre jire chi tie kö tikarete ie.^a Ni ye abko käkwe Ngöbö Üai Deme mikadi nüne munbtä amne Ngöbö Üai Deme rabai ñukwä jutra kwrere munbtä, mun mikakäre deme Ngöbökrä. **17** Ne abko, niarakwe dre nuendi abko ti bike niere munye abko krörö: Niara tä jändrän ngwena kisete trigo juankakrä. Trigo juandikä kwe angwane, trigo kuinkuin erere ükadikrö jene-na kwe amne trigo kwata abko ükadikrö jenena kwe. Yebti ñukwä nütöte ñakare abko te trigo kwata ye kukwadi kwe. Tita mun bä mike trigo kwrere amne trigo kwata kwrere. Abko kore se, niebare Juankwe nitre israelitaye.

18 Ye kwrere Juan namani blite ni kwati ben töi diankäre, kä namani kukwe kuin Ngöbö kwe mike gare ietre kore.

19 Akwa kä ye ngwane abko, jrei Herodes käkwe etba kwe kädian nämane Felipe abko merie kädian nämane Herodias

^a **3.16** sandalia tikete. Jesu näire ni klabore kökani ni mdakwe abko bäri ene ni mda mdakrä. Niaratre aibe nämane sandalia ni mdakwe tikete, aiset Juan nämane ja bä mike bäri ene ni klabore ngwä.

diani etba kän. Erere arato, nämane kukwe kämekäme nuene bätäkä ngwarbe Ngöbö rüere. Abtä Juankwe ñäkäbare Herodeye **20** abko dokwäre Juan kitani ngite kä teri kwe ne ngwane, ja mikani ngite bäri kri mda kwe Ngöbö rüere.

Juankwe Jesu ngökani ñöte
(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

21 Akwa Juan kita ngämi ngite kä teri, känenkri nämane ni ngökö ñöte angwane, Jesu ngökani ñöte kwe arato. Jesu jämi nikenta jate angwane, nämane blite Ngöböbe, btäräbe jukwe tika kwrere kä ngitiani kä käinbti, **22** amne Ngöbö Üai Deme, jatani tuen ütö bä kwrere timonkwäre, nikani mate Jesubti. Ne btäräbe ni kukwe jarabare krörö kä käinbti: Ma abko ti Ngobo tikwe. Ma tare kri tikwe. Ma käi nuäre kri tibtä, niebare kore kä käinbti timonkwäre Jesuye.

Jesu mräkä känekäne
(Mateo 1.1-17)

23 Kä kwä gre bti kwä jätära Jesuye kwrere angwane, jatani sribi Ngöbö Kukweibtä kömike-tbe kena. Jesu abko José ngobo nütü nämane ni jökräkwe amne José abko Elí ngobo.

24 Elí abko Matat ngobo, Matat abko Lévi ngobo, Lévi abko Melqui ngobo, Melqui abko Jana ngobo, Jana abko José mdara jire ngobo,

25 José abko Matatías ngobo, Matatías abko Amós ngobo,

Amós abko Nahum ngobo, Nahum abko Esli ngobo, Esli abko Nagai ngobo, **26** Nagai abko Maat ngobo, Maat abko Matatías mdara jire ngobo, Matatías abko Semei ngobo, Semei abko José mdara jire ngobo,

José abko Judá ngobo, **27** Judá abko Joana ngobo, Joana abko Resa ngobo, Resa abko Zorobabel ngobo,

Zorobabel abko Salatiel ngobo, Salatiel abko Neri ngobo,

28 Neri abko Melqui mdara jire ngobo, Melqui abko Adi ngobo, Adi abko Cosam ngobo, Cosam abko Elmodam ngobo,

Elmodam abko Er ngobo, **29** Er abko Josué ngobo, Josué abko Eliezer ngobo, Eliezer abko Jorim ngobo, Jorim abko Matat mdara jire ngobo,

30 Matat abko Lévi mdara jire ngobo, Lévi abko Simeón ngobo, Simeón abko Judá mdara jire ngobo, Judá abko José mdara jire ngobo,

José abko Jonán ngobo, Jonán abko Eliaquim ngobo,

31 Eliaquim abko Melea ngobo, Melea abko Mainán ngobo,

Mainán abko Matata ngobo,
 Matata abko Natán ngobo,
32 Natán abko David ngobo,
 David abko Isaí ngobo,
 Isaí abko Obed ngobo,
 Obed abko Booz ngobo,
 Booz abko Salmón ngobo,
 Salmón abko Naasón ngobo,
33 Naasón abko Aminadab ngobo,
 Aminadab abko Aram ngobo,
 Aram abko Esrom ngobo,
 Esrom abko Fares ngobo,
 Fares abko Judá mdara jire ngobo,
34 Judá abko Jacob ngobo,
 Jacob abko Isaac ngobo,
 Isaac abko Abraham ngobo,
 Abraham abko Taré ngobo,
 Taré abko Nacor ngobo,
35 Nacor abko Serug ngobo,
 Serug abko Ragau ngobo,
 Ragau abko Peleg ngobo,
 Peleg abko Heber ngobo,
 Heber abko Sala ngobo,
36 Sala abko Cainán ngobo,
 Cainán abko Arfaxad ngobo,
 Arfaxad abko Sem ngobo,
 Sem abko Noé ngobo,
 Noé abko Lamec ngobo,
37 Lamec abko Matusalén ngobo,
 Matusalén abko Enoc ngobo,
 Enoc abko Jared ngobo,
 Jared abko Mahalaleel ngobo,

Mahalaleel abko Cainán mdara jire ngobo,
38 Cainán abko Enós ngobo,
 Enós abko Set ngobo,
 Set abko Adán ngobo,
 Adán abko Ngöbökwe dätebare.

Diablukwe Jesu nuaninte ja käne

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 **1** Jesu nämane Nö Jordán-btä, kánti Juankwe ngökani ñöte angwane, Ngöbö Üai Deme nämánena täte btä, kä nikani Jesu ngwena kä kaibete mda.
2 Ne kánti Jesukwe nünantbebare köbö gre ketebu angwane, diablu namani nüke Jesu nuente ja käne. Köbö gre ketebu Jesukwe mröbare ñakare jire chi, akwa kä ye namani bare angwane, btäräbe mrö namani dikaro ie. **3** Ne aisete diablu jataninta, kákwe niebare ie:

Ma abko Ngöbö Odei era metre ne ngwane, jä se kwite mröre jae, niebare kwe ie.

4 Akwa Jesu kákwe niebare mda diabluye:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:

Ñan mrö aibebti ni rabadre nüne, akwa kukwe kwatirekwatire niebare Ngöbökwe, yebti ni rabare nüne,

Deuteronomio 8.3

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä, niebare Jesukwe ie.

5 Nebti ngitio bäri mente käin, yebti diablu nikani Jesu ngwena mda. Ye kánti, jötrö ngwarbe kä

jökrä amne juta kä jökräbti temen mikani tuadre kwe Jesuye, **6-7** bti niebare kwe ie:

Jändrän ne biani jökrä tie amne ti tö rabai bien nireye, erere tikwe biandre jökrä aiseite, makwe ja mikadi ngukudo-kwäbti temen ti ngwärekre, kákwe ti mikadi ütiäte jae angwane, kä jökrä tä ti kisete btä jändrän jökrä ütiäte krikri tä kä nebtä, se tikwe biandi jire jökrä mae, niebare diablukwe Jesuye.

8 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:

Ni Dänkien Ngöbö aibe mikadre ütiäte jae. Niara aibe kräke sribidre,

Deuteronomio 6.13

abko nieta kore, aisete tikwe ñan ma kukwei mikai täte, niebare Jesukwe diabluye.

9-11 Nebti diablu nikani Jesu ngwena juta Jerusalénte mda, kánti nikani Jesu ngwena mobe ju blitakrä Ngöböbe bti käin, bti niebare kwe ie:

Ma abko Ngöbö Odei era metre bkänä ne ngwane, ja täkete timon nete, ñöbtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä tikani krörö mabtä:

Ngöbökwe angeletre juandi ma ngibiarebti abko kákwe ma kadi ngäbti kisete, ma ngoto ñan matadre jäte temen, abkokäre angeletrekwe ma ketadite käintabe kisete, *Salmos 91.11-12*

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä mabtä, aisete ja täkete timon, ma Ngöbö Odei ara mikakäre gare ni jökräye, niebare diablukwe ie.

12 Abtä Jesukwe niebare mda diabluye:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani abko käta niere krörö arato:

Ni Dänkien Ngöbö kákwe ja kukwei mikadre täte ya, ñakare ya amne, niara di tärä ja kukwei ngwiandre bare ya, ñakare ya abko makwe ñan nuate ja käne ja gakäre ben,

Deuteronomio 6.16

abko tä tikani kore, aisete tikwe ñan ma kukwei mikai täte. Abko kore se, niebare Jesukwe diabluye.

13 Nebti diablukwe Jesu nuaninte ünän jökrä ja käne, bti nikani mentokwäre, köbö bäri kuin Jesu nuatekäreta, ye ngibia-re jae mda.

Jesu nikani Ngöbö kukwei kuin dirire kena

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

14 Nebti Jesu nikaninta Gali-leave angwane, Ngöbö Üai Deme di namani kri btä, aisete namani dre dre nuene, abkobtä ni jökrä namani kädriere juta ketareketare temen. **15** Erere arato, sinagoga juta ketareketare te, kántikánti Jesu namani niken dirire. Kukwe diri nämáne kwe, yebtä ni jökrä namani niara käikitekä.



Jesuta ñäke Ngöbö Kukweibtä sinagagate (Lucas 4.16-20)

Jesu mikani ütiäte ñakare ja käite Nazarete

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

16 Jesu nämane Galilea, nikaninta juta Nazarete niara rirabare ye kanti. Namaninta yete angwane, köbö jadükakrä näire niara nämane niken

sinagagate, kanti nämane niken käre. Ye erere, bati köbö jadükakräte nikaninta, kanti namani nünaninkä ñäkäkäre Ngöbö Kukweibtä. **17** Ne btäräbe, ni Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Isaiäs käkwe tära tikani abko ngökani Jesuye. Jesu nika- ni täräkwata ne metete

angwane, batibe tära krörö kwani ie, bti nikani ñäke btä:

18 Dänkien Ngöbökwé ti dianinkä ja kukwei kuin mikakäre gare ni bobre bobreye, aise te ja Üai mikani tibtä kwe sribi nuenkäre.

Ngöböta biare ni ngite ngite tikatekäre abko ti juani niere kwe ietre. Ni ie kä tuen ñakare abko ie kä rabadre tuenta abko ti juani niere kwe ie.

Erere arato, nire nire tä ja tare nike ni mda mda ngoto täni kwrere abko ti juani tikete kwe kä rabadre nuäre btä abkokäre.

19 Mdakäre abko, Dänkien Ngöböta ja moto mike kuin ni kräke abko ti juani niere kwe,

Isaiäs 61.1-2

abko tära yebtä Jesukwe ñäkäbare.

20 Bti tära, btä Jesukwe ñäkäbare, ye mrianinkäta kwe, ngökaninta kwe sinagoga ngibia- ka yeye, bti namaninta tākānin- tbe dirikäre se kwrere. Angwane Jesukwe fio niedi mda abko ni jökrä namani ngibiare, aise te okwä namani kwekbe jökrä Jesu- btä Jesu kukwei ngibiare se kwrere. **21** Ne btäräbe Jesukwe niebare mda:

Kukwe btä tikwe ñäri gwä, ye abko mtare mentokwäre nibira bare jökrä, niebare Jesukwe.

22 Jesu namani kukwe kuin- kuin niere dikaro, yebtä ni jökrä ñan tōi namani krütare, aise te namanintre Jesu kädriere kuin jökrä. Akwa yebti, namanintre niere krörö jae kwärüwäri Jesubtä:

¿Ni noko ñan José ngobo ya amarebti nibi dirire kore jabtä noko? namanintre niere Jesu rüere. **23** Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ni kräkä bianka, btä nita töbi- ke blo, ie nita niere krörö: iA! Ma kräkä bianka kri era metre ne ngwane, makwe ja mika quinta au angwane, nunkwe ma mikai era jae abko nieta. Ne kwrere munta töbiki tibtä, ye gare kuin jabtä tie. Ye kwrere, Ngöbökwé ma juani ni die mikakäre mata niere jabtä, aise te ye bä mike tua- dre abko munta nütüre tibtä. Mdakäre abko, sribi kri nuenta Ngöbö diebti, erere namani bare

mae Capernaüm kädrieta nun okwäbti, ye kwrere nuene ja käite nete nun kräke tuadre nunye, ne munkwe niedi tie, ye gare kuin tie arato. **24** Mden kisete ti bike kukwe era erere niere munye: Ni Ngöbö kukwei niekä, ye abko ja käite mikata ütiäte ñakare jae mräkäkwé abko krörö: **25** Bati ni Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías^b nämane nüne abko näire Ngöbökwé kä mikani bäri moren kä komä bti otare amne nin nü näkäni jire chi temen, aise- te mrö nikani kri kä jökräbti temen Israel kanti. **26** Kä ye

^b 4.24-26 Elías. Ma raba ñäke kukwe nebtä tära 1 Reyes 17.7-24 ye kanti.

ngwane abko, meri kán brare krütani krütani nāmanena kabre nitre israelita ngātāite, akwa nin Ngöbökwe Elías juani nūne meritre israelita ye kánti, ñobtä ñan angwane nitre israelita ñan nāmane Elías mike ütiāte jae.

Akwa meri nāmane iti kán brare krütani arato, akwa ñakare israelitare nāmane nūne mobe Israel bāre juta Sareptate juta kri Sidón bāre abko kánti Ngöbökwe Elías juani nūne.

27 Ye kwrere arato, ni Ngöbö kukwei niekā nāmane nūne kira kädian nāmane Eliseo abko näire ni ngütüete ngrabare lebra kisete nāmanena kwati nitre israelita ngātāite abko nin mikaninta quinta jire iti Ngöbökwe, ñobtä ñan angwane nitre israelita ñan nāmane Eliseo mike ütiāte jae. Akwa ni menteni ñakare israelitare nūnanka mobe kā Siria kánti ngütüete jökrä ngrabare arato abko kädian nāmane Naamán aibe mikaninta quinta Ngöbö-kwe.^c Mräkä israelitakwe mikani ñakare era jae, aisete Ngöbökwe die mikani ñakare. Ye kwrere tä nakenkä tibtä nete. Abko kore se, niebare Jesukwe.

28 Nebtä ni Jesu kukwei nua-ka nuaka sinagagate namanintre moto romon krübäte jökrä kräke, 29 aisete ni jökrä namani ja rüere Jesube, kā nikani kitekā romone ja kāne juta bāre mento nebe kā oko romonbtä ngitiobti. Ne kánti abko Nazaret nāmane. Kánti tö namanintre Jesu kitai jräte.

30 Akwa Jesu abko nikaninta jāme ni kwati ye ngātāite ta mentokwäre.

Jesukwe üai káme juanintari mento

(Marcos 1.21-28)

31 Nebti Jesu nikaninta mda motokwäre juta Capernaümte Galilea. Abti köbö jadükakrä näire nāmane niken sinagagate, kánti namani dirire ni nāmane ja ükekrö yeye 32 amne, niaratre jökrä ñan töi namani krütare kukwe diribare kwe yebtä, ñobtä ñan angwane ni töbtä di kri kākwe diri ja di ngöi, kwrere jire Jesukwe diribare ietre. 33 Jesu nāmane dirire angwane, ni nāmane iti sinagoga yete, btä üai káme nāmane nūne. Te batibe ni ye kākwe ngratebare kri ja dibti Jesuye:

34 iJesu Nazarebo, nun tuemetre kaibe nete! ¿Ye ñobtä abko, ma kite ja mike kukwe nunkwete yere? ¿Ma kite nun gaenkä ya ño yere? Jesu, ma gare kuin tie. Ma abko Ni Deme Ngöbökwe gare tie, niebare üai kämenkwe Jesuye.

35 Abtä Jesukwe niebare mda üai kāmeye:

iÜai káme, kada mkä kete makwe! Ni ye tuemetre gwängwarbe. Nän mento btä, niebare kwe.

Ye btäräbe, ni jökrä ngwäre-kri, üai káme ni yebtä kākwe nitani temen, bti nikani mento, akwa ñan ni ye mikani bren kwe.

36 Nebtä ni jökrä töi ñan namani krütare Jesubtä, kā namani niere jae kwärikwäri:

¿Ni neta kukwe ño ño dirire amarebti niara di tärä üai káme juentari jötrö au, tä ñäke kwatibe üai káme juantarikrä mento amne, üai káme tärä niken mento ie sere? namanintre niere kore Jesubtä.

37 Yebtä abko, Jesu kädrie namani kā jökräte juta Capernaüm kántita temen.

Jesukwe Simón köbrän merire mikaninta quinta

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

38 Jesukwe diribare ünän sinagoga yete, bti nikani nebe Simón kánti mda angwane, Simón köbrän merire abko nāmane bren jume drangwan kisete. Angwane Jesukwe mikadreta quinta abko mräkä namani ribere ie. 39 Ye erere Jesu nikanini, namani jänbtä Simón köbrän merire ye ken, kākwe drangwan juanintari Simón köbränbtä. Ye btäräbe, drangwan nikaninbe batibe btä, namaninta kuin batibe, namanintabe quinta amne nükani dikekäta krö, nikani mrö känene niaratre bukakrä.

Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

40 Nebti nänä jatanina niken timon dere^d angwane, ni kwati

nāmane ja tare nike bren bätäkä ngwarbe kisete abko mräkä namani niken ngwena Jesuye. Ye abko, Jesu namani kise mike bti angwane, namani nebata quinta jökrä. 41 Erere arato, ni kwati btä üai káme nāmane nūne abko kisete bren jänükani siba Jesuye. Ni ye abko, btä üai káme nāmane niken mento, kā namani ñäke krikri be krörö Jesuye:

iJesu, ma Ngöbö Odei, ye gare kuin tie! üai káme namani niere kore Jesuye.

Abtä Jesukwe kada ketamna üai kāmeye. Nin Jesu namani üai káme tuemetre ñäke jire chi mda, ñobtä ñan angwane Jesu abko Ni Dianinkä Ngöbökwe abko namanina gare kuin üai kāmeye, aisete ñan niedre kwe gadre ni jökräye, abkokäre Jesukwe kada ketani.

Jesu nikaninta Ngöbö Kukwei dirire

(Marcos 1.35-39)

42 Jändrinane dekä, Jesu nikani kā kaibete juta bāre mento rabakäre kaibe akwa, ni kwati namani känentari kisere kwäräkwärä, te nikani nebe Jesu jiebtä. Namanintre Jesu kánti angwane, Jesu ñan rikadre, ie tö namani, kā namani Jesu ketete kisere.

43 Akwa Jesukwe niebare ietre: Ngöbö kite gobrane ni ngātāite, ye tikwe mikadre gare juta ketareketare te, abkokäre

^c 4.27 Eliseo. Ma raba ñäke kukwe nebtä tärä 2 Reyes 5.1-14 ye kánti.

^d 4.40 nänä jatanina niken timon dere, yebti nitre israelita nikani mräkä bren bren ngwena nebe Jesuye, ñobtä ñan angwane nänä nikani timon dere angwane, köbö jadükakrä nikani ta abko nāmane ngbiare aisete.

Ngöbökwe ti juani, aisete ti ñan rabadre kwekbe kā ketetibe kanti. Abko kore se, niebare kwe.

44 Ye erere bkänä, Jesu namani niken kukwe ye mike gare nitre israelitaye sinagagate kwäräkwarä kā Judeate.^e

Jesukwe ni käräbare nimä ja töitike jabe

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 1 Abti bati, kā jatani ngwen dekä angwane, Jesu nämane Nö Okwä Kri Genesaret (arabe kädianta Nö Okwä Kri Galilea) ye köräbti angwane, ni kwati tö namani Ngöbö Kukwei nuai, kā namani Jesu kete dime ja ngätäite namani ruen Jesuye. 2 Ne btäräbe ni gwa gaka nämane ruäre krade bätete, kākwe ru jakwe mikaninte krobu ñö köräbti, btä Jesu okwä namani. 3 Jesu nikani, nakwani ru krati te. Ru te Jesu nakwani, ye abko ru Simónkwe. Jesu namanina rute, ru ngwiamna bäri ñöte kwe Simónye, bti namani takänintbe Ngöbö Kukwei dirire ni kwatiye. 4 Jesukwe diribare ünän angwane, niebare kwe mda Simónye:

Nö okwä bäri mente nguse, ye kanti ru ngwena, bti munkwe krade kita ñöte gwa gakra, niebare Jesukwe Simónye.

5 Abtä Simónkwe niebare Jesuye:

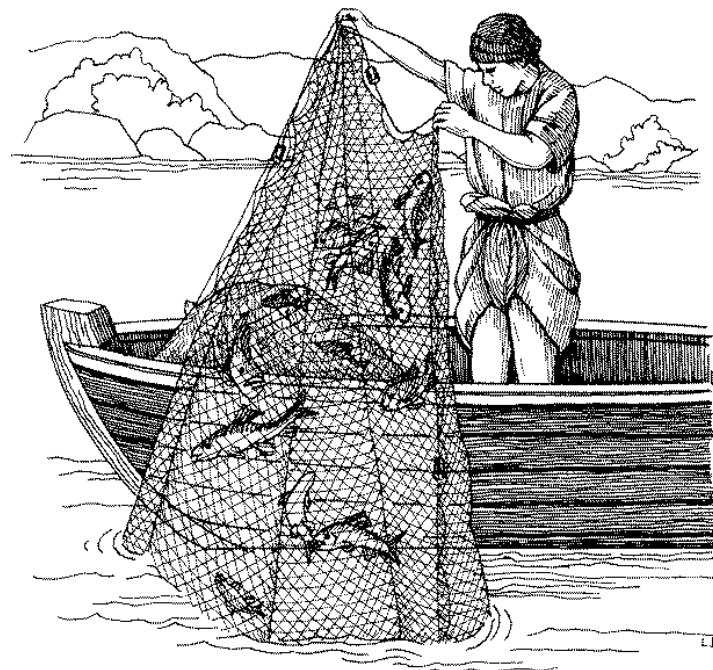
Dirikä, deo abko kā kuin gwa gakra. Nunkwe sribinirira kri dibire ta. Nin nun kää nibi jire

chi, akwa mata ti juen gwa gaenta, aisete ti bike niken, niebare kwe ie.

6 Ye kwrere bkänä, Simón nikani sribi mukobe, namanintre ñö okwä nguse kanti, kākwe krade kitani ñöte angwane, batibe gwa neketaninte kabrekabre krade ietre se kwrere. Krade namani nötöte bee kisete gwa täni. 7 Amne sribi muko kwekwe nämane ru mdate abko namanintre kärere, kā namani kise minienkä ietre abko rikadre die mike gwa ükekrö abkokäre. Erere sribikä nämane ru mdate, ye nikani gwa ükekrö siba amne gwa ükaninkrö ru krobu bti tabe kwetre. Gwa namani ñakare rute ya, aisete bäsi ru namani niken neen jökrä ñöte nguse gwa däbä täni Simón okwäbti. 8 Yebtä ja namani ruen käme btä ngite Jesu ngwärecri Simón Pedroye, aisete nikaninbe ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärecri, kākwe niebare ie:

Ti Dänkien, ma deme ti ngwä. Ti abko moto kämekäme dikaro, aisete nän mento tibtä, niebare Simónkwe Jesuye.

9-10 Simónkwe ñäkäbare kore Jesuye, ñöbtä ñan angwane Simón btä Zebedeo ngäbriänkätre kädian nämane Santiago btä Juan abko kākwe ñan gwa gabare jire erere gwa gani kwetre aisete, Jesu diebtibe gwa gani kabre kore kwe



Simón tä gwa gaen kradebti (Lucas 5.1-11)

nükani gare ietre aisete, töi ñan namani krütare. Kwrere ni mda mda nämane näin siba Simónbe ñan töi namani krütare arato, gwa gani kabre kwetre yebtä. Simónkwe ñäkäbare kore Jesuye, abtä Jesukwe niebare mda ie:

Simón, ma abko gwa gaka, akwa mtare mentokwäre ma jatadi ni gaen Ngöbökrä, aisete ma ñan rekwetaka tibtä, niebare kwe ie.

11 Yebti Simón, Santiago btä Juan nikani ru ngwenante nebe ñö köräbti jate, kākwe jändrän jökrä kwe mikaninte, bti nikanintre Jesube.

Ni iti kwata bren lebra kisete abko Jesukwe mikani kuinta
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

12 Bati Jesu nämane jutate angwane, ni iti bren lebra kisete, abtä ngütüete ngrabare nükani abko ie Jesu jatabare angwane, nikani ngitiekä ngwäre timonkwäre Jesu mikakäre ütiäte, kākwe niebare ie:

Ti Dänkien, ma tö ti mikaita kuinta ne ngwane, makwe ti mikata kuinta, ie ti tö nibi, niebare kwe ie.

13 Angwane Jesukwe kise mikani btä, kākwe niebare mda ie:

^e 4.44 kā Judeate. Manuscrito bäri kuinkuin, yebtä Judea tä tikani. Manuscrito ñakare bäri kuin, btä Galilea tä tikani.

Ma rabata quinta, ie ti tö nibi, aisete gwängwarbe ma bike nebeta quinta, niebare Jesukwe ie.

Ye btäräbe ni kwata ngütüete ngrabare ye kwata namaninta quinta jökrä ngrabare.

14 Angwane Jesukwe niebare krörö mda ie:

Tikwe ma mirita quinta, ye makwe ñan nie jire chi ni mda mdaye, akwa ma rika ja kwata quinta mike tuare ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäreye amne ni bren kore tä nebeta quinta abko käkwe jändrän mden mden biandre niebare Moisékwe, ye erere ma rika ngwena biandre Ngöböye ma rabadre dbe niara ngwärekre abkokäre. Yebtä abko ma nenante quinta abko rabadre gare ni jökräye, abkokäre ma rika jändrän ye ngwena. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

15 Jesukwe ja dokwä tākāni kore ni mikaninta quinta kwe yebe, akwa kukwe nakaninkä, yebtä abko bäri ni jökrä namani Jesu kädriere niken juta ngrabare temen, abkotari ni mda mda namani nüke ja ükekrö kwati mda Jesu kukwe nuakäre, ruäre bren abko Jesukwe mikadreta quinta abkokäre namanintre nüke. **16** Akwa Jesu abko nämāne niken käre kä kaibete blitakäre Ngöböbe.

Ni ruen ñakare ngrabare abko Jesukwe mikaninta quinta
(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

17 Bati Jesu nämāne dirire mda angwane, nitre bariseo btä

Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikātre nūnanka juta ketareketare te Galilea amne Judea ngrabare temen, ruäre abko nūnanka juta Jerusalēnte nūkani, namani tākānintbe Jesu kukwei nuen. Ye ngwane Dānkien Ngöbö di kri nämāne Jesubtä ni bren bren mikakāreta quinta. **18** Jesu nämāne dirire gwi angwane, ni ruen ñakare ngrabare abko kisetete ñan dikaka kä, mikani jänkwatabti abko ni mda mda nūkani ngwena ja ñāte, tö namanintre niken ngwena nebe gwi Jesu ngwärekre. **19** Akwa ni namani kwati dikaro aisete, ñan namani tuen ngwiane gwä ietre. Abtä nikanintre jubti käin, kākwe ju mkä tikaninkä abko te ta ni bren ye gibianinkä köbtä käin timon kwetre, nūkani ngitiekä temen Jesu ngwärekre ni kwati okwäbti se kwrere.

20 Nitre nūkani ni bren ngwena amne ni bren ye namani tödeke kwatibe Jesubti namani tuen ie, kākwe niebare ni bren yeye:

Ma ngite Ngöbö rüere, ye tikwe dininkä mabtä ti mräkä, niebare kwe ie.

21 Angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikātre btä nitre bariseo namani töbike krörö Jesubtä: Ngöbö aibe tä ni ngite niara rüere denkä mento nibtä amarebti, ise ñobtä abko ni se tä ñāke kore Ngöbö rüere se! namanintre töbike kore Jesubtä. **22** Akwa niaratre namani töbike kore ye abko gani Jesukwe. Abtä niebare kwe ietre:

¿Ñobtä munta töbike kore tibtä yere? **23** ¿Dre abko bäri nuäre niedre? ¿Ma ngite Ngöbö rüere, ye tikwe dininkä mabtä abko bäri nuäre niedre ya? o ¿Nāin krö, nān dikekä abko bäri nuäre niedre ya? **24** Akwa ti, Ni Kä Nebtä Ngobo ne ie Ngöbökwé ja di biani mun ngite Ngöbö rüere diankakäre mento munbtä kä nebtä, ye abko ti bike bä mike tuadre munye, niebare Jesukwe.

Bti niebare kwe ni ruen ñakare ngrabare yeye:

Nāin krö. Jänkwata makwe ye den kisetete amne nānta ja gwiriete, niebare kwe ie.

25 Btäräbe, ni jökrä okwäbti, ni ruen ñakare ngrabare ye naninkrö krö, kākwe jänkwata bti nämāne temen diani kisetete, bti nikaninta ja gwiriete Ngöbö käikitarekä kwärä se kwrere. **26** Yebtä ni nämāne kwati ye ñan töi namani krütare amne namani Ngöbö käikitekä jökrä, kä namani niere krörö jae kwärikwäri:

¡Aiteeje, mtarebra ñan nikwe jändrän kuin turi ya! Jändrän ne kwrere ni ngämi tuen jire bati, erere nikwe tua mtare yera, ni jökrä namani niere kore jae kwärikwäri.

Jesukwe Leví kārābare ja töitike jabe

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

27 Nebti Jesu nämāne jutate, nikaninta angwane, kä jändrän ütiä kārākrä gobran romanobokrä, ye kanti ta nikani mda amne, ni kädian nämāne Leví

nāmāne tākānintbe jändrän ütiä kārere yete, kanti Jesu nikani mate angwane, Jesu okwä namani kwekbe Levibtä, kākwe niebare ie:

Brän tibe, niebare kwe Levíye. **28** Angwane jötrö ngwarbe Levíkwe jändrän jökrä mikanintte, nūkani dikekä krö, bti nikani Jesu jiebtí.

29 Abti Leví tö namani Jesu mikai ütiāte, kākwe bieta köböi kitani ja juete mda Jesukrä. Ye ngwane ni jändrän ütiä kārākā gobran romanobokrä namani kwati tākānintbe, btä ni mda mda nämāne tākānintbe mröre siba mesabtä Jesube. **30** Yebtä abko, nitre bariseo btä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikātre reketaka jakri bariseobe abko namanintre ñāke nitre ja töitika-ka Jesube rüere, kākwe niebare ietre:

Nitre jändrän ütiä kārākā gobran romanobokrä abko kame amne ni mda mda kukwe nuenkä kāmekāme amarebti munta mröre siä kwatibe te amne munta dö ñāen bentre sere, niebare kwetre.

31 Nitre bariseo kākwe ñākābare kore, ye jarabare Jesuye angwane, Jesukwe ja bä mikani ni krākā bianka kwrere amne nitre jändrän ütiä kārākā amne nitre kukwe nuenkä kāmekāme, ben nämāne mröre ye bä mikani ni bren kwrere kwe, kākwe niebare krörö mda ietre:

Ni kuin, bren ñakare ye abko ñan tä ni krākā bianka ribere jabtä, akwa ni bren bren abtä tä

ni kräkä bianka ribere jabtä abko ti tö nibi niei munye. **32** Ni ie ja ruen kuin deme au Ngöbö ngwäreki mun kwrere, ye abko ñan ti jatani kärere Ngöbö kukwäre, akwa ni kukwe kämekäme nuenkä Ngöbö rüere ye mden abko ti jatani kärere Ngöbö kukwäre, niaratre käkwe ja ngite niedre Ngöböye, bti kukwe kämekäme kitadre temen kwetre amne tödekadre Ngöböbti kwetre, abkokäre ti jatani. Abko kore se, niebare kwe nitre bariseoye.

Ñobtä nitre ja töitikaka Jesube ñan nämane ja bäine

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

33 Abti nitre bariseo käkwe niebare krörö Jesuye:

Nitre nänkä Juan Bautistabe btä nitre nänkä nun bariseobe abko käre tä ja bäine Ngöbökrä, käre tä blite Ngöböbe. ¿Se ñobtä abko, nitre ja töitikaka mabe abko käre mröre, käre dö ñaen akwa, ja bäine ñakare Ngöbökrä sere? niebare kwetre ie.

34 Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe ja bä mikani ni ja mikaka gure kwrere amne, nitre ja töitikaka ben abko bä mikani kwe ni ja mikaka gure kukwe muko kwrere, käkwe niebare nitre bariseoye:

Ni iti tä niken ja mike gure angwane, tä kukwe muko kwekwe nübaire kä ngwiankäre nuäre gwaire jabtä, ye ngwane ¿ni ja mikaka gure ye tädre siba bentre angwane, kukwe muko ye raba moto ulire ja bäine ya? Ñakare. **35** Akwa ni ja mikaka gure ye

järikadre kukwe muko okwäbti, ye ngwane rabadre ja bäine abko kore rakadikä nitre ja töitikaka tibe yebtä, niebare Jesukwe ietre.

36 Kukwe ngwianintari ja bänbtä, abtä Jesukwe kukwe bä mikani krörö dän btinbtä amne uba döi btinbtä, käkwe niebare:

Ni ñakare jire iti kätä dän btin tikekä, bti tä dän ngututu gudike, ñobtä ñan angwane nikwe dän btin kukwän tikadrekä, ye ngwane dän btin juandre ngwarbe. Erere arato, dän ngututu gudikadre kukwän btin bti, ye ñan rabadre kuin. **37** Erere arato, chibo kwata dikani kira uba döi ngwäre, te ni ñan raba uba döi mräre keke mikadre kwaka, ñobtä ñan angwane uba döi bänän jatadre dime amne rikadre nokrekä, ye käkwe chibo kwata ngututu trekadre amne rikadre ngwarbe uba döi kwaka ben ngöi jökrä arato. **38** Mden kisete, uba döi mräre mikadre kwaka abko kekadre chibo kwata btinte, uba döi amne chibo kwata ñan rikadre ngwarbe. **39** Mdakäre abko, nita uba döi sribebare kira ñaen, yebti ni ñan töta nebe uba döi mrä ñaen mda, ñobtä ñan angwane ni uba döi kira ñaka, ye kätä uba döi kira abko bäri bänänte niere. Ye kwrere arato, mun ñan tö kukwe btin dirita tikwe kaen ngäbti, tuen tie. Mun ñan tö kukwe ngututu diribare kira tuaimetre, kukwe dirita tikwe kakrä ngäbti, aisetete tita kukwe ne niere munye. Abko kore se, niebare Jesukwe.



Chibo kwata dikani uba döi ngwäre bä nämane kore Jesu näire
(Lucas 5.36-39)

Jesu abko bäri ütiäte köbö jadükakrä yebti ta

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 **1** Abti bati Jesu nikani dikekä nura ngätäite köbö jadükakrä näire mda angwane, nitre ja töitikaka ben nämane näin siba, kä nikani trigo ngwä ötö ji

ngrabare kwetadre jae; nikani münente, münente, nikani kwete ji ngrabare. **2** Yebtä abko, nitre bariseo nämane näin ruäre, käkwe niebare nitre ja töitikaka Jesubeye:

¿Ye ñobtä jändrän ñan nuendre jire chi köbö jadükakrä näire nieta abko mun nibi

nuene sere? niebare kwetre ietre.

3-4 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Bati David btä rükä kwekwe, ie mrö namani krübäte angwane, kukwe nuenbare krörö kwetre: Ju nuäre ngwiandre kanti ban deme nämane mikani Ngöbö ngwärekre, ye kanti David nikani gwä, ban diani kwe, bti kwetani kwe rü muko kwekwe ben. Ban ye abko, David btä nitre nämane ben käkwe ñan kwetadre jire chi, ñobtä ñan angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre aibe käkwe kwetadre niebare Ngöbökre, akwa niaratre käkwe kwetani, akwa namani ngite ñakare. Ngöbö Kukwei yebtä mun tarä ñäke ruen tie. **5** Ye kwrere abko, köbö jadükakrä näire yebti ta abko ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko bäri ütiäte, aiseite nitre ja töitikaka tibe rabadre dre dre nuene köbö jadükakrä näire abko ti di tarä niere ietre. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

Jesukwe ni mikaninta kuinta köbö jadükakrä näire

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

6 Abti köbö jadükakrä mdara jire te, Jesu nikani sinagagate, kanti namani dirire angwane, ni iti küde ruenkri ara jire ngrötani ie nämane yete. **7** Ye ngwane Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye dirikatre btä nitre bariseo nämane yete arato. Jesukwe ni ye mikadreta kuinta köbö

jadükakräte ne ngwane, Jesukwe ja mikani ngite Ngöbö rüere nie-dre kwetre Jesu rüere ni mda mdaye, abkokäre namanintre Jesu ngibiaretari kisere ni küde ngrötani yebtä. **8** Akwa Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye dirikatre amne nitre bariseo nämane töbike ño Jesubtä, ye Jesukwe gani btätre, käkwe niebare krörö ni küde ngrötani yeye:

Jakwe ni jökrä ngwärekre nete, niebare kwe ie.

Erere ni ye nikani, namani nünaninkä ni jökrä ngwärekre se kwrere angwane, **9** Jesukwe niebare nitre bariseoye amne Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye dirikatre:

¿Köbö jadükakrä, yebtä Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye kätä dre niere? ¿Jändrän kuin nuendre ni mdakrä ya? ¿Kukwe käme nuendre ni mdabtä ya? ¿Ni bren mikadreta kuinta ya? ¿Ni bren tuametre krüte ja okwäbti ya? Dre nuendre metrerere niere tie munkwe, niebare Jesukwe ietre.

10 Bti Jesukwe mikani ñäräre jire jökrä ja bäre temen, bti niebare kwe ie:

Küde ngököte, niebare Jesukwe ie.

Ye erere ni ye käkwe küde ngökaninte angwane, küde namaninta kuin batibe ie.

11 Yebtä Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye dirikatre btä nitre bariseo käkwe kä mikaninkäbe romone, mätä namani kri Jesubtä, kä namani niere jae kwärikwäri:

¿Nikwe dre nuendi ni noko kitakrä ngite ruen? namanintre niere jae kwärikwäri Jesu rüere.

Jesukwe ni dianinkä ni jätäbti nibu ja kukwei ngwianka

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

12 Abti bati Jesu nikani blite Ngöböbe ngitiobti käin. Ye kanti kä nükani ngwen ie blitabtä Ngöböbe. **13** Kä nükani ngwen dekä angwane, Jesukwe nitre nänkä ben ye käräbare ja kanti, bti nitre ye ngätäite ni dianinkä ni jätäbti nibu kwe ja kukwei ngwianka. **14** Ni dianinkä Jesukwe abko nere:

Simón, (ne mden Jesukwe kädiani Pedro arato); btä niara etba kwe Andrés; arato Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé;

15 btä Mateo, Tomás, btä Alfeo ngobo Jacobo; arato Simón Zelote

16 btä Jacobo etba kwe Judas btä Judas Iscariote. (Judas Iscariote ne mden käkwe Jesu kitani ngise müre ketadre.)

Jesukwe ni bren bren mikaninta kuinta

(Mateo 4.23-25)

17 Nebti Jesu nämane ngitiobti ni dianinkä ni jätäbti nibu kwe ye ben, nikaninta motokwäre, namaninta kiabti ngüsrüri. Ye kanti ni kwati nänkä ben, btä ni kwati nünanka kä ketareketare kä Judeate, jua Jerusalénte amne ni nünanka mren köräbare jua kädianta Tiro amne Sidón ye

ken, käkwe ja ükaninkrö kwati Jesu ngibiare ngäbti, btä Jesu nükaniinta. **18** Ni nükani kwati ne abko jatani Jesu kukwei nuakäre. Ni bren bren abko Jesukwe mikadreta kuinta, abkokäre jatan. Ni ruäre abko nämane ja tare nike üai käme kisete abko namani nebeta kuinta Jesu diebti. **19** Erere arato, Jesu die namani kri ni mikare kuinta, abkotari ni jökrä bren bren tö namani Jesu nuainbtä, erere namani nuenbtä angwane, namanintre kuinta Jesu diebti.

Jesukwe diribare ni kwatiye
(Mateo 5.1-12)

20 Jesukwe ni bren bren mikaninta kuinta, yebti nitre ja töitikaka ben amne ni mda mda nämane näin ben, ye mikani ñäräre jökrä kwe, bti niebare kwe ietre:

Mun bobre bobre, ye abko Ngöbökre die mikadi amne kä rabadi nuäre munbtä, ñobtä ñan angwane Ngöbö tä gobrane munbti.

21 Mun ruäre tä mrö nike mtare, ye abko Ngöbökre die mikadi amne kä rabadi nuäre munbtä, ñobtä ñan angwane mun ye abko ie Ngöbökre mrö biandi ere.

Mun ruäre tä ja müaire kä nebtä kukwe batakä ngwarbe btä, ye abko Ngöbökre die mikadi amne kä rabadi nuäre

munbtä, ñobtä ñan
angwane mun ye abko
käkwe kötadi bänänte
mrä.

22 Mdakäre abko, ti Ni Kä
Nebtä Ngobo Kwrere ne
mikabtä täte, ni mda
mdakwe bätä ngwiandi
munbtä, ñan tö rabadi
mun tuai ketetibe jabe,
käkwe mun juanditari
amne ñäkädi taretare
kwe munye.

Ni moto kämekäme btä
ñäkä raba kämekäme, ye
kwrere jire ñäkä rabadi
munbtä, mun ye abko
Ngöbökwe die mikadi
amne kä rabadi nuäre
munbtä, aiseite mun ñan
raba ulire.

23 Munkwe ja tare nika kore
angwane, munkwe kä ngwian
bäri nuäre jabtä amne mun rika
nakwenkä kwäräkwärä, ñobtä
ñan angwane munkwe ja tare
nikadi ye ütiäre abko Ngöbökwe
jädrän kuin biandi munye kä
käinbti sete. Munkwe kä ngwian-
dre nuäre kore jabtä arato, ñobtä
ñan angwane nitre mun mikaka
ja tare nika, ye mräkä kirakira
käkwe nitre Ngöbö kukwei niekä
kira abko mikani ja tare nika
kore arato, niebare Jesukwe.

24 Bti ni ngwian bkäne krikri
btä Jesukwe blitabare krörö:

Mun ngwian bkäne krikri
tödeke ñakare Ngöböbti
akwa, ngwian kabre
munkwe aibeiti munta
tödeke, aiseite kä nuäre
kä nebtä aibe tä

munkwe, ñobtä ñan
angwane mrä abko
jädrän Ngöbökwe ñan
rabadi jire chi munkrä.

25 Ye abko, mun ngwian
bkäne krikri käta mröre
trinetrine mtare kä
nebtä, aiseite munta nüne
jäme, mun Ngöbö
Kukwei töbikaire ñakare.
Mun ye abko käkwe mrö
nikadi tare jakän.

Erere arato, mun ngwian
bkäne krikri käta kötö
kuin bänänte mtare,
akwa mun Ngöbö käi
ngwen nuäre ñakare
jabtä.

Ye aiseite mun ye abko
moto rabadi ulire ulire ja
müaire tare jakän.

26 Mdakäre abko, kira nitre ni
ngökaka jatani ja Ngöbö
kukwei niekä niere, mika
nämäne ütiäte ütiäte ni
jökräkwé, ye kwrere mun
mikata ütiäte ütiäte jae
mtare.

Akwa mtare munta Ngöbö
mike ñakare ütiäte jae,
aiseite mrä angwane,
Ngöbökwe ñan mun
mikadi ütiäte jae.

Mun ye abko bohrera
jakän. Abko kore se,

niebare Jesukwe ni ngwian
bkäne krikribtä.

Nikwe ni rüe taredre

(Mateo 5.38-48; 7.12)

27 Jesukwe niebare:

Mun ti kukwei nuaka nete, ye
ie ti bike niere krörö: Munkwe

mun rüe tare. Nire nire mätä
munbtä abko kräke munkwe jän-
drän kuin nuen. **28** Nire nire
käkwe mun rätäkä taretare, ye
kräke munkwe jädrän kuinquin
kärä Ngöböye. Nire nire käkwe
mun mikadre ja tare nika krübä-
te, ye kräke munkwe blita Ngö-
böbe. **29** Erere arato, nane ni
mdakwe ma meta ngwäre küde
ruenkri yebtä ma mikakäre
ngwarbe jae ne ngwane, makwe
ja ngwäre kwäräkri mika
demaindre ie ja mäkäkäreta ben.
Akwa makwe ñan ja ngie mika.
Erere arato, nirekwe dän bäri
kuin makwe ja mriatekrä tä
mabtä ye dianka makän angwa-
ne, dän raba ötadi mabtä, ye
makwe bian ie arato. **30** Nirekwe
jädrän munkwe kärä munye, ye
erere munkwe bian ie. Erere ara-
to, nirekwe jädrän jen munkwe
dianka munkän, munkwe ñan ja
ngie mika amne munkwe ñan
käräta ie. Munkwe kukwe ne
nuendre kore angwane, munkwe
mun rüe taredre. **31** Ni mda
mdakwe jädrän kuin nuendre
munkrä, ie mun töta nebe, ye
kwrere munkwe jädrän kuin
nuen ni mda mdakrä.

32 Mdakäre abko, ni moto
kämekäme tä ni niara tarekätare-
kä tarere, ye kwrere munkwe ni
mun tarekätarekä aibe taredre
arato angwane, ñNgöbökwe ütiä
biandi munye, munta nütüre ya?
Ñakare, ñobtä ñan angwane ñdre
bä jene nuenta munkwe ni moto
kämekäme ngwä? ñYe ñan
kukwe nuenta ni moto kämekä-
menkwe arabe munta nuene siba

ya? **33** Erere arato, ni jädrän
kuinquin nuenkä aibe kräke ni
moto kämekäme tä jädrän kuin-
quin nuene, ye kwrere ni jädrän
kuin nuenkä munkrä aibe kräke
munkwe jädrän kuin nuendre
angwane, ñNgöbökwe ütiä biandi
munye, munta nütüre ya? Ñaka-
re, ñobtä ñan angwane ñdre
nuendre munkwe ni moto käme-
käme ngwä kore? ñYe ñan
kukwe nuenta ni moto käme-
kämenkwe arabe munta nuene
siba ya? **34** Ne kwrere arato, ni
moto kämekäme aibe tä ngwian
bien ütiadre jae kwäräkwäri, bti
tädre tödeke ngwian jakwebti
kwäräkwäri. Ye kwrere ni ie mun
tö rabadre ja di käräi amne
ngwian tädrera kwe mun die
mikakrä aiseite aibe ie, munkwe
ngwian biandre ütiadre angwa-
ne, ñNgöbökwe ütiä biandi mun-
ye, munta nütüre ya? Ñakare,
ñobtä ñan angwane ñdre bä jene
nuenta munkwe ni moto käme-
käme ngwä? ñYe ñan kukwe
nuenta ni moto kämekämenkwe
arabe munta nuene siba ya?

35 Ne mden kisete, munkwe
ñan mun mräkä aibe die mika-
dre, akwa munkwe mun rüe tare-
dre amne munkwe jädrän kuin
nuen mun rüe die mikakrä. Erere
arato, munkwe ngwian bian ütiä-
dre mun rüeye angwane, mun-
kwe ñan biandre ütiä diankräta
töre kwäräkita jae. Munkwe
nuendre kore ne ngwane, Ngöbö-
kwe sribi mun rüekrä ye ütiä
biandi kri munye kä käinbti. Ere-
re arato, mun rabadi Ngöbö Kri
Kä Käinbti ngobore, ñobtä ñan

angwane ni diän diän kräke Ngöbō ütiäte ñakare amne ni moto kämekäme tä nüne Ngöbō rüere, akwa Ngöbō mandama kräke, aiseite ye kwrere mun rabadre arato. **36** Ni jökrä ruentari tare Ngöbō mun Rünye, ye kwrere munkwe ni jökrä ngwian ruentari tare jae, niebare Jesukwe.

Ñan ñākādre ni mda mda rüere
(Mateo 7.1-5)

37 Jesukwe niebare:

Ngöbökwe ñan kukwe ükadre te mun rüere, abkokäre munkwe ñan bika kri, kākwe ni mda mda bā mika käme ja käne. Erere arato, Ngöbökwe ñan mun mikadre ngite, kākwe mun mikadre ja tare nike kärekäre, abkokäre munkwe ñan bika kri, kākwe ni mda mda mika ngite ngwarbe. Ni mdakwe ja mika ngite mun rüere, ye munkwe dian jabti ta angwane, mun ngite Ngöbō ngwäreki, ye Ngöbökwe diandikā jire jökrä munbtā arato. **38** Ye kwrere arato, nireta jändrän mdei nike, ie munkwe jändrän bian ngwarbe angwane, Ngöbökwe jändrän biandi munye. Ye abko, munkwe jändrän ñākādi kuin tāte, ye kwrere Ngöbökwe jändrän biandi kuin tāte munye. Ye mden kisete, munkwe jändrän biandre ngwarbe ño ni mda mdaye, ye kwrere Ngöbökwe jändrän biandi munye arato, niebare Jesukwe.

39-40 Bti Jesukwe kukwe bā mikani krörö mda:

¿Ni ja töitikaka, ye bāri töbtā kri ni dirikā ie yekrā ya? Ñakare,

akwa ni ja töitikaka, ye kākwe ja töi tikadre ünän jökrä angwane, batibe rabadre töbtā dirikā ie ye kwrere, aiseite mun ngāmi ja töitike ünän, känenkri mun abko ni krörökrörö kwrere: ¿Ni ie kā tuen ñakare, ye raba ni mda nia-ra kwrere jie ngwen kuin ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ni nibu ie kā tuen ñakare ja kwrere rikadre ja jie ngwena kwārikwāri ye kā oko romon mdente tuen ñakare ietre, aiseite betadrekā jrāte amne rikadre ngwarbe gwaire. Ne aiseite, mun ngāmi ja töitike ünän, känenkri munkwe ñan bika kri, kā rika ni mda mda jie ngwena, niebare kwe.

41 Jesukwe kukwe mda bā mikani krörö, kākwe kukwe käme nikwe bā mikani kri oto bāri kri kwrere amne, kukwe käme nuenta ni mdakwe abko bā mikani kā büre chi kwrere, kākwe niebare:

¿Kri oto bāri kri tā ma okwāte, ye ño abko ma töbikare ñakare jae amarebti kā büre chi ma mrākā okwāte, abkobtä mata nebe ja ngwen ruen tare yere?

42 ¿Ye ñobtä kri oto bāri kri tā ma okwāte abko mata dianka nütüre ñakare jae amarebti, kā büre chi ma mrākā okwāte abko, ie mata niere: Ti mrākā, kā büre ma okwāte ye, ti tuemetre denkā jae, mata niere ie? ¡Ye ñan ngwarbe, mata ja bā mike kuin ma mrākābtā, kāta kukwe nuene kore yera! Makwe kri oto kri ma okwāte, ye ara jire dianka käne jae, bti kā raba tuenta kuin mae angwane, batibe makwe kā büre

chi ma mrākā okwāte ye dianka mda ie. Ye kwrere, munta kukwe nuene bāri kämekäme abko okwābti, ni mdata ja mike ngite chi abko munkwe ñan bika bāri kise ngwen btā. Munkwe ñan ñākā jire chi ni yebtā, akwa kukwe käme, yebtā mun raba moto ulire, bti kukwe ye tuemetre jire jökrä käne, abti mun raba mun mrākā die mike, niebare Jesukwe.

Jesukwe ni töi bā mikani kri ngwābtā

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

43 Bti Jesukwe kukwe mda bā mikani abko krörö:

Kri ngwā kuin kwetadre ñan ngwāta nebe käme. Erere arato, kri ngwā käme kwetata ñakare, ye ñan ngwāta nebe kuin.

44 Ye mden kisete, ngwāta kuin ya, käme ya, yebtā kri kuin ya, käme ya tā nūke gare nie. Ne aiseite, ¿kri tukwāte tukwāte btā nita higo ngwā kuin kwetadre ötö ya? Ñakare. Erere arato, ¿kri mda mda tukwāte tukwāte btā nita uba ngwākā ükekrö ya? Ñakare.

45 Ye kwrere jire abko, ni moto kuin ne ngwane, nita blite kuin ni mda mda die mikakäre, akwa ni moto käme ne ngwane nita blite ngwarbe diän diän jirekābe, ye abko ñan tā ni mda mda die mike, ñobtä ñan angwane niara abko töi käme, yebe tā nüne. Ne aiseite ni moto ño amne ni töi ño, ye kwrere nita blite, niebare Jesukwe.

Ju mikaka nibu

(Mateo 7.24-27)

46-47 Bti Jesukwe niebare mda:

Mun ti kukwe nuaka nuaka nete, ye ngätäite ni ruäre kāta ti Dänkien, niere tie akwa, tita kukwe nuemna abko erere tā nuene ñakare. Ni ye kwrere abko, ti bike bā mike ni krörö btā munye: **48** Bati ni nämane iti, kā nikani ju mike ñö köräbtā. Käne kā muani mente nguse nguse kwe, bti ürā kuin nökan kwe ju gräre, bti ju mikani kuin jäkwatabti kwe. Abti bati ñü jatani temen, ñö nikani niren niren jate, jatani mate dite jubtä se kwrere, akwa ju mikani kuin kwe, aiseite nin ñö nikani ngwena kän. Ye kwrere abko ni ti kukwe nuaka nuaka abko ie tita dre dre nuemna, erere tā nuene, ni ye abko ni iti kākwe ju mikani kuin ye kwrere. **49** Akwa ni mdara jire kākwe ju mikani ñö köräbtā arato abko kākwe ürā nökan känime ümante abko ñü jatani temen, ñö nikani niren niren kri jate, jatani mate dite jubtä. Ju ye abko namani jueme, aiseite ñö jatani mate btā, nikaninbe temen, nikani ngwarbe jire jökrä. Ye kwrere abko, ni ti kukwe nuaka nuaka abko ie tita dre dre nuemna akwa tā nuene ñakare, ni ye abko ni iti kākwe ju mikani jueme, nikani temen ye kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe ni kwatiye.

Rükä dänkien romanobo käkwe tödekani metre Jesubti

(Mateo 8.5-13; Juan 4.43-54)

7 1 Jesukwe blitabare ünän ni kwatibe, yebti nikani mda juta Capernaümte. 2 Ye kanti rükä dänkien romanobo nämane nüne iti. Ni ye abko kwe, ni nämane iti sribikä jakrä. Sribikä ye abko mika nämane ütiäte kri kwe abko näkäni bren jume, namani tu neketebe kän. 3 Ne btäräbe Jesu nämane Capernaümte kädrie namani jabtä ni rükä dänkien ye okwä-bti. Jötrö ngwarbe, niara käkwe nitre unbren ji dokwäte nitre Capernaümbo ngätäite juani Jesu käre sribikä jakwe miketa quinta. 4-5 Erere nitre unbren ji dokwäte ye jatani, nukani Jesu kanti, kä namani ribere kisere krörö Jesuye:

Nitre rükä dänkien abko ñakare israélita. Niara romanobo bkänä akwa, ni israélita tare kri kwe. Niara arabe käkwe ngwian biani sinagoga jue ütiä biankrä nunkrä Capernaüm nete, aiseite niara ütiäte, aiseite makwe sribikä kwe mikadreta quinta kräke, ie nun tö nibi abko namanintre ribere kisere kore ie.

6 Te Jesu nikani bentre, nikanina nebe nitre rükä dänkien ye gwirre ken angwane, nitre rükä dänkien ye käkwe kukwe muko juani ruäre Jesu ngäbti ja kukwei niere, käkwe niebare Jesuye:

Nitre rükä dänkien käkwe ja kukwei niemna mae abko nun ki

niere ma ngäbti abko krörö: Ti Dänkien, ni ütiäte ñakare ti ne kwrere abko gwirre ni ütiäte ma ye kwrere nin rükadre jire chi ruen tie, aiseite makwe ñan ja nikadre dikaro rükakäre ti gwirre, nibi ruen tie. 7 Ma bäri ütiäte, ye mdenbtä abko nin ja nuke töre jire chi tie, niken ma käre au sribikä tikwe miketa quinta, aiseite tikwe ni mda aibe juni ma käre. Akwa sribikä tikwe rabadreta quinta abko makwe niedre jirekäre mente-ninbe angwane, rabadita quinta abko gare tie abko ti tö nibi ribei mae, 8 ñobtä ñan angwane ni mda bäri ütiäte ütiäte, ben tita sribire, kätä dre nuemna tie, erere tita nuene. Erere arato, nitre rükä tä sribire tibe abko tita juen, ye tä niken jötrö ngwarbe. Jakwe, tita niere ie, jötrö ngwarbe tä kite. Mdakäre abko, ni klabore tikwe, ie sribi ne nuene, tita niere, jötrö ngwarbe tä nuene. Ne aiseite, tita dre niere, erere tä nebe bare täte jökrä. Ye kwrere arato, makwe dre dre niedre sribikä bren tikwebtä abko erere rabadi bare täte mae ruen tie, aiseite tita ja di ribere kore mae, niemna kore nitre rükä dänkien-kwe mae, niebare rükä dänkien kukwe mukokwe Jesuye.

9 Yebtä Jesu ñan töi namani krütare mda, käkwe ni nämane näin ben mikani ñäräre jökrä, bti niebare kwe ietere:

Ni tödeke kwatibe Ngöböbti ni ne kwrere, nin ngämi kwen jire tie nitre israélita ngätäite amare-bti ni menteni nünanka juta

mdara jire te tä tödeke kwatibe Ngöböbti nuke kwen mtare tie nere, niebare Jesukwe ni kwatiye kore.

10 Bti Jesu nikaninta ja jiebti amne ni Jesu käräkä käräkä abko nikaninta janknu, nikani nebeta nitre rükä dänkien kanti angwane, ni klabore nitre rükä dänkienkwe, ye namaninante quinta, btä nikani nebeta abko nakaninkä kore.

Meri ngobo itibe krütani kän abko Jesukwe mikaninta nire

11 Nebti Jesu nikani mda juta chi kädian nämane Naín kanti nitre ja töitikaka benbe angwane, ni mda mda nikani kwati siba ben. 12 Nikani ngitiekä jukwebtä juta chi Naín yete angwane, mürü ngwäkä jajatani doboi mikadre, jänükani ngätäi ben. Mürü ngwäkä ye abko, meri kän brare krütani abko ngobo ngörä itibe kwe ben nämane nüne abko krütani kän. Mden abko ngwäkä ngwian nämane abko ben ni mda mda nämane näin kwati uliere siba, nukani ngätäi ji ngrabare Jesube.

13 Meri ngobo ngörä itibe kwe krütani kän, meri ye abko jatabare Jesuye amne namani ruentari tare kri Jesuye, käkwe niebare ie:

Ma bobre, ngäbäkre krüta tare makän ne abko, akwa makwe ñan müai jakän, niebare kwe meri yeye.

14 Ne btäräbe jänkwata bti mürü ngwäkä ngwian nämane, ye ken Jesukwe krötabare, bti

kise mikani jänkwatabtä kwe mürü ngwäkä yeye. Abtä ni mürü ngwäkä ngwianka namani nünaninkä jökrä angwane, Jesukwe niebare mürü ngwäkä yeye:

Ngäbäkre, nuketa nire tita niere mae, niebare kwe ie.

15 Erere bkänä, mürü ngwäkä ye nukanintabe nire batibe. Ngäbäkre ye nukani tükänintbe krö, bti nikaninbe bliteta se kwrere. Bti Jesukwe bianinta meyeye ni kwati okwäbti. 16 Yebtä abko, ni jökrä namani nekwetäkä, akwa namanintre Ngöbö käikitekä, kä namani niere krörö Jesubtä:

Ni Ngöbö kukwei niekä kri nuke ni ngätäite nete mtare, köböire Ngöböta ni jen kwe die mike, namanintre niere, kä ngwiare nuäre jabtä Ngöbö käikitarekä kwärä se kwrere.

17 Jesukwe mürü ngwäkä mikaninta nire, ye abko kädrie namani batibe jökrä Judeate ta temen btä kä kiakia te Judea bäre temen abko nakaninkä kore.

Jesukwe blitabare Juan Bautistabtä

(Mateo 11.2-19)

18 Kukwe kuin ne namani bare Jesuye, ne abko nitre nänkä Juan Bautistabe nikani, käkwe niebare jire jökrä ie. Abtä Juan-kwe nitre nänkä ben, ye kärebare nibu ja kanti, 19 bti ni nibu ye juani kwe ni Dänkien Jesu kanti abko ni Dianinkä juandre Ngöbö-kwe ne abko Jesu ya, ñakare ya abko tö namani gai. Ñakare ne ngwane, ni mdara jire ngibiadre ngäbti ya, ño abko tö namani

gai, kākwe ni juani nibu kukwe ye ngwentari Jesuye. **20** Erere bkānā, ni nibu ye nūkani Jesu kānti, kākwe niebare krörö ie:

Ni Dianinkā juandre Ngöbö-kwe rükadre ni ngātāite niebare, ye erere ma ara nūkani ya o nun-kwe ni mdara jire ngibadre abko nun juamba ngwentari mae, niebare kwetre Jesuye.

21 Jesukwe kukwe kani ngā-bti űakare jötrö, akwa ne btārābe ni kwati nāmane ja tare nike bren bātākā ngwarbe kisete abko Jesukwe mikaninta kuinta. Ni ruäre abko, btā űai kāme nāmane, kisete nāmane ja tare nike abko Jesu namani juentari mento btā. Erere arato, ni kwati ie kätuen űakare abko ie Jesu namani kāmike tuenta ni juani nibu Juankwe ye okwābti. **22** Bti Jesukwe niebare krörö mda ni nibu yeye:

Tita dre dre nuene tuata munkwe amne tita dre dre niere abko kukwei nuri munkwe, ye erere mun nān niereta Juanye. Amne munkwe nie krörö ie arato: Ni ie kätuen űakare abko ie kānibi tuenta kuin amne, ni nakwente abko nibi dikekāta kuin kröta. Erere arato, ni bren bren lebra kisete abko kwata nibi nebata kuin jökrā amne ni olo ngidia-ninte abko ie ni kukwei nibi ruenta kuin. Erere arato, ni krütanikrütani abko nibi nūketa nire amne ni bobre bobre abko ie Ngöbö kukwei kuin mika nibi gare abko munkwe nie Juanye. **23** Erere arato, nire nire kätatödeke tibti amne ti ne ara

nūkani tā nütüre amne űan tā trökwite tie, ni ye abko ie Ngöbö-kwe ja di biandi amne kārabadi nuäre btā tikwe nini abko munkwe nie kore Juanye. Abko kore se, niebare Jesukwe ni nibu yeye.

24 Ni juani nibu Juankwe nikaninta angwane, nitre nāmane yete ye ben Jesu rikaba blite krörö Juanbtā:

űMun nikani ni űo tuakäre kākai-bete? űMikā juankata müre-kwe nekwäre sekwäre, ye kätatōi kwitaka jene jene nekwäre sekwäre bāmike, ni se kwreretua nikani munkwe ya? **25** űMun janānbare Juan mike űāräre angwane, ni ja űkaninte kuin kākwe dān űtiāte kri kitani jabtā nāmane yete abko mun janānbare mike űāräre ya? űAkare, űobtä űan angwane ni dān űtiāte kri kitani jabtā, ni ye kwrere abko tā nūne jāme jrei gwiriete amne űan tā nūne kākai-bete abko garera munye ruen tie. **26** űAkwa mun nikani ni űo mike űāräre metre? űMun nikani ni Ngöbö kukwei niekāmike űāräre űan űan? Jānri, mun nikani ni kore mike űāräre. Akwa Juan ye abko bāri Ngöbö kukwei niekākri abko mun nikani tuen.

27 Juan ye mdenbtā tārā tā tikani krörö Ngöbö Kukweibtä: Ngöbö-kwe niebare:

Tikwe ja kukwei ngwianka juandi iti mākenkri. Niarakwe ni tōi mikadibiare mākāne, ji űkatetabiare ye kwrere,

Malaquías 3.1

abko tā tikani kore Juanbtā.

28 Ne mden kisete, ti bike kukwe niere krörö munye: Ni jökrā dārebare kānebtā, ye ngātāite ni űakare jire iti abko bāri űtiāte Juankrā; akwa nire nire bāri bobre, űtiāte űakare, bti Ngöböta gobrane, ni ye abko bāri űtiāte Juankrā, niebare Jesukwe.

29 Jesukwe Juan mikani bāri űtiāte kore, abtä ni kwati Jesu kukwei nuaka nuaka amne nitre ngwian kārākā gobran romanobokrā nāmane yete kākwe kukwe mikanintbe Ngöbö-kwe ni diantarikrā diribare Juankwe, ye abko era bāmikani, űobtä űan angwane niaratre kākwe ja mikani ngökadre űöte Juanye aisete.

30 Akwa nitre bariseo btā Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikātre namani yete Jesu kukwei nuen arato amne kukwe mikanintbe Ngöbö-kwe ni diantarikrā diribare Juankwe, ye abko niaratre namani mike ngwarbe jae, űobtä űan angwane űan ja mikani ngökadre űöte kwetre Juanye, űobtä űan angwane nin namani moto ulire kukwe kāmekāmenbtā aisete. **31** Ni jökrā kākwe rōbikabare űakare ja kwrere Juanbtā kore, abtä Jesukwe niebareta ietre:

Ne mdenbtā abko ni nūnanka kāne nāire abko ti bike bāmike krörö: Kājāndrān rürümoinkrā jutate, kānti ngābākre tānebe tākānintbe temen, kätā űāke kri-kri mrākā mda mdaye, yebtä ti bike ni nūnanka kāne nāire bāmike krörö: **32** Ngābākre tāniere

mrākāye: Nunkwe nörājürütārā mikakrā munye, akwa mun űan tōnibi tārā mikai. Abtä kani moto mikakrā ulire abko munkwe nini mda, akwa munkwe müaniri űakare arato abko ngābākreta niere. Ye mden kwrere munta niere Juanbtā amne tibtä, aisete tita nitre ye bāmike kore, **33** űobtä űan angwane Juan Bautista nūkani angwane, űai kāmē tā btā, aisete űan tā mröre kri amne űan tā dö űaen, munta niere rüere. **34** Yebti ti, Ni Kā Nebtä Ngobo rükaba mda angwane, ti abko mröre büle kri-kri amne ti dö űaen krübāte munta niere tibtä. Mdakäre abko, ti ja getaka ni diān diān ben amne nitre jāndrān űtiā kārākā gobran romanobokrā tātuen kāmē munye abko ben tita ja gete, abtä munta űāke ti rüere arato. Ye mdenbtā abko mun ngābākre kwrere tita niere. **35** Akwa ni nūne tōbtā era metre Ngöbö diebti nun kwrere, yebtä abko nun abko ni jen Ngöbö-kwe era metre abko nunta bāmike. Abko kore se, niebare Jesukwe.

űö rā bāne űtiāte kri kekani Jesu ngotobti

36 Nebti bati, bariseo kädian nāmane Simón kākwe Jesu ngwiani mröre ja gwiriete. Erere Jesu nikani, namani tākānintbe mesabtā Simón juete angwane, **37** meri bti kāngwarbe nāmane nūne juta ne arabe kānti abko Jesu nūkani mröre Simón gwiriete gani kwe. Angwane űö rā bāne űtiāte kri kädian nāmane



Meri iti tā ñö rä bāne keke Jesu ngotobtä (Lucas 7.36-38)

nardo nämane jä bä ngwen kädianta alabastro dätebare boteare te, ye jänükani kwe Jesu kánti. **38** Müare kwärä nikani ngítiekä Jesu ngotobtä temen, kä nikani Jesu ngoto bätete ni klaborere kwrere, akwa ja okwä ñöibti bätäninte kwe. Jesu ngoto bätäninte ünän kwe, bti rötaninta kwe ja dokwä drüenbti, ngoto demainbare kwe, bti ñö rä bāne kekani kwe Jesu ngotobti, namani Jesu tarere kri mikakäre tuare ie. **39** Ye abko nakaninkä Simón, Jesu nübaikä mröre ja kánti ye okwäbti. Abtä Simón namani töbike krörö mda Jesubtä: ¡Jo! Ni noko Ngöbö kukwei niekä bkänä ne ngwane, ni ñö tā nuenbtä ngotobtä gadre kwe. Amne

meri se bti kä ngwarbe ni jökrä tā kädriere kämekāme rükadre gare btä ie arato bä amarebti se, Simón namani nütüre kore Jesubtä. Ne Jesukwe gani Simónbtä, **40** abtä niebare mda kwe bariseo yeye:

Simón, ti tö kukwe ngwiaintari kwati mae, niebare Jesukwe ie.

Simón kākwe niebare mda Jesuye:

¿Abko dre? niebare kwe ie.

41 Ne btäräbe, Jesu nikaninbe kukwe bä mike meri yebtä Simónye:

Bati ni nämane iti abko ngwian bkāne kri. Ni ye abko nämane ngwian bien ütiädre ni mda mdaye. Ni ye abko, ie ni

nibu kākwe ngwian kārābare ütiädre ie. Ni iti, bti rürümon ütiä nämane siento krārike jire amne ni mda abko, bti rürümon ütiä nämane gre ketarike.

42 Rürümon ütiä nämane krörö ni nibubti, akwa nin ngwian namani kwenta jire ietre bian-dreta ja ütiäreta. Abtä ngwian bkānkä kākwe niebare ietre: Tikwe ngwian bianba ütiädre munye, akwa ngwian ñakare munye biandreta ja ütiäre tie, aiseti ti bike rürümon ütiä munbti ye kākweitekä jabti jökrä, niebare kore kwe ni nibu yeye. ¿Ni nibu ne mdenkwe ni ngwian bkānkä taredi bāri ruen mae? niebare Jesukwe Simónye.

43 Simónkwe niebare mda Jesuye:

Ni bti bāri rürümon ütiä kri kākweitāninkä jabti ngwian bkānkākwe, ni ye abko kätä ngwian bkānkä tarere bāri raba ruen tie, niebare kwe Jesuye.

44 Bti meri ye nukani Jesu ngoto bätete, ye Jesukwe mikani ñäräre, kākwe niebare Simónye:

Simón, ti nü gwi ma kánti nete, makwe ti miri ngwarbe jae, kākwe nin ñö bini jire chi tie ja ngoto bätätekrä ti kakrä ngäbti, akwa meri ne nü, kākwe ti ngoto bätrite ja okwä ñöibti, bti rütüta kwe ja dokwä drüenbti, mike ñäräre makwe, btä makwe töbika. **45** Erere arato, ti ki gwākäre mae angwane, nin makwe ti demainiri jire ti kakrä ngäbti kuin, akwa ti ki gwākäre amne, meri ne nikirabe ti demaine ngotobtä abti kä nuke nere.

46 Mdakäre abko, ti nü amne nin makwe olibo köi ütiä brai kiri ti dokwäbti ti kakrä ngäbti kuin, akwa meri ne abko kākwe ñö rä bāne ütiäte kri kiri ti ngotobti.

47 Era metre meri ne kākwe ja mikani ngite kabre Ngöbö rüere bkänä akwa, tikwe niara ngite dininkä jire jökrä btä. Mdenbtä abko tā ti tarere bāri makrä bä mirita kore kwe, ni bti ngwian ütiä kākweitāninkä jabti ngwian bkānkākwe ye kwrere abko ti tö nibi niei mae Simón, ñöbtä ñan angwane ni ngite ñakare bökān diankata nibtä, ni ye abko ñan tā ni tarere dikaro. Abko kore se, niebare Jesukwe Simónye.

48 Bti Jesukwe niebare mda meri yeye:

Ma ngite kukwe kämekāmenbtä, ye tikwe dininkä jökrä mabtä, niebare Jesukwe ie.

49 Abtä ni mda mda nämane siba yete, ye namani niere krörö jae kwärükwäri:

¿Ni noko nire amarebti tā ni ngite denkä nibtä tā niere sere? namanintre niere kore Jesubtä.

50 Akwa Jesu abko nikani niere janknu krörö meri yeye:

Ma nibi tödeke kwatibe tibti, köböire kukwe kämekāme btä ma ngite, ye tikwe dininkä mabtä, aiseti nānta jāme, niebare Jesukwe ie.

Nitre merire Jesu die mikaka

8 1 Nebti Ngöbö jatanina nuke gobrane nibti abko kukwe kuin Jesu nikani niere juta krikrite amne juta kiakiate kä Galileate ta temen. Ye

ngwane, nitre ja tōitikaka Jesube ni jātābti nibu nāmane nāin siba ben. **2** Erere arato, ni merire merire bren bren mikaninta kuinta Jesukwe, ruäre abko btā üai käme juanintari kwe, ye abko nāmane nāin ruäre. Ni merire nāmane nāin siba Jesube abko nere: María Magdalabo, María ne mdenbtā Jesukwe üai käme krā kükü juanintari mento. **3** Arato Juana nāmane nāin siba. Juana ne abko ni iti kädian nāmane Chuza merie. Chuza abko ju ngibiabtikā jrei Herodes Antipas krāke. Arato Susana nāmane nāin siba. Ye ngwane meri mda mda nāmane nāin kwati siba abko jändrän nāmane

kwekwe, erere bti nāmane Jesu btā nitre ja tōitikaka ben die mike.

Dobo ketabkă, btā Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

4 Ne ngwane bati ni nūnanka juta ketareketare Galilea temen namani nūke ja ūkekrō kwati ja tuakäre Jesube abko ie Jesukwe kukwe bā mikani krörō: **5** Bati ni nikani iti nura metekă. Nura metaninkă kwe angwane, nura ruäre nikani mate ji ngrabare temen. Nura ye abko ni jatani, kākwe rätābare jōkrābti. Bārire mda abko nukwā jatani, kākwe kwetani jōkră kăn. **6** Nura ruäre



Ni ne tā nura metekă tirete (Lucas 8.4-8)

abko nikani mate jākわたabtī temen abko nūkani mure, akwa dobo nōtare dikaro, aiseite ngrōtaninkă jōkră. **7** Nura ruäre abko nikani mate kōkră tukwätetu-kwäte ngātāite, ye abko nūkani mure arato, akwa kōkră ye abko rirabare bāri jōtrō nura mu yebti ta, kākwe kāmikani. **8** Akwa nura nikani mate dobo kuinte, ye abko nūkani mure amne rirabare tuärebe, bti ngwā nikani nebe btā btā amne datire datire ngwā namani gre ketarike. Ne abko nakaninkă kore, niebare Jesukwe ni kwatiye kore.

Ye btārābe, Jesukwe ñākābare jume ja dibti krörō mda ni kwati yeye:

Nire nire kăta ti kukwei nuen, ye abko olo tārā ne ngwane, ti kukwei ne ketate ja olote kwe, kukwe ne rükadre gare kuin munye abkokäre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ñobtä Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

9 Jesukwe kukwe bā mikani kore ne ñan nūkani gare nitre ja tōitikaka benye, kākwe niebare ie:

Makwe kukwe bā miri, ye abko dre bā miri kore makwe yere, niebare kwetre Jesuye.

10 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ngöbö rükadre gobrane ño nibti abko tā tiebe, akwa Ngöböta mike gare munye, akwa ni mda mda abko ie Ngöböta mike gare ñakare, aiseite tita kukwe bā

mike kore, Ngöbö Kukwei tā tikani krörō rabadre bare abkokäre:

Nebtä nikradre bāri kwetre, akwa kukwe ño ñan jatadre metre ietre amne ni kukwei nuadre bāri kwetre akwa, ñan rükadre gare ietre,

Isaias 6.9

abkokäre tita kukwe bā mike kore ietre, Ngöbö kukwei niekă kirakira kākwe niebare ni nebtā ye kwrere.

Dobo ketabkă tā dre niere abko nere

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

11 Kukwe nini tikwe ye abko tā kukwe krörō bā mike: Ngöbö Kukwei abko nura kwrere.

12 Amne nura nikani ngitiekă ji ngrabare temen, ye abko ni ruäre tā Ngöbö Kukwei nuen akwa, diablu tā kite, kăta Ngöbö Kukwei ye denkă jōkră tōite, ni ye kākwe ñan Ngöbö Kukwei mikadre era amne ñan rabadre dianintari abkokäre, mden nini tikwe ye. **13** Amne ni ruäre abko kăta Ngöbö Kukwei nuen amne kăta nebe nuäre btā kare ngăbti. Ni ye abko nura nikani mate jākわたabtī ye kwrere, ñobtä ñan angwane nura nikani mate jākわたabtī abko ngătri ñan nāmane bōkăn, ye kwrere jire ni ruäre tā Ngöbö Kukwei kaen ngăbti, bti bā jōtrō tā tōdeke Ngöböbti. Tădre niken ja tare nike tōdekabtā Ngöböbti amne kăta Ngöbö Kukwei kiteta temen, bti tā nikenta ja jiebtī.

14 Amne ni ruäre abko tä Ngöbö Kukwei nuen, akwa tä nakwen bäri jändrän kä nebtä jiebtä amne, tä ngwian tarere bäri amne jändrän nuäre nuäre kä nebtä yebtä tä ja kite, ye abko käta ngökö. Ne aiseite ni ye abko nura nikani mate kökrä tukwäte-tukwäte ngätäite amne ngatani, ye tä nakenkä ni yebtä, aiseite nura ngatani ngwä namani ñakare, ye kwrere jire ni ye tä sribi nuene ñakare Ngöbökrä.

15 Akwa nura nikani ngitiekä dobo kuinte, ye abko ni tõi kuin amne tä biare, käta Ngöbö Kukwei nuen angwane, tä ketete dime jabtä amne tä nünenkä dite btä. Ni ye abko nura ngwä-ta neme kuin ötata kabre, ye kwrere jire ni yeta jändrän kuin nuene Ngöbökrä. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ja kukwei bä mikani ñotra kwrere

(*Marcos 4.21-25*)

16 Jesukwe niebareta:

Ni ñakare jire iti käta ñotra jutra mike abti tä jue miketa kaja täni. Erere arato, ñan tä mike jän täni jae, akwa ñotra jutra mikata angwane, mikata üräbtä käin trä rabadre ngitie jökrä gwita temen, ni jökrä gwi, ie kä rabadre tuen abkokäre. **17** Ye kwrere arato, tita kukwe jire jökrä dirire kaibe tiebe munye mtare, akwa batira jire munkwe mikadi gare ni jökräye. Erere arato, kukwe diribare tiebe tikwe, batira jire rabadi gare metre ja ngwäreki jökrä.

18 Ne aiseite olo ketete kuin ti

kukweiye munkwe, ñobtä ñan angwane nire nire ie Ngöbö Kukwei nuke gare, ye abko ie Ngöbökrä ja Kukwei biandi bäri mda; akwa nire nire ie Ngöbö Kukwei gare ñakare, ye abko ie Ngöbö Kukwei gare kiakia abko Ngöbökrä diandikä jökrä kän. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Nire abko Jesu mräkä era metre

(*Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35*)

19 Ye ngwane, Jesu meye amne etbakanre abko nikani jiebtä ja tuakäre ben angwane, ni nämane kwati Jesu bäre temen, aiseite niaratre ñan namani nebe Jesu kanti. **20** Angwane ni iti käkwe niebare Jesuye:

Ma meye amne ma etbakanre tä ju bäre nokote abko tö nibi blitai mabe, niebare kwe ie.

21 Jesukwe niebare ni jökräye:

Nire nire tä Ngöbö Kukwei nuen, erere tä mike täte, ni ye abko ti meye tikwe amne ti etbakanre tikwe era metre, niebare kwe.

Jesukwe müre amne ñö mikani kwekbe

(*Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41*)

22 Abti bati Ñö Okwä Kri Galilea kanti Jesu nakwani rute, käkwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Brän ñö okwä kwärä sekri, niebare kwe.

Ye erere nikanintre. **23** Nika-nintre ñöbti angwane, Jesu nika-ni kibien. Batibe müre jatani mate ribi krübäte ñö okwä ye

kanti, ye abko namani ñö kite jökrä rute, aiseite ru jatani niken ñöte nguse se kwrere. **24** Yebtä abko nitre ja töitikaka ben nika-ni gaenkrö, käkwe niebare ie:

!Dirikä, ni kite niken ñöte nguse! niebare kwetre Jesuye.

Angwane Jesu nükaninta krö, käkwe ñäkäbare müreye amne ñöye. Ye btäräbe, müre amne ñö namani kwekbe jökrä. **25** Bti Jesukwe niebare nitre ja töitika-ka benye:

!Munta tödeke kwatibe Ngöböbti ya ño yere? niebare kwe ietre.

Akwa niaratre abko namani nekwetekä krübäte amne tõi ñan namani krütare, kä namani niere jae kwärikwäri:

!Ni ne abko ni ñö amarebti tä ñäke müreye amne ñöye amne, tä niara kukwei mike täte se? namani niere jae kwärikwäri.

Ni Gadarabo btä Jesukwe üai käme juanintari mento

(*Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20*)

26 Nebti niaratre nikani janknu rute ñöbti nebe käkä Gadarete Ñö Okwä Kri Galilea kwäräkri. **27** Jesu nämane rute, nikani jate angwane, juta yete ni nämane iti abko btä üai käme nämane abko jatani Jesu ngäbti. Raire abko ni ye nämane dän kite ñakare jabtä amne nämane nüne ñakare gwi, akwa nämane nüne rökabti. **28** Jesu jatabare ie angwane, nikani ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwäreki, käkwe ngratebare kri krörö:

Jesu, Ngöbö Kri Kä Käinbti Odei, !ye ñobtä ma kite ti nike nete ye? Makwe ñan ti mika ja tare nike abko ti tö nibi ribei mae, namani niere Jesuye.

29 Üai käme rikadre mento btä abko Jesukwe niebarera ie, aiseite namani ñäke krikri kore. Batire batire üai käme nämane niken ni yebtä angwane, ñan gitiadre künken, abkokäre kise amne ngotokwä makäte nämane jökrä ie kadenanbti, akwa nämane kadena ötöte jökrä angwane, üai käme nämane niken ngwena kä kaibete. **30** Ni ye abko ie Jesukwe niebare:

!Ma kä ñö? niebare kwe ie.

Angwane üai kämentre käkwe niebare mda ie:

Ti kä Kabre, niebare kwetre.

(Ja kä Kabre, niebare kwe, ñobtä ñan angwane üai käme nämane kabre btä aiseite.)

31 Ye mden käkwe ñan ja juamna kä ja tare nikakrä te Kä Timonbti Jesuye. **32** Ye kanti abko mtü nämane kabre krübäte mröre bä kanime ngudrebtäta, aiseite üai kämenkwe ja juamna mtü yebtä Jesuye, erere Jesukwe juani mtübtä. **33** Üai käme nämane nibtä, ye abko nikani mento btä, bti nikani mda mtü kabre yebtä. Ye btäräbe mtü kabre ye nika-ni betekä jökrä ja jiebtä kä btä motokwäre, nikani ngitiekä jökrä ñöte, kanti müre neketa-ni jökrä.

34 Nitre mtü ngibiaka abko okwäbti kukwe nakaninkä kore. Yebtä abko niaratre

nikani betekä ngitie, kä nikani kukwe ye niere jökrä juta ngrabare temen amne juta bäre mento arato. **35** Abtä kukwe nakaninkä ño abko ni kwati nukani tuen, kanti nikanintre nebe Jesu kanti angwane, ni btä üai käme nämane abko nikani mento, ni ye abko kākwe dān kitani jabtä amne kä namani ruenta kuin bti nämane tākānintbe Jesu ken, btä namanintre angwane, kä jürä namani kri btätre.

36 Angwane ni btä üai käme nämane ye abko namaninta quinta ño abko nitre tuakatua-ka namani niere jökrä ni mda mdaye. **37** Yebtä abko, Jesu di kri krübäte gani kwetre, aiseite kä jürä namani kri nitre Gadarabotä, aiseite jötrö ngwarbe Jesu rikadre kä mdabti abko namanintre ribere ie. Ye erere Jesu nakwaninta rute nitre ja töitika benbe, bti nikaninta.

38 Akwa Jesu ngämi nikenta, kānenkri ni btä üai käme nikani mento ye abko Jesu rikadre ngwena jabe abko namani ribere Jesuye, akwa niara rabadre jirekābe yete, Jesukwe niebare ie. Angwane Jesukwe niebare krörö mda ie:

39 Nānta jirekābe ja gwiriete amne Ngöbökwe dre nuni makrä, ye erere makwe nie jökrä ni mda mdaye. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Ye erere bkānā, Jesukwe dre nuenbare niara krāke, erere nikani niere jökrä juta ngrabare temen.

Jesukwe Jairo ngānkān mikaninta nire amne meri bren abko mikaninta quinta kwe

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

40 Yebti Jesu nikani nebeta Ñö Okwä Kri Galilea kwäräkri mda angwane, ni nämane kwati ngibiare ngābti, aiseite kä namani nuäre btätre Jesu kare ngābtita.

41 Ye btärābe ni kädian nämane Jairo nukani Jesu kanti. Jairo abko nämane sinagoga dānkienē juta yete abko jatani, nikaninbe ngitiekä ngukudokwābti temen Jesu ngotobtä ja mikakäre bobre btä, kä namani Jesu ngwen kise-re nebe ja gwiriete. **42** Ngānkān itibe kwe abko ie kä kwä jätābti kubu abko jatani krüte kān, aiseite namani Jesu ngwen ja kanti. Ye erere Jesu nikani angwane, ni nikani kwati krübäte ben, kä namani kete dime ja ngätäite, namani ruen ie.

43 Angwane nitre nikani kwati Jesube, ye ngätäite meri nämane näin iti siba abko kä kwä jätābti kubura nämane bren dbā tibiere abko kisete nämane ja tare nike amne, ngwian nämane kwe, erere ganinte jökrä kwe krākābtä jakrä akwa, ñakare namani nökröta nitre krākā biankaye. **44** Te meri ye abko nikani, kākwe krötabare ja ken Jesu trökri, kākwe dān Jesubtä nuaninbtä tiebe körābtä. Ye btärābe namaninta quinta batibe se kwrere. **45** Angwane Jesukwe niebare:

¿Nirekwe dānkä nuribtä tibtä ye? niebare kwe.

Akwa ni jökrä namani ja rükente. Abtä Pedrokwe niebare Jesuye:

Dirikā, ni kwati nibi ma kete dime ja ngätäite, kä nibi ma kitekä nekwäre, sekwäre. ¿Ye ñobtä abko nirekwe ma nuribtä ma nibi niere yere? niebare Pedrokwe ie.

46 Akwa Jesukwe niebareta mda:

Ni iti kākwe ti nuribtä tikwe gari, ñobtä ñan angwane Ngöbö di tä tibtä abko niki ruäre mento tibtä, nibi ruen tie, niebare kwe.

47 Angwane meri ye kākwe ja rükandrete ño mda ñan namani nūke gare ie, akwa kä jürä namani btä. Abtä namani grūkekä jökrä ngrabare, nikani, namani ngukudokwābti temen Jesu ngotobtä ja mikakäre bobre btä angwane, ñobtä Jesu nuaninbtä kwe amne namaninta quinta ño abko niebare jökrä kwe ni jökrä ngwärekre Jesuye. **48** Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Ti mrākä, makwe tödiri kwatibe tibti, köböire ma nibirate quinta, aiseite nānta jāme, niebare kwe meri yeye.

49 Jesu nämane blite kore angwane, sinagoga dānkien ye jiebti ni mdara jire nukani kukwe ngwena, kākwe niebare ie:

Ma ngānkān kūrera makān. Makwe ñan dirikā nika mda, niebare kwe ie.

50 Blitabare kore kwe, ye jarabare Jesuye angwane, Jesukwe niebare:

Ma ñan rekwetaka ngābākre jiebti jakān, akwa makwe tödeka

kwatibe janknu tibti angwane, ma ngānkān rabadita quinta, niebare kwe ie.

51 Yebti nikanintre nebe gwi angwane, Jesukwe Pedro, Santiago, Juan amne meri bati ye rün amne meye aibe tuanimetre niken nebe gwi jabe. **52** Angwane ni jökrä nämane meri bati krütani ye uliere amne müaire krikri be gwi, btä Jesu namani. Akwa niarakwe niebare ietre:

Ngābākre merire ye kūrera munta nütüre, akwa tä kibien, aiseite munkwe ñan müai mda, niebare kwe ietre.

53 Akwa meri ye krütani bkānā namani gare ietre, aiseite namanintre Jesu kötaire jökrä. **54** Akwa Jesu nikani, kākwe meri ngwākä ye kani küdebtä, bti ñākābare krörö kwe ie:

Ti ngānkān, iNāin krö! niebare Jesukwe ie.

55 Ye btärābe üai nūkanintabe btä, aiseite nūkanintabe nire angwane, nūkaninbe tākānintbe-ta krö, bti Jesukwe bukamna mrākāye. **56** Meri bati mikaninta nire kore Jesukwe, yebtä abko rün amne meye ñan töi namani krütare mda. Akwa kukwe nakaninkä ño, ye abko ñan kädriedre jire kwetre ni mda mdabe, Jesukwe niebare ietre.

Jesukwe nitre ja töitika ben juani Ngöbö kukwei dirire

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 1 Yebti Jesukwe nitre ja töitika ben ni jätābti nibu ükaninkrö, bti Ngöbö die biani kwe ietre üai käme bätäkä

ngwarbe juantarikrä mento amne ni bren bren mikakräta quinta arato. **2** Bti Ngöböta gobrane ni ngätäite kädriedre kwetre amne ni bren bren mikadreta quinta kwetre, abkokäre Jesukwe juani, **3** kākwe niebare krörö ietre:

Mun ñan rika tribe ngwena jire chi mda jabtä ji ngrabarekäre abko krörö: Mun ñan rika mökän amne kra ngwena jae. Erere arato, mun ñan rika mrö, ngwian amne dän mda ngwena jae, ñobtä ñan angwane munkwe tödekadre Ngöböbti, ie ti tö aiseite. **4** Ju mdente mun raba nünen-tbe, ye aibe kanti mun raba. Mun ñan rika ju kwatirekwatire te, akwa mun raba ju kwatibe te, abti mun rikata. **5** Akwa juta kanti mun ñan ka tö raba ngäbti ni mdakwe, ye kanti munkwe kä mikaka, akwa munkwe dobro mnü ngrükate ja ngotobtä, nitre ye ara jire ngite Ngöböye ja toi jenbti bä mikakrä ietre, niebare Jesukwe ietre.

6 Ye erere nitre ja töitikaka Jesube nikani juta kwatirekwatire kä ngrabare temen kukwe kuin Jesubtä ye kädriere amne, nikani ni bren bren miketa kuinta arato.

Jesu abko nire jrei Herodes tö namani gai

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-19)

7 Kukwe namani nakenkä kore Jesu köböire, ye gani Herodekwe angwane, nire köböire nämane nakenkä ñan namani nuke gare ie, ñobtä ñan angwane

Ngöbökwé Juan Bautista mikaninta nire abko ni ruäre namani niere Jesubtä. **8** Akwa Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías abko nukaninta ni ruäre namani niere. Mdakäre abko, Ngöbö kukwei niekä kira mda abko nukaninta nire, ni mda namani niere Jesubtä. **9** Abtä Herodekwe niebare:

¿Tikwe Juan dokwä tikakamna, aiseite ni ye ñakare Juan amarebti nire abko btä blitata krübäte dikaro kore ne? niebare Herodekwe.

Yebtä abko Herodes tö namani ja tuai Jesube.

Jesukwe ni mili krärike bukani

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

10 Abti nitre juani ja kukwei ngwianka Jesukwe ye nukaninta jökrä Jesu kanti angwane, dre dre nuenbare kwetre, ye erere niebare jökrä kwetre Jesuye. Abti Jesukwe käräbare jenena angwane, nikani ngwena kä kaibete juta Betsaidate. **11** Akwa Jesu nikani ye abko ni kwati kākwe gani angwane, nikani niaratre jiebtä amne, Jesukwe kani ngäbti kuin, bti Ngöböta gobrane ni ngätäite, yebtä Jesukwe blitabare bentre amne ni bren bren abko mikaninta quinta kwe.

12 Yebti kä jatanina dere angwane, nitre ja töitikaka Jesube ni jätäbti nibu nikani, kākwe niebare ie:

Nita kä kaibete nete, jändrän ñakare kwetadrede, aiseite nitre se juenta jökrä jadüke amne mrö

känene jae juta kantikanti sete kä ngrabare temen, niebare kwetre Jesuye.

13 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Niaratre buka munkwe, niebare kwe ietre.

Abtä niebare kwetre ie:

¿Banta kunrikebe amne gwata krobube nikwe, se abko biandre ño ietre? ¿Ni kwati se kräke, ni rikadre mrö kökö ya? niebare kwetre mda Jesuye.

14 Ye ngwane abko, ni brare aibe nämane mili krärike jire, akwa Jesukwe niebare mda nitre ja töitikaka benye:

Nitre ye mika tākänintbe gre ketebu bti ni jätä jätä ja täritäri, niebare kwe ietre.

15 Ye erere Jesu kukwei mikani täte kwetre, kākwe nitre mikani tākänintbe jökrä temen temen. **16** Bti Jesukwe ban kunrike amne gwa krobu diani kiseite, kākwe nikrabare kä käinbti, kuin niebare kwe btä Ngöböye, bti ñākänintbe kiakia kwe, bti biani kwe nitre ja töitikaka ben yeye dräidre ni kwati yebti. **17** Angwane ni jökrä kākwe mröbare, namani trinetrine, bti ban amne gwa oto namaninte abko ükaninkrö kutia kwä jätäbti kubu jire.

Jesu abko Ni Dianinkä Ngöbökwé, niebare Pedrokwe

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

18 Yebti bati Jesu nämane blite kaibe Ngöböbe angwane, nitre ja töitikaka ben nämane yete ben abko ie niebare krörö kwe:

¿Ti ne abko nire nieta ni mda mdakwe tibtä? niebare kwe.

19 Angwane nitre ja töitikaka ben kākwe niebare ie:

Ma abko Juan Bautista nukaninta nire nieta ni ruärekwé amne ni mda abko käta ma Elías nukaninta niere mabtä. Akwa ni mda abko tä niere Ngöbö kukwei niekä kirakira mda mda abko nukaninta nire nieta kwe mabtä, niebare kwetre ie.

20 Jesukwe niebare mda ietre:

¿Amne mun abko käta ti nire niere tibtä? niebare kwe ietre.

Angwane Pedro abko kākwe niebare Jesuye:

Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwé ara, niebare kwe ie.

Jesu müre ketadi, niebare käne kwe

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

21 Pedrokwe niebare kore, abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Akwa kukwe ye abko ñan niere jire kwetre ni mda mdaye, niebare kwe ietre.

22 Bti Jesukwe niebare krörö ietre:

Nitre unbre ji dokwäte, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikatre, kākwe ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne mikadi ja tare nike kri amne trö kwitadi kwetre tie, kākwe ti müre ketadi, akwa köbömäkäre angwane, ti rükadita nire, niebare kwe nitre ja töitikaka benye.

23 Yebti Jesukwe niebare ni jökrä nämane yete yeye:

Nire nire tö ja töi mikai kwati-be nänkärä tibe, ni ye abko tö dre-ye jakrä abko raba käikwitekä jabti amne, köbö kwatirekwatire ja kwata raba ruentari tare ñakare ie nünakäre tikrä abko jata ti jiebti, **24** ñobtä ñan angwane nire nire tö ja kwata ngibiai jen jakrä abko krütadi kärekkäre, erere rabadi kärekkäre Ngöbö okwä bare mento. Akwa nire nire krütadi ti dokwäre abko rabadi dianintari nünakäre kärekkäre Ngöböbe. **25** Ye abko, ni rabadre jändrän jökrä bkäne kabre kä nebtä, akwa ni krütadre angwane nikwe ñan nünandre mda Ngöböbe, ne ütiäre abko dre rükadre nie. **26** Ne aiseite, nire nire käta ti rükente amne kukwe dirita tikwe ne rükente angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, tikwe ni ye rükandite arato. Ti jatadita angwane, ti jatadita ja di kri bä nuärebtu amne Ngöbö di kri bä nuärebtu, erere arato angele deme Ngöbö-kwe bä nuärebtu. **27** Akwa mun tä nete ne ruäre ngämi krüte, känenkri Ngöböta gobrane ño nibtä, ye abko munkwe tuadi ja okwä jenbti abko ti tö nibi niei metre munye, niebare Jesukwe ni jökrä nämane yete yeye.

Jesu bä nikwitani

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

28 Jesukwe kukwe niebare kore, yehti kwäirare Jesu nikani ngitiobti blitakäre Ngöböbe angwane, Pedro, Santiago amne Juan nikani siba ben. **29** Jesu nämane blite Ngöböbe, te batibe

ngwäre bä nikwitani jene amne dän btä abko trä namani ngwen bürere mera trä bä kwrere. **30** Ye btäräbe ni nibu namani gökökä yete blite Jesube. Ni nibu ye abko Moisés amne Elías. **31** Niaratre nämane ye bare temen kä trä namani kuin bä nuäre amne Jesu tädi Jerusalén, kanti näinta kä käinbti abko btä nämane blite kä ye kanti. **32** Ye ngwane abko Pedro, Santiago amne Juan okwä namani doboko köbö kisete angwane, batibe nukaninta ngwäre angwane, Jesu bä dite amne nuäre tuani kwetre. Erere arato, Moisés amne Elías tuani kwetre. **33** Ni nukani nibu Jesu kanti, ye jatanina nikenta angwane, Pedrokwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, nita nete abko käi nibi nuäre tibtä, aiseite ma tö ne ngwane, nunkwe ju mikadi kiahia komä munkrä: kwati makrä, kwati Moisékrä amne kwati Elia-krä, niebare kwe.

Pedro abko käkwe ñäkäbare kore akwa, drebtä nämane blite abko ñan nämane gare ie.

34 Pedro nämane blite kore, ye btäräbe müta jatani jüben niaratrebtu angwane, kä jürä namani krübäte niaratre nimäbtä.

35 Angwane müta yete ni kukwei jarabare krörö ietre:

Ni ne abko ti Odei tikwe. Ne mden tikwe dianinkä jakrä, aiseite niara kukwei nua munkwe abko ni kukwei namani kore müta.

36 Ni kukwei jarabare kore angwane, ni nibu ye nikaninta

angwane, Jesu aibe namaninta kaibe. Kukwe nakaninkä kore, ye abko nitre ja töitikaka Jesube käkwe tuani, akwa ukani kaibe kwetre jakrä, aiseite kä ye ngwane niebare ñakare kwetre ni mda mdaye.

Jesukwe üai käme juanintari ngäbäkrebtä

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

37 Jesu nämane ngitiobti nitre ja töitikaka nimäbe, bti jändrina-ne jataninta motokwäre angwane, ni nukani kwati ngäbti. **38** Ni kwati ye ngätäite ni nämane iti käkwe ngratebare jume, käkwe niebare Jesuye:

Dirikä, ti ngobo ngörä itibe tikwe noko jakwe tuen kanti tikrä abko tita ribere kisere mae, **39** ñobtä ñan angwane üai käme ie niarata neketete, käta mike ngrente kri amne, btäräbe tä kä ötöte bti amne tä kitekä nekwäre, sekwäre amne däbe tä neme betekä kadate. Erere arato, ñan tä nebe gibiekä, ye abko tä mike ja tare nike tikän. **40** Abtä nitre ja töitikaka mabe käkwe üai käme juandretari mento btä abko tikwe ribeba kisere ietre, akwa üai käme ñan rikaba mento ietre, niebare kwe Jesuye.

41 Abtä Jesukwe niebare ietre:

!Aingwaree, ti moto iko munbtä! Mun ye ño abko moto kämekäme dikaro abti munta tödeke ñakare dikaro Ngöböbti ye. !Ti rabadi kä nuäi mda munbe amarebti ye? niebare Jesukwe.

Ye btäräbe Jesukwe niebare mda:

Ngäbäkwe ye ngwen tie, niebare kwe.

42 Ye erere, ngäbäkwe jänikani nebe ja ken Jesube angwane, üai kämenkwe kitaninta temen amne kä ötaninteta bti kwe, akwa Jesukwe ngratebare üai kämenbti, btäräbe ngäbäkwe ye namaninta kuinta angwane, Jesukwe bianinta rünye. **43** Ngöbö di kri köböire ngäbäkwe namaninta kuinta, yehtä abko ni jökrä ñan töi namani krütare.

Jesu krütadi niebare bobukäre kwe

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ni jökrä ñan töi namani krütare kore angwane, Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye:

44 Olo ketete kuin ti kukweie munkwe amne munkwe ñan käikwitaka jabti. Jötrö ti, Ni Kä Nebtä Ngobo biandi müre keta-dre ni mda mdaye, niebare Jesukwe ietre.

45 Akwa dre niebare kore kwe, ye abko ñan nukani gare nitre ja töitikaka benye, ñobtä ñan angwane kukwe niebare Jesukwe, yehtä abko Ngöbö ngämi töi tikekä, aiseite ñan nukani gare ietre. Mdakäre abko, namaninta ja gaire kukwe ye ngwiantarita Jesuye, aiseite namaninta kwekbe jökrä.

Nire bäri ütiäte niebare Jesukwe

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

46 Ye ngwane abko, nitre ja töitikaka Jesube mden bäri ütiäte, abkobtä nikani ja kwete

kwärikwäri mda. **47** Angwane nämane töbike ño, ye gani btä Jesukwe. Abtä Jesukwe ngäbäkre chi kārābare, mikani tākānintbe ja ken kwe, **48** bti niebare krörö kwe ietre:

Nireta ütiäte ñakare ni mda mda okwäte ngäbäkre chi ne kwrere, ye nireta kaen ngäbti ti käfti, ye abko ti ara jire kata ngäbti kwe amne, nireta ti kaen ngäbti ja dānkien, ye abko Ngöbö ti juanka abko kata ngäbti kwe arato. Ne aiseite mun jökrä ngätäite, nire nire tuen ütiäte ñakare munye, ni ye abko bäri ütiäte Ngöbö ngwärekre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Nireta rüre ñakare Jesu rüere abko tä nekete Jesukri
(Marcos 9.38-40)

49 Angwane Juan abko kākwe niebare:

Dirikā, nunkwe ni tuaba iti üai kāme juentari ma käfti, akwa niara tä nekete ñakare nibe, aiseite ñan üai kāme juandretari mda kwe ma käfti, nunkwe nieba ie, niebare kwe Jesuye.

50 Abtä Jesukwe niebare mda:

Nireta sribire ñakare mun rüre, ye abko tä nekete munkri, aiseite munkwe ñan sribi ye kwrere dokwä tākā mda kām, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ni juani gre ketamä bti ni jätä Ngöbö Kukwei kädriere

51 Abti Jesu rikadreta kākāninti abko köböi jatani nūke ja ken, aiseite niarakwe ja töi

mikani kwatibe nikenta Jerusälén. **52** Angwane Jesukwe ni jua-ni ruäre ja käne kākānene juta Samariate nūnantbekrā jae.

Akwa **53** Jesu nämane näin Jerusälén kukwäre, ye gani nitre Samariabokwe angwane, Jesu kani ngäbti ñakare kwetre, ñobtä ñan angwane nitre israelita amne nitre Samariabo nämane rüre jabe kwärikwäri aiseite.

54 Nitre Samariabo kākwe ñan Jesu kani ngäbti, ye gani Santia-gokwe amne Juankwe angwane, niebare kwetre Jesuye:

Dānkien, niaratre ñan tö ma kain ngäbti, ye dokwäre Ngöbö-kwe ñukwä kākāninti juandre kākwe nitre se gadrekä jökrä abko nunkwe kārādre Ngöböye, äie ma tö nibi ya? niebare kwetre ie.

55 Abtä Jesu nikwitaninte, kākwe mätrābare btätre.

56 Yebti nikanintre juta mdate.

Ni rikadre Jesu jiebti abko tare
(Mateo 8.19-22)

57 Niaratre nämane dikekä ji ngrabare angwane, ni iti kākwe niebare Jesuye:

Ti Dānkien, ma näin mdente erere, ye kanti ti rikai siba mabe, niebare kwe.

58 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Nukro kāsenta, kwe kākāninti tārā nūnankrā amne, nukwä nikenkä kākāninti abko juda tārā kwe nūnankrā arato, akwa ti Ni Kākāninti Ngobo ne abko kwe kākāninti jire chi jadükakrā. Ne aiseite ma tö jatai tibe ne ngwane,

ma rabadre juto biare nūne ti kwrere arato, niebare kwe.

59 Bti Jesukwe niebare ni mdaye:

Brän tibe, niebare kwe ie.

Akwa ni ye abko kākwe niebare Jesuye:

Ti Dānkien, ti tuemetre niken-ta ken ja gwiriete, abti ti rün krütadi, tikwe doboi mikadi, ye täbti ti näin mabe, niebare kwe ie.

60 Abtä Jesukwe niebare ie:

Nitre ie Ngöbö gare ñakare abko tä ni ngwäkäre kwrere Ngöbö ngwärekre, ye tuemetre ni ngwäkäre doboi mike. Ma abko Ngöböta gobrane ño nibtä, ye abko ma rika kädriere ni mda mdabe, niebare Jesukwe ie.

61 Abti ni mdara jire kākwe niebare Jesuye:

Ti Dānkien, ti tö rikai mabe akwa, ti ngāmi niken kākāninti ti tö rikai ja tuaita niere ti mrākāye, niebare kwe.

62 Abtä Jesukwe niebare ni neye:

Ni sribikā tä niken dobro tike-kā aradorebti akwa tä nikrenta ja jiebti, ye ñan tä sribire kuin metre, aiseite sribi rabai ngwarbe, aiseite nire nire töita niken jändrān mda mda jiebti, ni ye kwrere abko ñakare kuin sribikā kākāninti gobrankrā Ngöbökwetä. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Jesukwe ni juani gre ketamä bti ni jätä Ngöbö Kukwei kädriere

10 **1** Yebti ni Dānkienkwe ni mdara jire dianinkä gre ketamä bti ni jätä. Jesu

rikadre juta mdente mdente, ye kanti Jesukwe ni ye juani nibu nibu ja kākāninti. **2** Akwa käne abko ni kwati nämane juto biare kukwe kuin mike era, abkobtä kukwe bā mikani krörö, kākwe niebare ietre:

Nura nena biare kabre ötadre, ye kwrere ni kwati tä juto biare ngwandre Ngöböye, akwa sribikā ñakare köbän, aiseite sribi Bkänkä Ngöbö kākwe sribikā mda mda juandre jötrö sribire abko munkwe ribe ie. **3** Akwa mun nän. Obeja ngäbälita niken lobo ngätäite, ye kwrere tita mun juen ni krübäte krübäte ngätäite. **4** Mdakäre abko, mun rika angwane, mun ñan rika ngwian ngwena jabtä. Mun ñan rika kra ngwena jae amne mun ñan rika sabato mda ngwena jae. Erere arato, munkwe ñan kākāninti gate ngwarbe köbö ngwentari ji ngrabare ni mda mdaye nūnankakäre raire ji ngrabare.

5 Akwa ju mdente mun rika nebe, kanti munkwe köbö ngwiantari käne, kākwe nie krörö: Kākāninti Ngöbökwäre raba munbtä, nie munkwe. **6** Angwane ni nūnanka gwi yete tädi biare kākāninti Ngöbökwäre ye kaen ngäbti ne ngwane, kadi ngäbti kwe; ñakare ne ngwane, ñan kadre ngäbti kwe. **7** Ju mdente mun raba, ye kanti mun raba nūnentbe. Munkwe ñan ja kwita ju mda mdate. Mdakäre abko, mrö mden mden kwetata kwetre, erere te mun buka angwane, munkwe kweta, ñobtä ñan angwane ni sribikā abko ie sribi

ütiä biandre abko erere munkwe mrödi sribi munkwe ütiäre.

8 Erere arato, juta mden te mun buka, ye munkwe kweta jäme jökrä. **9** Angwane ni bren bren tärä juta yete ne ngwane, munkwe mikata kuinta amne, Ngöbö kebera nuke gobrane ngä-täite abko munkwe nie ietre.

10 Akwa juta mden kanti mun raba angwane, nitre yete käkwe ñan mun ka ngäbti, yebtä abko mun rikata jibti ñäkäre kwärä krörö: **11** Dobro mnü juta munkwete nete neketaninkä nun ngotobtä abko nunta ngrükete mun ngwäreki jökrä nete. Ne abko mun ñan tö Ngöbö kukwei kain ngäbti, aiseti mun ara jire ngite Ngöböye ja töi jenbti bä mikakrä, ye raba gare munye. Akwa Ngöbö kebera nuke gobrane mun ngätäite, ye raba gare munye, aiseti munkwe nie kore ietre. **12** Akwa köbö mrä näire, nitre Sodomabo käkwe ja tare nikadi, yebti ta nitre nünanka juta yete käkwe ja ngie nuadi abko ti tö niei munye, niebare Jesukwe nitre juani kwe yeye.

Jesukwe ñäkäbare nitre israelita riere

(Mateo 11.20-24)

13 Bti Jesukwe niebare mda: iAngwaree mun nünanka juta Corazinte amne juta Betsaidate! Mun bobre jakän, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare nuenbare tikwe mun ngätäite, ne kwrere nuendre juta Tiro amne Sidón kanti, akräke nitre yete

käkwe ja töi kwitadreta Ngöbö kukwäre amne, dän ngutu jüräre kitadre kwetre jabtä amne rabadre takänintbe ngübrünte ja moto ulire kukwe kämekäme nuenbtä bä mikakrä.

14 Ye mden kisete, Ngöböke kukwe ükadite ni jökrä kräke kä mrä angwane, Ngöböke mun nünanka juta Corazinte amne juta Betsaidate mikadi ja tare nike bäri kri nitre nünanka juta Tirote amne Sidónte ye kräke.

15 Amne mun nünanka juta Capernaúnte, ma kanti nete tikwe sribi kri ñan tuabare nuenbare kabre, ¿yebtä Ngöböke mun mikadi bäri ütiäte, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane Ngöböke mun ye kitadikä kä ja tare nikakrä kanti.

16 Yebti Jesukwe niebareta mda nitre juani kwe yeye:

Nirekwe mun kukwei mikadre era ye käkwe ti ne ara jire kukwei kadi ngäbti; akwa nirekwe ñan mun kukwei mikadre era, ye abko ti ne ara jire ñan kukwei kadi ngäbti kwe amne nire ñan tö rabadre ti kukwei kain ngäbti, ye abko Ngöbö ti juanka ñan kadi ngäbti kwe. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ni juani gre ketamä bti ni jätä nükaninta Jesu kanti

17 Abti nitre gre ketamä bti ni jätä juani Jesukwe ye jatani nüketa mda angwane, kä namani nuäre krübäte btätre, käkwe niebare Jesuye:

Dänkien, nunkwe üai käme juantariba mento nibtä angwane,

ma käfti üai käme nibi nun kukwei mike täte jökrä kore, niebare kwetre ie.

18 Angwane Jesukwe niebare ietre:

Munta kukwe era erere niere, ñobtä ñan angwane merata trä ngitiekä jötrö, ye kwrere Satana kä käinbti jataninbe timon sribi munkwe köböire, rababa tuen tie. **19** Ye abko, üai käme krübäte tbi kwrere amne drike kwrere, kräke tikwe ja di biani munye ganainkäre amne, mun rüe Satana käkwe ñan mun mikadre bren, abkokäre tikwe ja di biani munye ganainkäre. **20** Akwa üai käme käta mun kukwei mike täte, ye munkwe ñan käi ngwian nuäre bäri jabtä, akwa munkwe nünandre kärekäre Ngöböbe, aiseti mun käi nena tikani täräbtä kä käinbti, ye abko bäri käi ngwian nuäre jabtä munkwe, niebare Jesukwe ietre.

Jesu aibe ie Rün gare metre (Mateo 11.25-27; 13.16-17)

21 Yebti, Ngöbö Üai Deme namani täte Jesubtä, köböire kä namani nuäre kri btä, käkwe niebare:

Ti Rün, ma abko kä käin amne kä temen Dänkien. Tita ma käikitekä, ñobtä ñan angwane nitre bikaka töbtä krikri abko okwäte makwe kukwe metre makwe ye rükaninte, akwa ni bobre bobre töi ñakare ñakare ruen ie abko ietre makwe mikani gare, ma tö namani ño, erere makwe nuenbare. Yebtä tita ma käikitekä, niebare Jesukwe Rün Ngöböye.

22 Yebti nitre nämä Jesu kukwe nuen, ye ie Jesukwe niebare mda:

Ti Rün käkwe jändrän jökrä mikani gare tie amne ti abko nire ngobo era metre gare ñakare ni mda mdaye, akwa ti Rün aibe ie ti gare. Erere arato, ti Rün abko gare ñakare ni mda mdaye, akwa ti niara Odei ne aibe ie niara gare amne ti tö rabare mikai gare nire nireye, ye erere ie rabadi gare, niebare Jesukwe.

23 Yebti Jesu nikwitaninte, käkwe niebare kaibe nitre ja töi-tikaka benye:

Tita sribi kuin nuene batakä ngwarbe, ye abko munta tuen ja okwä jenbti, ye munkwe käi ngwian nuäre kri jabtä, **24** ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare tuata munkwe, ye abko nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira amne jrei kwati kirakira tö namani tuai, akwa tuani ñakare kwetre. Erere arato, ti kukwei nuata munkwe, ye niaratre tö namani kukwei nuai, akwa erere kukwei nuani ñakare kwetre. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Ni Samariabo moto kuin

25 Yebti bati, Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikä nämä ite, namani nünaninkä krö, käkwe kukwe ngwianintari ja gakäre Jesube, käkwe niebare ie:

Dirikä, ¿tikwe dre nuendre köböire ti rabadre nüne kärekäre Ngöböbe? niebare kwe Jesuye.

26 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

¿Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye btä mata ñäke, ye kätä dre niere arato? niebare kwe ie.

27 Angwane dirikä ye kākwe niebare:

Ngöbö Kukweita niere krörö: Makwe ma Dänkien Ngöbö tare ja üai ngöi jökrä, ja di ngöi jökrä amne ja töi ngöi jökrä. Erere arato, mata ja tarere au, ye kwrere makwe ni mda mda tare arato, nieta Ngöbö Kukweibtä, niebare kwe Jesuye.

28 Jesukwe niebare mda ie:

Kukwe era erere nini makwe. Ye kwrere makwe nuendre ne ngwane, ma rabadi nüne käre-käre Ngöböbe, niebare kwe ie.

29 Akwa Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikä kākwe kukwe ngwianintari, yebti tö namani bikai deme, kākwe niebare Jesuye:

¿Ti mräkä mden abko tikwe taredre metre ruen? niebare kwe mda Jesuye.

30 Abtä ni menteni amne ni rüe abko ni mräkä metre, ye Jesukwe bä mikani, kākwe niebare krörö ie:

Bati ni nämane iti Jerusalén, nikani motokwäre juta Jericó kukwäre angwane, batibe nitre gokä jatani, kākwe jändrän goibare jökrä kän amne, dän btä dianinkä jökrä kän kwetre, bti metani kwetre, namani bä ngwäkäre angwane, mikaninte jite kwetre se kwrere, bti ngitiani.

31 Ye ngwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre jatani iti ji

ye arabebti angwane, ni bä ngwäkäre nämane jite. Yebtä okwä mata namani akwa, nikani mobe menteninta temen bäre se kwrere, bti nikani janknu ta.

32 Yebti ni levita sribikä ju blitakrä Ngöböbe jatani iti mda, nükani ja ken ni bä ngwäkäre yebe angwane, mikani ñäräre jirekäbe kwe, akwa nikani janknu ta arato.

33 Akwa yebti ni jenena Samariabo jatani iti mda ji ye arabebti abko okwä mata namani ni bä ngwäkäre btä angwane, namani ruen bobre ie, **34** kākwe krötabare ken, bti olibo köi amne uba döi mikani träinbti kwe kräkäi mikakäre amne träin mrianinte kwe, bti mikani buro jakwebti kwe, bti nikani ngwena nebe ju ni basakakrä kanti. Ye kanti ngibiabare kwe ye näire.

35 Yebti jändrinane dekä angwane, ngwian ganaindre köböbu näre ye ni Samariabo kākwe biani ju bkänkäye, kākwe niebare ie: Makwe ni ne ngibia tikrä.

Nane makwe ngwian gate bäri mda niarakrä ne ngwane, ti jata-dita, kākwe ütiä biandi mae, niebare kwe ie. Abko kukwe nakaninkä kore. **36** Ne aisete ni iti goibare nitre gokākwe angwane, ni nikani nimä. ¿Nitire nimä ye ngätäite, ni mden kākwe ni mda tuani kanti ja mräkä kwrere ruen? niebare Jesukwe ie.

37 Angwane Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikä kākwe niebare mda Jesuye:

Ni ie ni bren namani ruen bobre, ye abko kākwe ni bren

tarebare mräkä kwe kwrere, niebare kwe.

Abtä Jesukwe niebare ie:

Ni Samariabokwe kukwe nuenbare kuin mräkä mdakrä, ye kwrere nän nuene arato. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Dre bäri ütiäte niebare Jesukwe

38 Yebti Jesu nikani janknu ta nitre ja töitikaka benbe amne nükani juta mdate, kanti meri iti kädian nämane Marta nämane nüne. Marta ne abko kākwe Jesu kani ngäbti ja gwiriete. **39** Marta etba nämane iti abko kädian nämane María. María ye abko nikani, namani tākänintbe Jesu ngotobtä Jesu kukwei nuen.

40 Akwa Marta abko namani sribi kabre gwita ye aibe btä töbike, aisete namani sribire janknu, bti nikani, kākwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ¿ti mräkäkwe ti mirite sribire kaibe, se ütiäte ñakare makrä ya? Niara juen jötrö ti die mike, niebare kwe Jesuye.

41 Akwa Jesukwe niebare mda ie:

Marta, ma nibi töbike krübäte dikaro sribibtä, kä nibi ma nike. Erere arato, jändrän keta kabre, btä mata töbike, **42** akwa jändrän ketetibe bäri ütiäte, ye mden abko María-kwe känäniri jakrä, kätä ti kukwei nuen. Ye abko ni ñakare jire abko rabadre denkä kän. Abko kore se, niebare kwe Martaye.

Blitadre ño Ngöböbe

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Bati Jesu nämane blite Ngöböbe kä mda kanti, kākwe blitabare ünän angwane, ni iti ja töitikaka ben abko kākwe niebare ie:

Ti Dänkien, blitadre ño Ngöböbe abko Juan Bautistakwe diribare nitre ja töitikaka benye, aisete makwe diridre nunye arato, niebare kwe Jesuye.

2 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Mun rika blite Ngöböbe angwane, munkwe nie krörö:

Ti Rün kä käinbti, ma kä aibe raba mikani ütiäte ni jökräkwe.

Jakwe gobrane nun ngätäite nete.

Ma tö dreye kä käinbti, erere tä neme bare mae kä käinbti, erere raba bare mae kä nebtä nun ngätäite arato abko nunta ribere mae.

3 Köbö kwatirekwatire makwe mrö bian täte nunye.

4 Nun ngite kukwe kämenbtä ye denkä mento nunbtä, ñobtä ñan angwane ni mda mda tä ja mike ngite nun rüere, käre nunta den jabtä ta köbö kwatirekwatire.

Amne kukwe kämekäme tö nun nuaite ja käne ma rüere, ye kanti makwe ñan nun jie ngwian, abko munkwe blita kore Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

5 Bti Ngöböta juto biare ni kukwei kaen ngäbti, ye abko Jesukwe bä mikani, kākwe niebare krörö mda ietre:

Nane mun kukwe muko jata-dre iti kä ruäre deo, kākwe niedre: Ja mräkä, ban ngwen kumä ütiädre tie, 6 ñobtä ñan angwane gwä ti kukwe muko nü basare jire tie, akwa bukakrä ñan nebe tie. Abtä ti ki ban tärire mae, tikwe ñan ja gaidre krübäte abkokäre, niedre kwe mae. 7 Angwane ni tädre gwi kākwe ñan niedre: Ti nibira jänbti ngäbäkrebē, aisete ti ñan raba nainkröta krö jändrän biankäre mae, aisete makwe ñan ti nika, niedre ñakare jire kwe kukwe kare ngäbti. 8 Akwa niara ñan kädriedre blo, abkokäre rükadre krö amne jändrän jökrä kärädre ie kukwe mukokwe, ye erere biandre jökrä kwe ie. Ye abko ñan niara kukwe muko, aisete nuendi kore kwe akwa, ñan ñākädre rüere abtä rabadre ja gaire, abkokäre nuendi kore kwe.

9 Blitadre Ngöböbe, ye mdenbtä abko ti tö kukwe mda niei krörö munye arato: Käre munkwe jändrän kärä Ngöböye amne Ngöböke biandi munye. Erere arato, munkwe jändrän känantari Ngöbö kanti amne kwandi munye. Erere arato, nita neme jukwebtä jändrän kärere ni mdaye, ye kwrere käre munkwe jändrän kärä jukwebtä Ngöböye angwane, Ngöböke jukwe tikadi, kākwe biandi munye, 10 ñobtä ñan angwane nireta jändrän kärere, ye erere

bianta ie amne, nireta jändrän känentari jakrä, ye erere tä kwen ie amne, nireta ñäke jukwebtä abko ietre Ngöböta jukwe tike amne tä jändrän bien ietre.

11 Mdakäre abko, Ngöböta jändrän bien kore, yebtä abko ti bike kukwe bä mike krörö mda: ¿Mun mden ngäbäkrebē rünre, ie ngäbäkrebē gwa kärere kwetadre jae angwane, tä tbi krübäte bien kwetadre ie? 12 Erere arato, ¿mun mden ngäbäkrebē rünre, ie ngäbäkrebē kwi mrüke kärere angwane, tä drike bien kwetadre ie? Ni ñakare jire iti kätä jändrän krübäte bien ngäbäkrebē kweye. 13 Mun abko moto käme, akwa ngäbäkrebē munkwe, ie jändrän kuin bian gare munye. Se abko mun Rün kä känbti bäri moto kuin munkrä abko ie munkwe niara Üai Deme kärädre angwane, biandi kwe munye. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Beelzebú nämāne Jesubtä nie namani rüere

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.20-27)

14 Abti bati ni iti btä üai käme nämāne, kākwe kukwe ötani abko btä Jesukwe üai käme juantari mento. Ye erere üai käme nikani mento btä angwane, namani bliteta kuin. Yebtä abko ni kwati ñan töi namani krütare mda. 15 Akwa ni ruäre namani niere:

Üai käme dänkien kädianta Beelzebú, ye mden kākwe ja di biani niaraye abko diebti tä üai

kämekäme juentari mento se, namani niere Jesubtä.

16 Akwa era metre Jesu namani sribire Ngöbö diebti rabadre era kräke, abkokäre Ngöböta kä känbti kākwe sribi kri ñan tuabare nuendre niaratre okwäbti Ngöbö nämāne ben bä mikakäre abko ni ruäre namani kärere Jesuye.

17 Angwane nitre namani töbike blo Jesu rüere, ye ganina btätire Jesukwe. Abtä niebare kwe ietre:

Juta amne ni mräkä mden ere-
re kätä ja ñäketbe ketebu rükäre
jabe kwärikwäri, ye abko tä ja
juen ngwarbe au. 18 Ye kwrere
abko, ¿Satana amne üai käme
kwekwe kākwe ja ñäkäretbe kete-
bu jene jene ja rüere au, ye
angwane tädre dite ya? Nakare.
Ye abko, tita üai käme juentari
Beelzebú diebti munta niere tibtä,
ye mdenbtä abko tita ñäke kore.
19 Üai käme dänkien kädianta
Beelzebú, diebti tita üai käme
juentari mento munta niere tibtä,
aisete ¿nitre reketaka munkri ye
abko ie nireta ja di bien üai käme
juantarikrä mento abko ti tö nibi
ngwaintari munye? Niaratre
kākwe mun kitadre ngise ruen tie.
20 Akwa tita üai käme juentari
mento Ngöbö Üai Deme diebti era
metre, ye ngwane Ngöbö nüka-
nina gobrane mun ngätäite abko
bä mikata tikwe.

21 Akwa ti bike kukwe mdara
jire niere munye üai kämenbtä
abko krörö: Ni dite kri kwe jän-
drän tarä kabre rükä, bti tä jän-
drän jakwe erere ngibiare kuin

jäme gwi abko üai käme kwrere.
22 Akwa ni mda bäri dite ti
kwrere jatadre rüre, kākwe
ganaindre kwäräbe angwane,
jändrän rükä ni ditekwe, bti
tädre tödeke abko diandrekä
jökrä ni dite ye kän amne jän-
drän kwekwe diandrekä jökrä
kän, bti dräidre jökrä jabti kwe.

23 Ye abko nire nire ñan tä
nekete tibe, ni ye abko tä rüre ti
rüere amne, nire nire ñan tä sri-
bire gwaire tibe abko tä sribi
tikwe metekä jirekabe tikän, nie-
bare Jesukwe.

**Üai käme tä niken mento, bti
tä nüketā nibtä**

(Mateo 12.43-45)

24 Yebti Jesu nikani blite krö-
rö mda üai kämenbtä:

Ni iti btä üai käme tädre
nüne, abti üai käme ye juandre-
tari mento btä, üai käme rikadre
ngwarbe kwäräkwarä kä känene
jadükakrä jae kä kaibete, akwa
kä ñan kwandre jire chi ie jadü-
kakrä, abtä rabadre töbike krörö:
iA! Ni nämāne ju kwrere tikwe
abko te ti nämāne nüne, ye kanti
ti bike nikenta, üai käme rabadre
nütüre. 25 Ye erere bkänä, üai
käme ye rikadreta ni ye kanti,
rabadreta yete angwane kä söka-
ninkä merebe gwita temen amne
kä ükaninte kuin gwita, kwrere
jire ni ye kwandre üai kämeye.
26 Angwane jötrö ngwarbe üai
käme ye rikadre betekä, kākwe
üai bäri kämekäme niarakrä
känandre krä kükü mda ja muko-
re, bti rikadre nümenta jökrä ni
yebtä. Üai käme ye rabadre

nünenta kore ni yebtä angwane, ni ye rabadre ja tare nike bári krübäte mda üai käme kisete, niebare kore Jesukwe ni jökräye.

27 Jesu nämane blite kore, ye btäräbe meri nämane iti ni mda mda ngätäite kākwe ñākābare jume ja dibti mda:

Ma meye kwe ma dārebare amne ma mikani kianbtä kwe, meri ye abko Ngöbö diebti abko kä nuäre kri btä, niebare kwe.

28 Abtä Jesukwe niebare:

Nire nire tä Ngöbö Kukwei nuen amne tä mike täte, ni ye abko Ngöbö diebti kätä neme bári nuäre btä abko ti tö nibi niei, niebare kwe.

Sribi kri ñan tuabare kārābare Jesuye

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

29 Yebti ni nikani ja ükekrö bári kwati mda Jesu bäre temen angwane, Jesu nikani niere krörö ietre:

Mun nünanka kä ne ngwane abko moto kämekāme, abtä tikwe sribi kri ñan tuabare aibe nuendre mun okwābti, ie mun töta nebe, akwa sribi kri ñan tuabare ye tikwe ñan nuendre jire chi mun okwābti, munta ribere ye kwrere. Akwa Ngöbö nämane Jonābe, kākwe sribi kri ñan tuabare nuenbare Jonākrä, ye kwrere aibe Ngöbökwē bä mikadi mun krāke, **30** ñobtä ñan angwane kukwe nakaninkä Jonābtä kākwe nitre Nínivebo töi kwitani, abtä Jonās

kukwei mikani era kwetre, ye kwrere Ngöböta sribire era metre ti Ni Kä Nebtä Ngobo köböire abko Ngöbökwē bä mikadi metre munye.

31 Erere arato, Ngöbökwē kukwe ükadite ni jökrä krāke kä mrä angwane, jreina nünanka mobe mötarikri^f nükani kira basare jrei Salomónye ye kākwe mun kitadi ngise arato, ñobtä ñan angwane Salomón nämane kukwe töbtä töbtä niere, ye jreina mobe jatani kukwe nuen jakrä, akwa tita nete abko bári ütiäte kri Salomónkrä abko mun ñan tö ti kukwei nuai, aiseite rakadikā kore munbtä. **32** Erere arato, munta nüne kä ne ngwane abko, btä Ngöbökwē kukwe ükadite kä mrä angwane, nitre Nínivebo kākwe mun kitadi ngise arato, ñobtä ñan angwane Jonākwē Ngöbö kukwei niebare angwane, nitre Nínivebo kākwe ja töi kwitani Ngöböbtä, kākwe Ngöbö kani ngābti, akwa tita nete abko bári ütiäte Jonākrä, kätä Ngöbö kukwei niere munye abko mun ñan tö kukwei nuai amne mun ñan tö ja töi kwitani Ngöböbtä, ye dokwäre abko Ngöbökwē kukwe ükadite munbtä, niebare Jesukwe.

Jesukwe kukwe bä mikani ñotra jutrabtä

(Mateo 5.15; 6.22-23)

33 Bti Jesukwe ja bä mikani ñotra jutra kwrere, kākwe niebare mda:

^f **11.31** Jreina nünanka mobe mötarikri. Jreina ne abko nämane gobrane kä kädian nämane Saba kanti. Kukweta tikani btä 1 Reyes 10.1-13 yebtä.

Ni ñakare jire iti kätä ñotra jutra mike, abti tä mike kä mkāte nguse. Erere arato, ñan tä mike kaja täni, akwa tä mike ürābtä käin, ye abko ni rikare gwākäre angwane, kä rabadre tuen kuin nie abkokäre. **34** Ye kwrere ma okwä abko ñotra kwrere nikrakrä ja bäre temen, aiseite ma okwä kuin ne ngwane, kätä tuen kuin mae. Ye kwrere abko makwe nünandre metre, ie Ngöbö tö ne ngwane, ni ie kä tuen kuin kätä dikekä metre ñotra träbti, ye kwrere ma rabadi nüne kä ngwen Ngöbökwete. Akwa ma okwä bren angwane, kä ñan raba tuen kuin mae ne ngwane, mata kä ikote. Ye kwrere abko makwe kukwe kuin Ngöbökwē mikadre ngwarbe jae ne ngwane, ma töi rabadi käme amne ma rabadi nüne kä ikote Ngöbö rüere. **35** Ne aiseite munkwe ja ngibia kuin au, ñotra trä kuin tä munkwe ne ngwane, munta kä trä ngwen Ngöbökwete, ye ngwane mun ñan rabadre kä ikote Ngöbö rüere. **36** Munkwe ja töi mikadre nüne metre Ngöbö ngwärekwē angwane, munkwe ñan nünandi kä ikote kwrere amne, ji Ngöbökwē rabadi gare kuin munye, kä trä kuin tuen nie ye kwrere ne ngwane, munta kä ngwen Ngöbökwete amne kä iko ñakare mun töibtä, aiseite jändrän jökrä Ngöbökwē rabai gare kuin munye, kätä nebe tuen kuin ñotra träte munye ye kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Jesukwe ñākābare nitre bariseoye amne nitre dirikāye

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

37 Jesukwe blitabare ünän angwane, ni bariseo kākwe ngwiani mröre ja kanti. Ye erere Jesu nikani, namani tākānintbe mesabtä mda. **38** Akwa ni rikadre mröre, kānenkri köbötikadre käne ja ngibiakäre dbe Ngöbö ngwärekwē nämane ükaninte nitre israelitakwe, erere Jesukwe köbötikani ñakare. Yebtä abko bariseo ye ñan töi namani krütäre Jesubtä. **39** Abtä Jesukwe niebare ietre:

Mun bariseo abko baso amne siä bätäteta btärita aibe amne terita abko tä nebe dobrore kwrere jire, aiseite mun töita gobtä amne mun töi kämekāme. **40** Mun töi ngitiekä ñakare metre Ngöbö Kukweibtä. ¿Ngöbökwē mun ngrabare dātebare, kākwe mun töi, mun moto dātebare ñakare arato ya? **41** Mun kwe jändrän jakwe bian ni bobre bobre die mikakrä, ye ngwane mun töi rabadi merebe arato baso amne siä bätäteta btärita amne terita arato ye kwrere, niebare Jesukwe bariseoye.

42 Bti Jesukwe niebare:

¡Aingwaree mun bariseo! Käre munta kri mu chi, ütiäte ñakare kädianta menta amne kri mda mu kädianta ruda amne kri mu mda mda kuin kwetadre amne kuin krākäre, akwa ütiäte ñakare ükekrö keta jätä, bti munta mike keteti jenena biandre Ngöbökrä.

Akwa jändrän bāri kuin ütiäte nuendre ni bobre krāke amne Ngöbö taredre abko erere munta nuene ñakare. Ye kwrere jändrän bāri ütiäte abko munta nuene ñakare, aiseite munkwe jändrän ketebu ye nuendre amne mikadre täte keteti munkwe, akwa jändrän bāri ütiäte abko nuendre bāri munkwe.

43 iAingwaree mun bariseo! Käre ja täkrä ni ütiäte ütiäte krāke sinagagate, kanti mun töta nebe rabai käre ja mikakrä ütiäte. Erere arato, ni mda mdakwe mun mikadre ütiäte jae, kākwe köbö ngwändretari käne munye ji ngrabare mrö rürümoinkrä kanti, ie mun töta nebe ja mikakrä ütiäte.

44 iAingwaree mun bariseo! Kä ni doboi mikakrä, kanti kä ükateta kuin ruäre, aiseite dobo mikani gare ñakare amne, ni raba dikekä jame bti ta abtä ja mikata ngite amne tä dbe ñakare Ngöbö ngwäreki, ye kwrere jire mun bä kuin metre, akwa munta ni mda kite ja mike ngite abko gare ñakare ni mda mdaye, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

45 Abtä Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre nämane yete abko iti kākwe niebare Jesuye:

Dirikä, mata ñake kore, ye abko mata ñake nun rüere arato, niebare kwe.

46 Akwa Jesukwe niebare mda ie:

iAingwaree mun Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre! Käre munta tribe mike kabre ni

mda mda tröbtä, tä nebe doboko krübäte krāke, akwa nin munta die mike jire chi abko krörö: Kukwe ükateta kabre nuendre ni jökräye munkwe, ye abko tribe doboko kwrere, akwa munta ja kukwei mike täte ñakare jire chi, niaratre kitakäre kukwe kuin nuene Ngöbökrä.

47 Erere arato, nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani mun mräkäkwe abko doboibti kä ükateta kuin munkwe. **48** Ye abko, mun mräkäkwe kukwe nuenbare abko dbe munkrä tuen munbtä, aiseite mun mräkäkwe ni Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani amne mun abko tä doboi ükateta kuin nuäre, niebare Jesukwe ietre.

49 Munta töbike kore, ye mdenbtä abko Ngöbö töbtä kri kākwe niebare: Tikwe ja kukwei niekä niekä juandi amne ja kukwei ngwianka ngwianka tikwe juandi arato, ye abko müre ketadi ruäre amne ruäre abko jiebti rikai kisere mikakäre ja tare nike. **50-51** Ne aiseite nitre ti kukwei niekä däre metaninkä temen, yebtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite munkrä abko krörö: Nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani Abel näire nebebe Zacarías näire. Zacarías ye abko kämikani kwetre ñukwä grä amne ju blitakrä Ngöböbe te ruäre. Abtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite niaratre kämikakabe. Erere arato, yebtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite ni kä ne ngwane abko ti tö nibi niei munye, niebare Jesukwe ietre.

52 Bti Jesukwe niebare mda: iAingwaree mun Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre! Munta kukwe era metre Ngöbö-btä rükente ni mda mda käne. Mun ñan tö kukwe era metre mikai gare kuin jae amne mun ñan tä dirire era metre arato ni mda mdaye, aiseite rükadre ño Ngöbö kanti ñan rükadre gare ietre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

53 Nebti Jesu nikaninta mda angwane, nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre moto namani romon krübäte Jesu kukweibtä. Abtä nikanintre kukwe ngwentari kabre Ngöbö kukweibtä ie, **54** ye abko Jesukwe ja kitadre au kö okwäte ja kukweibtä, abtä kitadre ngise kwetre, abkokäre namanintre kukwe ngwentari kore ie.

Nikwe ñan bikadre deme, niebare Jesukwe
(Mateo 10.26-31)

12 **1** Ye ngwane ni jatani nüke ja ükekrö bāri kwati mda Jesu kanti, aiseite ni namani kwati krübäte, kä namani ja kitekäbe kwärikwäri. Angwane nitre ja töitikaka Jesube, ie Jesu nikani niere krörö:

Lebadura mikata bante tä ngitie jökrä te, ye kwrere jire nitre bariseo töi kämekäme, käta bike kuin deme ye abko käta ngitie ni mda mda töite, käta ni mda mda töi mike ja kwrere, aiseite munkwe ja ngibia kuin nitre bariseo

ngäniene, **2** ñobtä ñan angwane kukwe ñakare jire tiebe abko ni mdakwe ñan gadre. Erere arato, jändrän ñakare jire gore abko ni mdakwe ñan gadre. **3** Ne aiseite jändrän jökrä nieta kaibe munkwe akwa, ni jökrä kākwe kukwe nuadi. Erere arato, kukwe nieta tiebe kaibe gwi munkwe abko kädriedi ji kribti temen ja ngwäreki jökrä, aiseite munkwe ñan bika deme nitre bariseo se kwrere.

4 Ye abko, mun ti kukwe muko tikwe, ie ti tö niei krörö: Ni mda raba mun ngrabare aibe kämike, akwa yebti ñan raba jändrän nuene munbtä, aiseite munkwe ñan ni mda jürä ngwian jabtä; **5** akwa nire jürä ngwian jabtä; **6** akwa nire jürä ngwian jabtä abko ti bike niere munye: Ngöbö aibe jürä ngwian munkwe jabtä, ñobtä ñan angwane mun krütadre, bti Ngöbö di tarä mun kitakrä kä ja tare nikakrä kanti aiseite. **6** Akwa mun bāri tare kri Ngöbö-kwe abko ti bike bä mike krörö munye: Nukwä kiakia rürümointa kwärike abko ütiä bianta bāri brai, aiseite ngwian bianta mnamube ütiäre, akwa nukwä kiakia ye käita nikwitekä ñakare Ngöböbti. **7** Amne mun ara jire abko dokwä drüen kratirekratire abko tä gare jökrä Ngöböye, aiseite Ngöbökrä mun abko bāri ütiäte kri nukwä kabrekabre bti ta, aiseite mun raba ja tare nike angwane, munkwe ñan kä jürä ngwian jabtä, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Nikwe ñan Jesu rükandrete
(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Bti Jesukwe niebare mda:

Ti tö kukwe krörö niei mda munye: Nire nire tä nekete tibe abko niedre metre kwe ni mda mda ngwäreki, ni ye abko jen tikwe abko ti, Ni Kä Nebtä Ngobo kákwe niedi arato angeletre Ngöbökwé ngwäreki. **9** Akwa nire nire kákwe ti rükandrete ni mda mda ngwäreki, ni ye abko gare ñakare tie abko tikwe niedi angeletre Ngöbökwé ngwäreki arato. **10** Mdakäre abko, ti Ni Kä Nebtä Ngobo, rüere nirekwe ñákäre blo, akwa ja töi kwitadreta kwe angwane, Ngöbökwé kukwe káme ye diandrekäta btä; akwa nirekwe ja dokwä mikadre ribi, kákwe Ngöbö Üai Deme mikadre ngwarbe jae, ye aibe Ngöbökwé ñan ngite diandrekäta jire btä.

11 Mdakäre abko, sinagoga kánti mun járika nitre israelitakwe kukwe ukatekäre amne nitre kritobore ñakare israelitare, ye ngwäreki mun járika kukwe ukatekäre angwane, munkwe blitadre ño jakrä amne munkwe dre niedre, yebtä munkwe ñan töbika dikaro, **12** ñobtä ñan angwane munkwe dre niedre jakrä, ye abko Ngöbö Üai Deme kákwe mikadi gare munye abko erere munkwe niedi jakrä kritobo ngwäreki, niebare Jesukwe nitre ja töitika-ba benye.

Nikwe ñan töbikadre jändrän bkäne kabre jakrä

13 Angwane nitre nämane kwati, ye ngätäite ni nämane iti kákwe niebare Jesuye:

Dirikä, jändrän namani nun rün mröye, se ti etbakwe dräidre jabtä tibe niere ie, niebare kwe ie.

14 Abtä Jesukwe niebare ie:

Ja mräkä, ñnerekwe ti mikani kritobore mun ngätäite jändrän dräikäre munbti amarebti mata niere kore tie ye? niebare kwe ie.

15 Ni ye tö namani jändrän rünkwe diain kabre jae, aiseté Jesukwe niebare mda ietre:

Ni rabadre jändrän bkäne kabre, ñan ye köböire kä rabai nuäre nibtä, aiseté mun tö jändrän bkäne kabre jakrä, ye ngäniene munkwe ja ngibia, niebare kwe.

16 Bti Jesukwe kukwe ye bä mikani krörö:

Bati ni nämane iti abko jändrän bkäne kabre krübäte. Batira jire nura nökané kwe, abti ngwä ötani kabrekabre kwe. **17** Yebti ni jändrän bkänkä kabre ye namani töbika mda: Jändrän ngwä ötani kabre krübäte tikwe noko amne ju ñakare tikwe ukakrä. ¿Tikwe ukadi mdente? namani nütüre. **18** Te batibe niebare kwe jae: ¡A! Tikwe dre nuendi nura gare tie. Ju chi tä tikwe nura ukakrä noko tikwe dikandite, bti tikwe ju mikadi bäri kri mda ju chi noko täte abko te tikwe mrö noko ukadi jökrä jändrän jakwebe. **19** Bti

tikwe niedi krörö jae au: Ti nena jändrän bkäne kabre amne jändrän nena nünankrä raire tie, aiseté mtare mentokwäre ti bike jadüke, ti bike mröre, dö ñaen amne ti bike kä ngwen nuäre jabtä kwärakwä mda ruen tie, nütübare kwe. **20** Akwa ye btäräbe Ngöbökwé niebare ie: ¡Ma töi ñakare! Mtare deo ma krütadi angwane, ¿jändränä ukani kabre makwe, se abko rabadi nirekrä? niebare Ngöbökwé ie.

21 Ye kwrere tä nakenkä munbtä. Munkwe jändrän ukadre kabre jakrä kä nebtä, akwa jändrän kuin tä biandre Ngöbökwé munye, ye abko munkwe kändandre ñakare jakrä, angwane mun rabadi bobre Ngöbö ngwäreki angwane, kukwe ne kwrere rakadikä munbtä, niebare Jesukwe ni jökräye.

Ñan töbikadre dikaro mröbtä amne dänbtä

(Mateo 6.25-34)

22 Yebti Jesu nikwitaninte, kákwe niebare nitre ja töitika-ba benye:

Tikwe kukwe nini, yebtä munkwe mrö ño kwetadre nünankrä amne munkwe dän ño kitadre jabtä, yebtä munkwe ñan töbika dikaro abko ti tö nibi niei munye, **23** ñobtä ñan angwane nita nüne kä nebtä angwane, nünandre metre Ngöböbe abko bäri ütiäte mrökrä amne ni grabare ye abko bäri ütiäte dänkrä, aiseté munkwe ñan töbika krübäte dikaro jändrän yebtä.

24 Ye abko, nukwä kwerbo tä nüne ño, ye mika ñäräre munkwe. Kwerbo tä nura nökö ñakare, tä ngwä ötö ñakare, ju ñakare kwe mrö ukakrä jakrä, akwa Ngöböta mrö bien kwetadre ietre. ¡Mun abko bäri ütiäte nukwä kräke, se abko mun Rün kákwe ñan mrö biandre munye ya amarebti munta töbika krübäte dikaro se! **25** Erere arato, munkwe ñan töbikadre krübäte dikaro kore, ñobtä ñan angwane ni tö rabare ja tuai bäri kri, akwa di ñakare ja mike niren taiti mda kukwäne. **26** Jändrän ne abko chi akwa, mun di ñakare nuenkäre, ¿se ñobtä abko jändrän bäri taretare nuendre abko btä munta töbika krübäte dikaro se?

27 Mdakäre abko, ¿ñobtä munta töbika krübäte dikaro dänbtä jakrä se? Kri blü tä niren ño, yebtä munkwe töbika. Tä sribire ñakare, tä dän dike ñakare jakrä, akwa jrei kri Salomón abko nämane jändrän jökrä tuäretuäre bkäne, akwa dän tuäretuäre kri blü se kwrere abko Salomónkwe kitani ñakare jabtä. **28** Kri blü tä neme jötrö köböiti-be, abti jändrinane angwane mikata ngire ñukwäte, akwa Ngöböta ukete tuäretuäre. ¿Ye mun abko ie dän ñan biandre Ngöbökwé ya amarebti munta tödeke ñakare täte Ngöböti ye? **29** Munkwe dre kwetadi amne munkwe dre ñadi tomnane, yebtä munkwe ñan töbika krübäte dikaro amne mun ñan raba ulire, **30** ñobtä ñan angwane ni kwati kä nebtä tä tödeke ñakare

Ngöböbti abko bari tā nakwen kisere jändrän ye jiebti. Akwa mun kätä dre mdei nike, ye abko garera jökrä Ngöbö mun Rün kā käinbti seye amne niarakwe jändrän ye biandi munye, aiseite munkwe ñan töbika dikaro jändrän nünankrä yebtä jakrä.

31 Akwa jändrän Ngöbökwē tā kā käinbti, ye munkwe kánántari angwane, jändrän jökrä mdei nikata munkwe ye Ngöbökwē biandi munye arato.

Jändrän kuin kā käinbti, jiebti ni rankwadre

(Mateo 6.19-21)

32 Ne aiseite mun obeja kiakia tikwe, munkwe ñan kā jürä ngwian jabtä, ñobtä ñan angwane jändrän jökrä kā käinbti, kánti Ngöbö mun Rünta gobrane abko mikani gare ja moto kuinbti kwe munye. **33** Ye aiseite, jändrän munkwe, ye erere munkwe rürümoin jökrä, bti munkwe ngwian dräi ni bobre bobrebtı angwane, Ngöböta jändrän kuin ütiäte kri ngibiare munkrä kā käinbti, ye kánántari jakrä munkwe. Erere arato, jändrän kuinquin ütiäte krikri rabadre munkrä kā käinbti, ye munkwe kánántari jakrä, ñobtä ñan angwane Ngöböta jändrän kuin ütiäte kri ngibiare kā käinbti munkrä, ye kánti ni gore ñan rabadre gwi amne kebekwe ñan juandre ngwarbe munkän arato, aiseite munkwe jändrän ütiäte kri kā käinbti kánántari bari kabre jakrä. **34** Munkwe nuendre kore, ñobtä ñan angwane jändrän

ütiäte krikri tädi ükani mdente jakrä munkwe, ye kánti mun töi tädi arato, niebare Jesukwe nitre ja töitıkaka benye.

Nikwe Jesu ngibiadre ngäbti kisere

35-36 Bti Jesukwe niebare mda ietre:

Ti bike kukwe mdara jire nie-re munye abko krörö: Munkwe dän kita biare jabtä amne munkwe ñotra jutra mika biare ti ngibiakäre ngäbti, ni klabore tā bkänkä ngibiare ngäbti ye kwere, ñobtä ñan angwane ni mdata ja mike gure angwane, sribikäre bkänkä tā nuke kā ngwen nuäre jabtä, akwa sribikäre kwe abko tā biare ngibiare ngäbti jukwe tikakäre ie, ye kwrere munkwe ja mika biare ti ngibiare ngäbti. **37** Ye abko, nitre sribikä tā kwen ngwäte bkänkäye, ye abko kaita neme nuäre btä, aiseite sribikä kwandre ngwäte bkänkäye ne ngwane, bkänkä ara jire kākwe dän sribikrä kitadi jabtä, bti sribikä kwekwe mikadi tākäninbe mesabtä kwe, mrö mikadi kwetadre kwe ietre mikakäre ütiäte. Ye kwrere munkwe ti ngibiadre ngäbti angwane, ti rükadita angwane, tikwe mun mikadi ütiäte arato abko ti tö niei metre munye. **38** Ne aiseite, nitre sribikä ye bkänkä rükadreta kā ruäre angwane ya o kā ngwen ja ken dekä angwane rükadreta ya, akwa sribikä kwe tā biare ngibiare ngäbti, ye abko bari käi rabadre nuäre sribikäre yebtä, erere munkwe ti ngibiadre ngäbti

kisere angwane, bari käi rabadi nuäre munbtä arato.

39 Kukwe mdara jire rabadre gare munye arato abko krörö: Ni gore rükadre kā ñongwane, ye rabadre gare ju bkänkäye akräke ju bkänkä kākwe kraidre gwi angwane, jändrän ñan goidre jire kän kwe. **40** Ni gore rükadre ñongwane gare ñakare, ye kwere ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne mun tädi ngibiare ngäbti ñakare angwane, batibe rükadita, aiseite munkwe mokre jabtı ti ngibiakäre ngäbti, niebare Jesukwe nitre ja töitıkaka benye.

Sribikä kuin amne sribikä käme, btä Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 24.45-51)

41 Angwane Pedrokwe niebare mda Jesuye:

Ti Dänkien, ¿makwe blitaniri, ye makwe nini kaibe nunkrä ya o makwe nini ni jökrä kräke? niebare kwe ie.

42 Angwane ni Dänkien kākwe niebare mda:

Ni sribikä kuin tā biare abko bkänkä tā mikete sribikäre mda mda ngibiare amne mrödre ñongwane erere kaita nuke angwane, tā sribikä mda mda buke. **43** Ni sribikä mikateta ja täte bkänkäkwē angwane, sribi mikateta kisete bkänkäkwē erere tā nuene täte jökrä, bti bkänkä tā nüketa, kätä kukwe ükete kuin kräke, **44** kākwe ni sribikä kuin kore ye abko mikadi jändrän jökrä ngibiabtıkä jakrä, aiseite kätä neme nuäre btä abko ti tö niei metre munye.

45 Akwa sribikä mikadrete sribire ja täte bkänkäkwē ye abko rabadre töbıke krörö: Ti bkänkä ñan rükadreta jötrö, rabadre nütüre, kā rikadre sribikä mda mda merire, brare ngöti-kekä kwäräkwärä amne, rikadre mröre, dö ñaen amne rikadre dröbare jirekabe angwane, **46** bkänkä rükadreta ñongwane gare ñakare ie. Ne aiseite tädre jame angwane, batibe bkänkä jatadre nüketa, yebtä abko bkänkäkwē mikadi ja tare nıke kri, sribikä dokwä ribi mda mda ben.

47 Mdakäre abko, ni sribikä abko bkänkä tö dreye gare kuin ie, akwa bkänkä kwe mikata täte ñakare kwe, aiseite metadi tare krübäte kwe. **48** Akwa sribikä mda abko, bkänkä tö dreye metre gare ñakare ie, kākwe ja mikadre ngite, yebtä mikadre ja ngie nuen, akwa metadre bā räkä, ñobtä ñan angwane kukwe gare ñakare ie aiseite. Ne mden kisete, nire nire abko ie sribi ya, jändrän mda mda ya bianta kabre, ye ie kārätä bari mda btä. Erere arato, nirebti tödekata sribi nuenbtä abko ribeta bari mda btä, niebare Jesukwe nitre ja töitıkaka benye.

Ni kwati rabadi rüre jabe kwärıkwäri Jesu dokwäre

(Mateo 10.34-36)

49-51 Yebti Jesukwe niebare mda ietre:

Tikwe ja tare nikadi kri angwane ti krütadi, akwa ye ngämi nakenkä, känenkri ti moto neme nuäre ñakare. Mdakäre

abko, ñan ti jatani mun mikakäre nüne jame jabe kwärikwäri abko munkwe nütü, akwa ti jata ni ñukwä bukete mun ngätäite kä nebtä, ye abko ti tö nena tuai jutra ngitiekä. Ti jatani, abtä ni kwati rabadi nikwite ja rüere kwärikwäri. **52** Mtare mento-kwäre ni ruäre rabadre tödeke ñakare tibti kākwe rüdi mrākä tödekaka tibti ben, aiseite ni ja mrākäre tädi nüne nirike gwi, ye abko nimä rabadi rüere mrākä nibu rüere. Erere arato, ni nibu ye rabadi rüere mrākä nimä ye rüere. **53** Angwane ngäbäkäre rün rabadi rüere ngobo kwebe amne ngäbäkäre rabadi rüere rün kwebe. Erere arato, meye rabadi rüere ngänkän kwebe amne ngäbäkäre merire rabadi rüere meye kwebe. Ye kwrere arato, bi rabadi rüere bosibe amne bosi rabadi rüere bibe. Ne abko rabadi nakenkä kore munbtä tödekabtä tibti, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Dreta nakenkä rükadre gare
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

54 Bti ni nämane kwati yete, ye ie Jesukwe niebare mda:

Mütata kite jüben nindrini angwane, ñü rākändi temen munta niere, erere ñüta näkäen. **55** Erere arato, müreta kite mate mötarikri angwane, kä rabadi ngire krübäte munta niere, erere kätä neme ngire. **56** Ye aiseite ngwarbe munta bike töi ñakare, ñobtä ñan angwane jändränä tuen kä käinbti amne kä temenbtä, ye abko tädre dre bä mike tä

nüke gare kuin jökrä munye. ¿Ye ñobtä abko dreta nakenkä kä ne ngwane mun näire Ngöbö diebti mun okwäbti abko tä nüke gare ñakare munye? ¿Ye ñan ngwarbe munta bike töi ñakare ya?

Nikwe kukwe ükadrete jötrö ni rüebe

(Mateo 5.25-26)

57 Mdakäre abko, kukwe raba ja rüere kwärikwäri munkwe angwane, ükadrete ño kuin, ye erere munkwe ükate jabe kwärikwäri. **58** Akwa nane ma rüekwe ma kita ngise kritobo ñakare israelitareye ne ngwane, ma ngämi nebe kritobo ngwäreki, känenkri makwe kukwe ükate ma rüebe ji ngrabare, mun ñan rabadre kritobo ngwäreki abko-käre, ñobtä ñan angwane ma rabadre kritobo ngwäreki angwane, niarakwe ma köböi biandi guardiaye amne guardia-kwe ma kitadi ngite kä teri. **59** Ye kanti abko makwe ñan ngwian biandre täte jökrä ja ütiäre, känenkri ma ñan tikadreteta kwe abko ti tö niei munye. Abko kore se, niebare Jesukwe ni nämane kwati yete yeye.

Ni jökrä kākwe kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti

13 1 Kä ye ngwane ni israelita nämane ruäre Jesu kanti yete kākwe niebare ie:

Krيره nitre Galileabo nämane jändrän jakwe kämike kukwadre Ngöböye, Ngöbö käikitakakäre ju blitakrä Ngöböbe kanti

angwane, Pilatokwe kämikamna, erere rükä romanobo kwekwe kākwe kämikani.

2 Abtä Jesukwe niebare ni jökräye:

¿Nitre Galileabo kämikani kore, aiseite niaratre abko bäri kukwe kämekäme nuenkä nitre Galileabo mda mdakrä, munta nütüre ya? **3** Akwa ñakare kore ti tö niei munye. Akwa munkwe ñan ja töi kwitadre, kākwe ñan kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti munkwe ne ngwane, mun rabadi nianinte, kākwe ja tare nikadi kri Ngöbö okwä bäre mento kärekäre.

4 Erere arato, nitre ni jätäbti ni kwä, bti ki Siloéte nikani temen, kākwe kämikani, ¿niaratre ye abko nämane Ngöbö Kukwei mike täte ñakare, abtä nämane ja mike ngite bäri Ngöbö rüere nitre Jerusalénbo mda mdakrä, munta nütüre ya? **5** Akwa ñakare kore ti tö niei munye. Munkwe ñan ja töi kwitadre, kākwe ñan kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti munkwe ne ngwane, mun rabadi nianinte, kākwe ja tare nikadi kri Ngöbö okwä bäre mento kärekäre. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

6 Yehti nitre israelitakwe ñan Ngöbö kadre ngäbti ne ngwane, Ngöbökwere juandre ngwarbe abko mikakäre mokre, Jesukwe kukwe mda bä mikani ietre angwane, nitre israelita krikri bä mikani higo krie kwrere kwe amne Ngöbö bä mikani kä bkänkä kwrere kwe abko krörö:

Bati ni nämane iti kākwe higo krie nökanu uba nurai ngätäite. Abti higo ngwä namanina ya abko nikani tuenta, akwa higo ngwä kwani ñakare ie. **7** Abtä nura ngibiabtikä nämane kwe yete, ie niebare kwe: Higo ne ngwä nena btä ya abko ti nukani tuen kä komä jire ja täritäri akwa, ngwäta kwen ñakare tie amne tä kä den ngwarbe jae, aiseite makwe tikaka jirekäre, niebare kwe sribikäye.

8 Akwa nura ngibiabtikä kākwe niebare ie: Ti dänkien, makwe higo krie ye tuametre kä nete. Tikwe dobo muandi dokwä bäre temen, bti tikwe abono mikadi btä. **9** Ye ngwä rabadi btä akwa, nane ngwä ñan rabadre btä ne ngwane, makwe tikaka ngätrite ta, niebare sribikäkwe bkänkäye. Ne abko nakaninkä kore abko erere rabadre nakenkä munbtä. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe meri bren mikaninta quinta köbö jadükakrä näire

10 Bati köbö jadükakrä näire, Jesu nikani dirire mda sinagoga angwane, **11** meri bren nämane iti yete. Meri ye abko kä kwä jätäbti kwä kwära nikani bren. Üai käme nikani btä, kākwe trö dötaninkä, aibe kisete ñan namani nünenkä metre krö. **12** Meri ye abko nämane siba yete, btä Jesu okwä namani angwane, käräbare kwe, bti niebare kwe ie:

Ti mrākä, ma bikera nementa quinta mtare, niebare kwe ie.

13 Bti kise mikani kwe meri bren yebti. Ye btäräbe meri ye namani nünaninkäta metre krö batibe, kä nikani Ngöbö käikite-kä kwäräkwärä se kwrere.

14 Yebtä abko, sinagoga ye dänkien namani romon, ñobtä ñan angwane Jesukwe meri bren mikaninta quinta köbö jadükakrä näire, kākwe niebare ni jökräye:

Kä tärä köbö ti sribikrä, aise-te köbö ti ye näire mun bren bren jata ja mikakäreta quinta, akwa köbö jadükakrä näire, mun bren bren ñan jata ja mikakäreta quinta, niebare kwe ni jökräye.

15 Abtä ni Dänkienkwe niebare mda ie:

iMun ngwarbe ja bä mike kuin! ¿Buey amne buro mäkäte-ta mun itire itirekwe angwane, köbö jadükakrä näire munta tikete ñakare, bti munta niken ngwena tomna ñaen ñakare ya? Mun jökrä tä niken jändrän ye ngwena tomna ñaen ye munta sribire ruen tie. **16** Ye aise-meri ne jatani Abraham mräkä-kri. Niara abko bäri ütiäte jändrän ye ngwä abko kä kwä jätäbti kwä kwära neketaninte Satanaye abtä bren, ¿se abko ñan diandrekäta köbö jadükakrä näire Satana kisete ya? niebare Jesukwe ietre.

17 Jesukwe ñakäbare kore angwane, Jesu rüe namanintre ja gaire jökrä, akwa ni mda mda abko btä kä namani nuäre jändrän kuin nuen namani Jesukwe ye tuare.

Jesukwe kukwe bä mikani mostasa nurai amne lebadura btä

(Mateo 13.31-33; Marcos 4.30-32)

18 Erere arato, Jesukwe niebare:

¿Ngöböta gobrane ño nibti? ¿Ngöböta kite gobrane nibti, ye abko tikwe bä mikadre dre kwrere ruen munye? **19** Ngöböta kite gobrane nibti ye abko mostasa nurai chi kwrere. Ni iti kākwe mostasa nurai nökan ju bäre jakrä abko nikani niren kri krikri kwrere angwane, nukwä namani nüne kri ye küdebt, ye kwrere jire käne Ngöböta kite gobrane ni braibe bti, akwa mrä angwane Ngöbö rabadi gobrane ni kwatibti abko bä mikata nura chi yebtä. **20** Ye ngwane Jesukwe kukwe mdara jire bä mikani krörö:

¿Ngöböta kite gobrane nibti ye abko tikwe bä mikadre dre kwrere ruen munye? **21** Ngöböta kite gobrane nibti ye abko rabadi niren lebadurata niren ye kwrere abko krörö: Meri iti kākwe lebadura kitani chi arina kabre te, bti mritani kwe abti lebadura nikani arina kabre ye ñäre jökrä, niebare Jesukwe.

Jukwe krä chi

(Mateo 7.13-14, 21-23)

22 Yebti Jesu nikani janknu Jerusalén kukwäre mda angwane, nikani dirire jata kwatire-kwatire te ji ngrabare.

23 Angwane bati ni iti kākwe niebare ie:

Ti Dänkien, ¿ni braibe rabadi dianintari ya?

Abtä Jesukwe niebare mda ni jökräye: **24** Munkwe ja di mika kri rikakäre gwä jukwe krä chite ta, ñobtä ñan angwane mrä ni kwati tö rabadi näin gwä akwa ñan rabadi, **25** ñobtä ñan angwane ju bkänkä kākwe jukwe dika-di jite, ye ngwane mun rabadi ju bäre abko rabadi ju bkänkä ye kārere, kä rabadi niere krörö ie: Ti Dänkien, jukwe tike nunye, mun rabadi niere. Akwa niara-kwe niedi munye: Mun gare ñakare tie amne mun kä mdenbo gare ñakare tie, niedi kwe munye. **26** Angwane mun rabadi niere krörö ie: Nunkwe mröbare amne nunkwe tomna ñani gwai-re mabe. Erere arato, makwe diribare nun kanti, iye töre ñakare mae ya! munkwe niedi.

27 Akwa ju bkänkä kākwe niedi munye: Mun gare ñakare tie amne mun kä mdenbo gare ñakare tie. Mun kukwe käme-käme nuenkä nän mobe mento tibtä, niedi kwe munye.

28 Ye ngwane abko, Ngöböta gobrane, ye kanti Abraham, Isaac, Jacob amne Ngöbö kukwei niekätre tädi jökrä, btä mun okwä rabadi angwane, munkwe ja müadi krikri be amne mun moto rabadi romon krübate ju bkänkäkrä, ñobtä ñan angwane mun abko tädi kitaninkä ju bäre. **29** Mun tädi ngwarbe ju bäre, ye ngwane abko nitre nünanka mintokwäre, mötarikri, kä driri amne nindrini abko rükadi jökrä, rabadi tākänintbe mröre gwaire

jökrä Ngöböta gobrane ye kanti. **30** Ye ngwane abko, ni ruäre ütiäte kri mtare abko rabadi ni bobre kwrere mrä amne, ni ruäre bobre mtare abko rabadi ütiäte kri mrä. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Jesukwe nitre Jerusalénbo müaibare

(Mateo 23.37-39)

31 Kä ye ngwane abko, nitre bariseo nukani ruäre, kākwe niebare Jesuye:

Herodes tö ma kämikai, aise-te nän ngitie mento nete, niebare kwetre.

32 Angwane Ngöbö ñan tö ne ngwane, Herodes ñan rabadre Jesu kämike ja töi jenbti, ye mikakäre gare ietre, abkokäre Jesukwe niebare mda ietre:

Herodes abko nukro känsenta kwrere, ye ie mun nän niere krörö: Mtare, jetbe tikwe üai käme juanditari nibtä amne tikwe ni bren bren mikadita quinta amne münkme tikwe sribidi ünän.

33 Akwa mtare, jetbe, münkme ti näin sribire janknu ji ngrabare. Abti ti näin nebe Jerusalén, munkwe nie ie, ñobtä ñan angwane ni Ngöbö kukwei niekä abko ñan krütadre jata Jerusalén bäre mento, aise-te ti näin kanti. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

34 Ye btäräbe Jesukwe nitre Jerusalénbo müaiba, kākwe niebare krörö:

iAingwaree, mun nünanka Jerusalén nete! Käre munta nitre Ngöbö kukwei niekä müre kete amne nitre juanta Ngöbökwä ja

kukwei ngwena abko müre keta-ta jäbti. Ye abko, kwita ngäbäli kiakia ngibiare ja ngike täni, ye kwrere käre ti tö namani mun ngibiai, akwa mun ñan tö namani ti tuai ja ngibiare, **35** aisete ju munkwe nete ne rabadi tökare jökrä mun täbtä abko tita niere munye amne, mtare mentokwäre ti ngämi kiteta, känenkri munkwe ñan ti tuadre jire chi mda, yehti munkwe ti tuadi angwane munkwe niedi krörö:

Ni kitera nuke ni Dänkien Ngöbö käfti raba mikani ütiäte kri abko munkwe niedi ti ngäbti. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ni nüen ngrabare abko Jesukwe mikaninta quinta

14 **1** Bati köbö jadükakrä näire, Jesu nikani mröre bariseo ütiäte kri kanti angwane, nitre bariseo mda mda namani ngibiaretari kisere kitakäre ngite. **2** Angwane ni nämane iti yete abko nüen jökrä ngrabare, aisete nämane bren, btä Jesu okwä namani, **3** käkwe niebare Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikä-treye amne nitre bariseoye:

¿Köbö jadükakrä näire ni raba ni bren miketa quinta ya, ñakare ya? niebare kwe.

4 Angwane niaratre namani kwekbe jökrä. Abtä Jesukwe ni bren kärebare ja ken, mikaninta quinta kwe, bti juaninta kwe. **5** Yehti Jesukwe niebare mda nitre bariseoye:

Buro ya o nbi betadrekä nguse munkän köbö jadükakrä näire, ye mun rikadre jötrö ngwarbe

dentarita, ye ngwane munta sribire. ¿Akwa ni bäri ütiäte jändränkä abko tikwe mirita quinta abtä ti ngite munta nütüre ya? niebare kwe ietre.

6 Angwane nitre bariseo namaninta kwekbe jökrä, ñobtä ñan angwane kukwe kwani ñakare ietre.

7 Angwane nitre nübaibare mröre siba abko nikani ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke mesabtä känene jae, bti namani nebe täkänintbe Jesu okwäbti. Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe niebare krörö:

8 Nane ni iti rika ja mike gure, kanti ma nübai kä ngwian-käre nuäre jabtä siba angwane, ja täkrä ni ütiäte kräke, yete ma ñan raba täkänintbe, ñobtä ñan angwane nane ni mda bäri ütiäte makrä nübaibare arato abko jata-dre nuke angwane, **9** ni mun nübaikä ye jatadre, käkwe niedre mae: Ja täkrä kanti mata täkänintbe, ye bien ni neye, niedre kwe mae angwane, ma rikadre nebe täkänintbe mrä köre, ye abko rabadre gaidre kri makrä. **10** Ne aisete ma nübaikä kanti ma rika angwane, ja täkrä mrä kanti ma raba täkänintbe. Yehti ni ma nübaikä ye jatadre, käkwe niedre krörö mae: Ja mräkä, ja täkrä ni ütiätekrä tä mesabtä ne kanti jakwe siba, niedre kwe mae, ye ngwane ma rabadre ütiäte ni mesabtä ye okwäbti abko rabadre bäri kuin. **11** Tita niere kore, ñobtä ñan angwane nire nire tö bikai kri au abko Ngöbökwé mikadi bobre amne,

nire nire tö ja mikai bobre abko Ngöbökwé mikadi ütiäte kri, niebare Jesukwe.

12 Yehti Jesukwe niebare niara nübaikä yeye:

Makwe mrö scribe kri kä ngwiankrä nuäre jabtä, o ma rika ni mda mda buke mröte dere, ye ngwane ma kukwe muko, ma etba, ma mräkä mda mda amne nitre ngwian bkänkä kri nünanka känime ma bäre temen, ye aibe makwe ñan nübai mröre jabe, ñobtä ñan angwane niaratre bukadre makwe ye ütiäre ma käreädreta kwetre mröre jae, aisete makwe mrö biani ye ütiä biandita kwe mae, aisete nitre ngwian bkäne kri aibe ñan nübai makwe. **13** Akwa ma rika mrö sribere kri kä ngwiankrä nuäre jabtä angwane, makwe ni bobre nübai. Erere arato, ni bren bren ngrabare, ni nakwente amne ni okwä kä drünente nübai makwe mröre jae angwane, **14** kä rabadä nuäre mabtä, ñobtä ñan angwane niaratre ñan raba ma buketa jire mrö ye ütiäre, akwa nitre metre Ngöbö ngwärekre rükaita nire kä mrä angwane, ye näire Ngöbökwé ütiä biandi mae. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe kukwe bä mikani ja bukabtä

(Mateo 22.1-10)

15 Ni metre metre Ngöbö ngwärekre rükadita nire, btä Jesukwe blitabare kore, yehti abko nitre nämane mesabtä ye

ngätäite ni iti käkwe niebare mda Jesuye:

Ngöbö jatadi gobrane ni ngätäite angwane, nire tädi mröre yete abko btä kä rabadi nuäre krübäte, niebare kwe.

16 Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe nitre israelita ütiäte kri bä mikani ni nübai-bare känkäne kwrere, käkwe niebare mda:

Yehti abko ti bike kukwe bä mike krörö munye: Bati ni iti käkwe mrö sribebare kri kwetadre, käkwe ni kwati nübaimna mröre jae. **17** Ye erere mrö namanina biare kwetadre angwane, ni ye käkwe niebare sribikä kweye: Nitre nübaibare tikwe, ye nän käre amne makwe nie krörö ietre: Mrö nibi-ra biare kwetadre, aisete mun jakwe mröre, makwe nie ietre, niebare kwe sribikä kweye.

18 Ye erere bkänä, sribikä ye nikani akwa, nitre nübaibare abko kwe kukwe mdara jire nämänena nuendre, aisete ñan rikadre namani niere. Ni iti käkwe niebare: Gwä tikwe kä kürü abko ti bike niken tuenbti, aisete ti ñan rikadre, ye abko munkwe dian tibti ta, niebare kwe. **19** Ni mda abko käkwe niebare: Tikwe buey kürü krä jätä sribikrä jae abko tä sribire kuin ya, ñakare ya abko ti bike niken nuente, aisete ti ñan rikadre, akwa munkwe dian tibti ta, niebare kwe. **20** Ni mdara jire abko käkwe niebare: Gwä tikwe ja miri gure, aisete ti ñan rikadre, niebare kwe.

21 Angwane sribikā ye nika-ninta, kākwe niebareta jōkrā bkānkāye. Abtā sribikā bkānkā moto namani romon krübāte, kākwe niebare sribikā kweye: Nān jōtrō ji kri ngrabare amne ji krā kiakiabti juta ngrabare nokore ni bobre kēnene, ni bren bren ngrabare kēnene amne ni okwā kā drūnente kēnene. Erere arato, ni nakwente kēnene. Ma jata ngwena mrōre nete, niebare kwe sribikāye.

22 Ye erere bkānā, sribikā jananbare. Abti bā raire angwane, sribikā jataninta, kākwe niebare bkānkāye: Ti dānkien, makwe ni kārāmna tie, erere tikwe kārānirira, akwa kā tā ni mda mdakrā, niebare kwe. **23** Angwane sribikā bkānkā kākwe niebare mda ie: Nān ni mda mda kēnene ji ngrabare juta bāre mento sere. Ma jata ngwena nūke nete, nān tō raba kite akwa, ma jata ngwena ni mikakrā bāri kwati gwi ti kānti nete, **24** nōbtā nān angwane nitre nūbaibare kēnekāne tikwe, ye abko nān rükadre jire iti mrōre tibe mesabtā, niebare kwe. Ye kwrere Ngōbōkwe mun ūtiāte ūtiāte kārādi nūne ja kānti angwane, nane mun ūtiāte ūtiāte nān rabadre kānti, akwa ni bobre bobre rabadi. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Nire nire tō nāin Jesube kākwe tōbikadre kuin ja kāne
(Mateo 10.37-38)

25 Jesukwe mrōbare ūnān kore, bti nikani ta angwane, ni

nikani kwati jiebtī. Abtā niara nikwitaninte, kākwe niebare ietre:

26 Nire nire tō nāin tibe raba-kāre ja tōitikaka tibe abko kākwe ti taredre bāri jāndrān jōkrā bti ta. Akwa nire nire tā rūn, meye, merire kwe, brare kwe, etba, ngwai kwe tarere bāri amne tā ja tarere bāri au ne ngwane, nān rabadre ja tōitikaka tibe. **27** Ere-re arato, ni kāmikata niken krusobtā angwane, nita niken kruso doboko ngwena au jakrā, ye kwrere nire nire kākwe nān kōtā mikadre au jakrā ja tare nikakāre tikrā amne krūtākāre tikrā ne ngwane, ni ye nān rabadre ja tōitikaka tibe.

28 Ye abko ti bike bā mike krōrō: Nane ni iti rikadre ju mike nura ngibiabtikrā angwane, ngwian tārā tāte ju ye mikakrā bare tāte jōkrā ya, btā tā tōbike kāne, abti ngwian tārā tāte ye ngwane tā ju mike. **29** Akwa ngwian nākare tāte ju mikakrā, akwa ju kōmikadretbe kwe abti rabadre ōtare nān rabadre kate ie. Yebtā abko ni jōkrā rabadi ni ye kōtaire, **30** kā rabadre niere: iA! Ni se nikani ju mike akwa, namani bare nākare ie abko ni jōkrā rabadre niere kōtaire kwārā kore btā. Ye kwrere mun mden tō nāin tibe kākwe tōbika kuin ja kāne.

31 Yebtā ti bike kukwe mda-ra jire bā mike abko krōrō: Jrei tādre iti kwe rükā tādre mili krā jātā abko jatadre niken rūre jrei mda rūere. Akwa jrei mda ye abko kwe rükā tādre mili krā

gre, aiseite jrei kwe rükā mili krā jātābe ye rabadre tōbike kāne, rükā mili krā gre ye ganaindi kwārābe kwetere ya abko rabadre tōbike. **32** Akwa nane rükā mili krā jātā ben jrei ye kākwe nān ganandre, rabadre tuen ie angwane jrei kwe rükā mili krā gre ye tādre mente angwane, nān rūdre kwe, aiseite ja mākādreta jirekābe kwe abkokāre nitre juandre niere kwe jrei mda yeye. **33** Ye kwrere abko, nire nire tō nāin tibe rabakāre ja tōitikaka tibe, akwa nān tō jāndrān jakwe mikaite jōkrā ne ngwane, nān rabadre ja tōitikaka tibe. Ne aiseite mun mden tō raba nāin tibe kākwe tōbika kuin kāne. Abko kore se, niebare Jesukwe ni jōkrāye.

Jesukwe kukwe bā mikani mrenbtā

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

34 Yebti nire nire tō nāin Jesube abko Jesukwe bā mikani mrenbtā, kākwe niebare mda:

Mren abra kuin jāndrān jōkrā mikakrā bānānte, akwa bānān riadreka rabadre tibo, ye abko rikadre ngwarbe, aiseite nān rabadre kuin mda, **35** amne nān rabadre kuin dobokrā amne nān rabadre kuin abono sribekrā, aiseite rabadre ngwarbe. Abtā kitadre-kā jirekābe. Tita kukwe niere ne mun mden mden tō nāin tibe kākwe ketate ja olote, bti tōbika kuin btā munkwe, niebare Jesukwe ni jōkrāye.

Obeja nianinte, btā Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 18.10-14)

15 **1** Angwane ni kwati ngwian kārākā gobran romanobokrā amne ni kwati mda mda namani tuen moto kāmekāme nitre bikaka metre Ngōbō ngwārekriye, ye namani nūke Jesu ken niara kukwei nuakāre. **2** Abtā nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngōbōkwe Moiséye dirikātre namani nāke tiebe Jesu rūere, kā namani niere jae kwārikwāri:

Nitre kukwe kāmekāme nuenkā se kwrere abko ni noko tā kaen ngābti jōkrā amne tā mrōre ketetibe ben, abtā tā ja mike ngite Ngōbō rūere nān nān, nama-nintre niere Jesubtā.

3 Angwane Jesukwe kukwe bā mikani krōrō mda ietre, nitre namani tuen kāmekāme abko ūtiāte Ngōbōkrā era metre mikakāre gare:

4 Ni iti mun ngātāite abko kwe obeja tādre gre ketarike abko riadrede krati kām, ye ngwane niarakwe nān obeja gre ketabkā bti krā jātābti krā ōkām (99) ye mikadrede ja ngibiare kaibe kā kaibete, bti obeja kratibe nianinte, ēye niara nān rikadre kānentari kisere ya? **5** Kwandretari ie angwane, kā rabadre nuāre btā, kākwe kitadre ja kōtābti ta, bti rikadre ngwenante **6** ja gwiriete angwane, niara kukwe muko nūnanka kānimekānime abko kārādre jōkrā kwe, bti niere kwe ietre: Obeja nianinte



Obeja nianinte abko bkänkü tä känentari (Lucas 15.3-7)

krati tikän abko kuninantari tie, aisete ari käi ngwen nuäre jabtä tibe, niedre kwe. **7** Ye kwrere abko, ni iti kukwe kämekäme nuenkä ni ne kwrere käta ja töi kwite, käta kukwe käme kite temen amne tä Ngöbö kaen ngäbti, ye abko käita neme bäri nuäre Ngöböbtä kä käinbti sete ni gre ketabkä bti ni jätäbti ni ökän käta Ngöbö mike täte era metre nütüta jabtä munkwe kwrere ye abko ie Ngöbö garera, niebare Jesukwe.

Jesukwe kukwe bä mikani ngwian nianinte btä

8 Bti Jesukwe niebare mda: Ye kwrere arato, meri tädre iti, kwe ngwian tädre kun jätä abko riadrete kunti kan angwane, meri ye kākwe ñotra mikadre, bti rikadre kä sökökä gwita ngwian ye känäntarikäre. **9** Abti kwandretari ie angwane, kukwe muko

merire merire nünanka känime-känime abko kärädre kwe, bti niedre kwe ietre: Ngwian nianinte tikän abko kuninantari tie, aisete ari käi ngwen nuäre jabtä tibe, niedre kwe kukwe mukoye. **10** Ye kwrere abko ni kukwe kämekäme nuenkä käta ja töi kwite, käta kukwe käme kite temen amne tä Ngöbö kaen ngäbti abko käita nebe nuäre angele-tre Ngöbökwetä kä käinbti sete, ye abko ti tö niei munye, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe kukwe bä mikani ni bati diänbtä

11 Yebti Jesukwe kukwe mda-ra jire niebare angwane, nitre bariseo romon kräke abko bä mikani ngäbäkre mubai kwrere kwe amne nitre kukwe kämekäme nuenkä abko bä mikani ngäbäkre diän kwrere kwe abko krörö:

Bati ni nämane iti abko kwe ngäbriänkä nämane nibu. **12** Ni ye abko ngobo bäri bati nikani, kākwe niebare ie: Tata, jändrän-ta biandre tie makwe, ye erere makwe bian jötrö tie, niebare kwe rünye. Abtä rünkwe jändrän jakwe ye dräibare niaratre nibubti.

13 Yebti kä ngämi niken raire ta angwane, ni bäri bati ye kākwe jändrän jakwe erere rürü-moinbare jökrä, bti ngwian diani kwe, bti nikani mobe kä mdabti, kanti nikani kukwe nuene ngwarbe diän diän. Abtä ngwian ganinte jökrä jakän kwe.

14 Ngwian krütanina jökrä kän, ye btäräbe kä ye kanti mrö nika jatani krübäte, aisete niara nikani mrö nike krübäte arato.

15 Angwane ni nämane iti juta yete abko israelita ñakare akwa, niara nikani sribi kärere jakrä ie. Erere bkänä, sribi bäri käme krübäte ni israelitakrä abko biani kwe ie, kākwe niara mikani mtü ngibiare. **16** Nämame sribire angwane, mtü buka nämame algarobate kwe abko niara tö namani nebe kwetai siba akwa, ñan namani bien jire chi kwetadre ie, aisete mrö namani krübäte ie.

17 Abtä bati namani töbike: ¡Jo! Ni kwati tä ganane ti rün kanti kwe mrö tärä kabre kwetadre amne ti abko kite jiraine jakän mrö miare nete, **18** aisete ti bike nikenta ti rün gwiriete, kākwe niedi krörö ie: Tata, tikwe ja mikani ngite Ngöbö rüere amne ma rüere, **19** aisete makwe

ñan ti kata ngäbti ja ngobo kwrere ja juete, akwa nita ganane mae, ye kwrere makwe ti mika ganane jae, tikwe niedi kore tataye, namani nütüre.

20 Ye erere bkänä, nikaninta jibti, nikani nebata rün gwiriete. Nämame mente se kwrere angwane, jatabare rünye amne namani ruen bäri bobre ie, aisete nikani betekä ngäbti, kākwe küde kitani ngärä demaine kwärä.

21 Angwane ngobokwe niebare ie: Tata, tikwe ja mikani ngite Ngöbö rüere amne ma rüere, aisete ti ma ngobo makwe, ye makwe niedre ñakare mda ruen tie, niebare kwe rünye. **22** Akwa rün abko kākwe niebare sribikatre kweye: Dän bäri kuinquin känene. Munkwe kita btä amne anio ni bä mikakrä ütiäte kita kisebtä munkwe, bti sandalia kita ngotobtä munkwe niara ñan bä rabadre ni klabor kwrere abkokäre. **23** Bti nbi ngäbäli bäri kuin ngibiata jenena mun rika tuen. Munkwe kämika kwetadre. Ngäbäkre tikwe nütä ye ari käi ngwen nuäre kri jabtä, **24** ñobtä ñan angwane ni krüta kwrere jire ngäbäkre tikwe ne nianinkä ti okwäte, akwa nütä mtare. Niaran nianinte tikän, akwa nürate, aisete ari käi ngwen nuäre jabtä, niebare kwe. Ye erere, ni jökrä nikani kä ngwen nuäre jabtä.

25 Angwane ngäbäkre mubai abko nämame tirete, jataninta gwäkäre mda, nükani bä känime se kwrere angwane, tän ngö amne ka kukwei jarabare ie amne tärä mika nämame namani

ruen ie. **26** Abtä ni sribikā rün-kwe kārābare iti kwe, bti niebare kwe ie: ¿Dreta nakenkā gwi? niebare kwe ie. **27** Angwane sribikā ye kākwe niebare ie: Kāre ma rūnta nbi ngābāli bāri kōte ngi-biare jenena, ye abko kāmika-mna, űobtä űan angwane ma etba nikani abko nūta. Niara tā kuin, aiseite kā nibi nokre gwi ye, niebare kwe ie mda.

28 Yebtä abko ngābākre mubai ye mātā namani kri krū-bāte, űan tō namani rikai gwā. Abtä rün nikani kānti ju bāre, kā namani ngwen kisere nebata gwi. **29** Angwane niebare kwe rūnye: Tikwe sribibarera kā kobe makrā, ye gare kuin mae. Erere arato, tikwe űan ma kukwei kitabare temen. Kāre tita ma kukwe mike tāte jōkrā, akwa ma ngāmi chibo ngābāli bien jire krati tie kwetadre, kā ngwiankrā nuāre jabtā ti kukwe mukobe. **30** Akwa ma ngobo ngutu ngwarbe janabare, meri bti kā ngwarbe ngwarbe, btā ngwian makwe ganinte jōkrā makān abko krāke makwe nbi ngābāli bāri kuin kāmikamna kā ngwiankrā nuāre jabtā, niebare kwe rūnye.

31 Abtä rüinkwe niebare ie: Ma ti ngobo tikwe, kāre mata nūne gwi tibe nete amne jändrān jire jōkrā tā tikwe, se abko jōkrā makwe. **32** Akwa ni krūta kwrere jire ma etba nianinkā ti okwāte abko nūta, nāmane nianinte tikān, akwa nūrate, ye abko kāi ngwianre nuāre jabtā nikwe, abkokāre tikwe mrō sribemna, niebare kwe ngobo mubaiye.

Abko nakaninkā kore. Ne ngōrā, niebare Jesukwe nitre bariseoye amne kukwe biani Ngōbōkwe Moiséye dirikātreye.

Jesukwe kukwe bā mikani ni ju ngibiabtikā btā

16 **1** Jesukwe kukwe mda niebare krōrō nitre ja tōitikaka benye:

Bati ni ngwian bkānkā kri nāmane iti abko krāke ni mda nāmane jändrān ngibiabtikā. Ni jändrān ngibiabtikā ye abko űan nāmane sribire kuin, aiseite jändrān jatani nente kri sribi bkānkān niebare kwetre ie. **2** Abtä sribi bkānkā kākwe sribikā kwe ye kārābare, bti niebare kwe ie: ¿Mata jändrān ngibiarebti űo tikrā amarebti ma kādrieta nūke blo tibe nete? Mata sribire űo űo tikrā, ye niere jōkrā tie, űobtä űan angwane makwe űan jändrān ngibiadrebti jire mda, niebare kwe ie.

3 Abtä ni jändrān ngibiabtikā ye namani tōbike kri krōrō mda: Sribi bkānkā bike sribi denkā tikān mtare, nebti tikwe ja nuen-di mda. Ti di űakare sribi tare-tare nuenkāre amne, tita neme ja gaire ngwian kārere ngwarbe jakrā ni mda mdaye, namani nūtūre. **4** Te tōi ngitianinkā krōrō: Sribi diandreka tikān angwane, ni mda mda tādre biare ti kaen ngābti ja gwiriete, abkokāre ti bike kukwe ne nuene, namani nūtūre.

5 Erere bkānā, ni mda mda bti rūrūmon űitiā nāmane sribi bkānkākwe, erere kārābare kwe ja

kānti. Erere ni nūkani kāne, ie niebare kwe: ¿Rūrūmon űitiāta nuāi mabti ti bkānkākwe, niebare kwe ie? Angwane ni ye kākwe niebare: Olibo kōi galon siento krā kwā űitiāta tibti, niebare kwe. **6** Abtä ni jändrān ngibiabtikā kākwe niebare ie: Makwe olibo kōi diani űitiādre angwane, makwe tārā űkaninte, ye makwe űkateta, aiseite jōtrō ngwarbe makwe olibo kōi mika galon siento krābkābe tārā mdabtā, niebare kwe. **7** Yebti ni mda nūkani abko ie niebare kwe: ¿Ma abko bti rūrūmon űitiāta nuāi ti bkānkākwe? niebare kwe. Angwane ni ye kākwe niebare ie: Trigo sako mili krati űitiāta tibti, niebare kwe. Angwane ni jändrān ngibiabtikā kākwe niebare ie: Tārā biani kāne mae, ye űkateta amne makwe trigo mika sako siento krā kwābe, niebare kwe ie.

8 Yebtä abko ni jändrān ngibiabtikā abko ni ngōkaka akwa, sribi bkānkā kākwe niara kākita-ninkā tōbikabtā kuin jakrā kore, űobtä űan angwane jändrān nuenta au jakrā, abkokrā ni tōi kāmekāme kā nebtā bāri tā juto biare jändrān űkete kuin jakrā ni jen Ngōbōkwe ngwā. **9** Ne aiseite mun kukwe muko rabadre bāri kwati munkwe, abkokāre jändrān kabre munkwe tuen űitiāte űakare Ngōbōye, ye munkwe drāi ni bobre bobrebti. Yebti jändrān krūtadre jōkrā munkān angwane, ju nūnankrā kākēkēre kā kāinbti ye kānti Ngōbō tādira biare mun kakāre ngābti.

10 Mdakāre abko, nire nire kātā jändrān braibe ngibiare kuin era metre, ni yebti abko tōdekata jändrān kabre ngibiabtā kuin era metre arato. Erere arato, ni ni ngōkaka jändrān braibe btā abko kākwe ni ngōkadre jändrān kabrebti arato. **11** Ne aiseite jändrān kā nebtā űitiāte űakare bōkān akwa, mun űan tō ngibiai kuin era metre, ¿se abko Ngōbōkwe tōdekadre munbti, kākwe mun mikadre jändrān bāri űitiāte kri ngibiarebti? iűakare jire!

12 Mdakāre abko, ¿jändrān jenena ni mdakwe munkwe űan ngibiadre kuin era metre, se abko nirekwe jändrān biandre ngibiadre jakrā munye?

13 Ne aiseite ni klabore űakare jire abko rabadre sribire bkānkā nibukrā ja nāire, űobtä űan angwane sribi bkānkā iti rabadre tare kwe amne mda btā mātā rabadre; iti kukwei mikadre tāte jōkrā kwe, akwa mda abko űan kukwei mikadre tāte kwe. Ne aiseite ni űan raba ja tōi mike kwatibe sribire Ngōbōkrā, ja tōi mikare kwatibe ngwian ganankrā jae kwārā. Abko kore se, niebare Jesukwe.

14 Ye ngwane abko, nitre bariseo ngwian tarekātarekā kākwe Jesu kukwei nuani. Abtä namani Jesu kukwe mike yakrā jae. **15** Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Mun ngwarbe tā bike deme ni mda mda okwābti, akwa mun moto űo űo gare kuin jōkrā Ngōbōye. Ye abko, jändrān űitiāte kri nikrā abko tā nebe tuen bāri

kāme Ngöböye, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

16 Yebti Jesukwe kukwe mda niebare krörö:

Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye amne kukwe tikani nitre Ngöbö kukwei niekākwe, ye namani mrā Juan Bautista näire. Abti mtare mentokwäre Ngöböta gobrane ño ni ngätäite abko kukwei kuin dirita niken mda amne, Ngöbökwé gobrandre nibtä, ye ni kwati tö Ngöbö mikai nuene jabtä ja di jenbti. **17** Akwa nane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko ñakare ütiäte mda munkrä, mun rabadre nütüre, akwa era metre ütiäte, ñobtä ñan angwane kä käinta amne kä temen ne juandre ngwarbe jökrä Ngöbökwé, akwa nin tärä okwä bäri chi tä tikani btä diandikā kwitakäre jene, ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye abko ütiäte aisete.

18 Mdakäre abko, ni brare kākwe merire kwe tuadremetre, bti meri mdara jire ben ja mikadre gure kwe, ni ye kākwe ja mikadre ngite merire käre rüere. Erere arato, meri tuanimetre brarekwe, ye ben ni mda-kwe ja mikadre gure ne ngwane, ni gure kätä ja mike ngite bati bati ni mda mdabe, ye kwrere ja mikadi ngite kwe, niebare Jesukwe.

Kukwe bä mikani ni ngwian bkänkä kribtä amne Lázaro

19 Abti Jesukwe kukwe mdara jire bä mikani krörö:

Bati ni nämane iti abko ngwian bkäne kabre krübäte, aiseté nämane dän kuinkuin ütiäte krikri kite jabtä amne käre nämane mrö sribere krikri köbö kwatirekwatire kä ngwiankrä nuäre jabtä kukwe mukobe.

20 Kä ye kanti abko, ni bobre nämane iti arato abko kädian nämane Lázaro. Lázaro ye abko ngütüete jökrä ngrabare abko nämane nebe tākānintbe jukwebtä ni ngwian bkänkä kabre ye kanti. **21** Angwane mrö büre nämane betekä timontimon mesabtä, ye abko ni bobre ye tö namani nebe kwetai trine ni ngwian bkänkä kabre ye kanti. Angwane nukro abko nämane nebe Lázaro träin bāse.

22 Yebti bati ni bobre ye krütani angwane, angele nikani ngwena kä nuäre kanti yete, mikani mröre ketetibe kwetre Abrahambe. Abti ni ngwian bkänkä kabre ye krütani mda abko mrākākwe doboi mikani jirekābe. **23** Angwane ni ngwian bkänkä kabre ye nikani kä ja tare nikakrä kanti. Ye kanti nämane ja tare nike krübäte, kākwe nikrabare amne Lázaro nämane tuen tākānintbe Abraham ken ie se kwrere.

24 Angwane ngwānānkābare krörö kwe Abrahamye: iRua Abraham, ti ngwen ruen bobre jae! Tita ja tare nike krübäte ñukwä jutrate nete, aiseté Lázaro juen ja kise judabti aibe mike tibo ñöte sete, bti jata ketekä ti tüdrä mikakäre tibore nete niere ie, niebare kwe Abrahamye.

25 Akwa Abraham kākwe niebare ie: Ti bräi tikwe, ma nämane nüne angwane, ma nämane jändrän bkäne kabre, bti ma nämane kä ngwen nuäre jabtä amne, Lázaro abko nämane ja tare nike kri. Mtare niarata kuin jāme amne ma tä ja tare nike. **26** Mdakäre abko, kä oko kri krübäte ni jiete, čne abko ni rikadre ño ja kanti kwārikwāri? Ni nekri ñan raba nebe mun kanti yete amne mun ñan raba nuke nun kanti nete arato, niebare Abrahamkwe ie.

27-28 Abtä ni ngwian bkänkä kabre kākwe niebare mda Abrahamye: Rua Abraham, ti etbata nirike ti rün juete, ye ñan jatadre siba ja tare nika ne kanti, abko-käre Lázaro juen dirire ietre tikrä abko tita ribere mae, niebare kwe Abrahamye. **29** Abtä Abrahamkwe niebare mda ie: Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye tärä kwetre amne nitre Ngöbö kukwei niekākwe tärä tikani tä kwetre arato, ye abko mikadre täte kwetre, angwane nünandre metre amne ñan rikadre kä ja tare nika kanti mabe, niebare kwe ie. **30** Angwane ni ngwian bkänkä kabre kākwe niebare mda: Rua Abraham, tärä tä ti mrākākwe ye aibe ñan rabadre dbe kräke, aiseté ni krütanina abko rükadreta nire rikadre dirireta ietre abko kukwei mikadre era kwetre amne kukwe käre kitadre temen kwetre ruen tie, niebare kwe Abrahamye. **31** Akwa Abraham kākwe niebare mda ie: Kukwe Biani

Ngöbökwé Moiséye amne nitre Ngöbö kukwei niekākwe tärä tikani tä niaratre kisete abko ñan tä mike täte, ye kwrere ni krütanina rükadreta nire, rikadre dirireta ietre abko ñan kukwei mikadre täte kwetre arato. Abko kore se, niebare Abrahamkwe ie, abko nakaninkä kore. Ne ngörä, niebare Jesukwe ni jökräye.

Ja mikadre mokre kukwe käre ngāniene

(Mateo 18.6-7,21-22; Marcos 9.42)

17 **1** Bti Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye: Käre ni mda mda jatadi, kä rabadre ni nuente ja käre, kākwe ni mikadre ja mike ngite Ngöbö rüere, akwa aingwaree ni ni mda ngwianka ja mike ngite Ngöbö rüere. Ni ye abko bobre jakän, **2** ñobtä ñan angwane nira ngāmi ni mda mike kukwe käre nuene Ngöbö rüere, ye känenkri jä oto kri trigo ukwakrä ye mākādrete rorobtä, bti kitadre ñöte abko rabadre bäri kuin kräke, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé mikadre ja tare nike bäri ni mikabtä kukwe käre nuene ye dokwäre aiseté. **3** Ne aiseté mun-kwe ja ngibia kuin.

Mdakäre abko, ma mrākākwe ja mika ngite ma rüere angwane, makwe mätrā btä, abti ja töi kwitata kwe amne moto raba ulire btä ne ngwane, ja mikani ngite kwe, ye makwe dian bti ta. **4** Ye abko, ja mika ngite bä kükü ma rüere kwe, akwa rikata bä kükü arato niereta krörö mae: Tikwe ja mikaba ngite ma rüere,

ye kwrere tikwe ñan nuendre mda, nie kwe mae, angwane ja mikani ngite kwe ma rüere, ye makwe dianta jökrä bti ta, niebare Jesukwe.

Nikwe tödekadre metre Ngöböbti

5 Angwane nitre Jesu kukwei ngwianka käkwe niebare mda ie:

Dänkien, nun die mike tödeke bäri Ngöböbti, niebare kwetre.

6 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Munkwe tödekadre bäri chi Ngöböbti mostasa nura chi näre, akwa munkwe tödekadre kwatibe bti angwane, munkwe niedre kri ngätri bäri mente nguse nokoye: Ja jäkekä au yete, bti ma raba mrente sete, munkwe niedre kri yeye, ye erere mun kukwei mikadre täte kwe, niebare kwe ietre.

Sribidre krörö Ngöbökrä

7 Nebti Jesukwe blitabare kukwe mdabtä, käkwe niebare:

Mdakäre abko, mun iti kwe ni klabore tädre abko rikadre dobo ükete sribikrä o tädre obeja ngibiare. Ni klabore ye jatadreta dere gwäkäre angwane, bkänkä käkwe ñan niedre ie: Ma dräre, aisete jakwe mröre mesabtä nete, ñan niedre jire kwe ie.

8 Akwa niedre krörö ie: Dän mda kite jabtä, bti makwe mrö sribe tükra. Makwe ti buka amne makwe tomna bian tie. Tikwe mrödi amne tikwe tomna ñadi ünän, yebti makwe mrödi amne makwe tomna ñadi, niedre kwe

ie. 9 Erere arato, bkänkäkwé sribi nuemna ie, erere nuendre kwe amne niara ñan käikitadrekä bkänkäkwé. 10 Ne kwrere arato, Ngöbökwé dre nuemna, ye erere munkwe nuendre täte jökrä angwane, munkwe niedre krörö ie: Nun abko ni klabore ütiäte ñakare makwe Ngöbö, ñobtä ñan angwane sribi nuemna aibe nun-kwe nuenbare, aisete munkwe nie kore. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ni ni jätä bren lebra kisete mikaninta kuinta

11 Yebti Jesu nikani janknu Jerusalén kukwäre mda angwane, nikani kä Samaria amne kä Galilea ngätäite ta. 12 Angwane nikani nebe ja ken juta mdabe. Ye kanti ni bren lebra kisete nämane ni jätä, jatani niara ngäbti abko nükani bä mente temen se kwrere, 13 kä namani ngrente krikri be krörö:

Jesu, dirikä, nun ngwen ruen bobre jae. Nun mikete kuinta, namanintre niere.

14 Jesu okwä namani btäre angwane, niebare kwe ietre:

Ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre, ye kanti mun nän ja kwata mike tuare ietre, niebare kwe ietre.

Erere bkänä nikanintre, nämane nän ji ngrabare angwane, batibe namaninante kuinta jökrä ngrabare gani kwetre. 15 Nitre namaninta kuinta, ye ngätäite ni jataninta itibe ja jiebti, jatani ngrente krikri be Ngöbö käikita-rekä kwärä. 16 Jatani nüketa

Jesu kanti angwane, nikani ngitiekä ngwäre timonkwäre Jesu ngotobtä, kuin niekäre ie. Ni ye abko, ni Samariabo aibe nükantinta Jesu kanti kuin niekäre ie. 17 Angwane Jesukwe niebare ie:

Ni ni jätä nibita kuin jökrä ñan ñan, äakwa ni ni ökän abko ame 18 amarebti ni menteni ñakare israelitare aibe nüketa itibe Ngöbö käikitekä noko? niebare kwe.

19 Yebti Jesukwe niebare ni yeye:

Makwe tödiri kwatibe Ngöböbti, köböire ma nibita kuinta, aisete nänta krö, bti nänta, niebare kwe ie.

Ngöbö jatadi gobrane ni ngätäite

(Mateo 24.23-28,36-41)

20 Angwane nitre bariseo nämane yete käkwe niebare Jesuye:

Ngöbö rükadi gobrane ñongwane ni ngätäite abko nunkwe gadi ño, niebare kwetre ie.

Abtä Jesukwe niebare ietre:

Ngöbö rükadre gobrane ni ngätäite, ye abko ñan tuadre jire chi ja okwä jenbti, 21 aisete Ngöböta gobrane nete, sete, mun ñan rabadre niere, ñobtä ñan angwane Ngöbö nena gobrane munbti, akwa ye ñan raba tuen ja okwä jenbti, niebare kwe nitre bariseoye.

22 Bti Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Batira jire kä jatadi angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita ye mun tö rabadi tuai batibe siba,

akwa munkwe ñan tuadre.

23 Angwane ni ruäre rabadi niere munye: Ni Kä Nebtä Ngobo tä nete, Ni Kä Nebtä Ngobo tä sete, rabadi niere, akwa mun ñan rika tuen kanti amne ni ye kwrere, jiebti mun ñan rika, 24 ñobtä ñan angwane merata trä ngitiekä ngwen kainta tä jataen batibe jökrä kwäräkwärä, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, ni jökrä käkwe gadi batibe jökrä aisete. 25 Akwa käne tikwe ja tare nikadi kri bätäkä ngwarbe amne nitre nünanka kä ne ngwane käkwe mikadi ngwarbe jae.

26 Akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe nakaninkä ño ño Noé näire angwane ni jökrä nämane nüne jäme, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikä abko krörö: 27 Kä ye ngwane abko nü ngämi näkäen temen, känenkri abti Noé nikani rute, ye ngwane ni jökrä tö namani nünai ño, erere nämane nüne, aisete nämane mröre, dö ñaen amne nämane ja mike gure. Te batibe nü jatani jobe temen, käkwe ñö mikani niren kri abko nikani nitre ye ngwana jökrä abko müre neketani ñöte. 28 Ye kwrere nakaninkä krörö Lot näire arato: Ni jökrä nämane mröre, dö ñaen, jändrän kökö, jändrän rürümoine, nura nökö amne ju mike. Ni jökrä nämane töbike jändrän ye aibehtë.

29 Angwane Lot nikaninta mräkäbe juta Sodoma bäre mento, ye btäräbe Ngöbökwé ñukwä kä

käinbti juani asufrebe mni mni, kākwe nitre Sodomabo kāmikani jōkrä. **30** Ye kwrere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikā kore.

31 Kä ye ngwane abko, nitre tādre jubti käin^g amne jändrän tādre gwi kwe ñan rika tuenta ngwandre jae, akwa gitia jirekābe amne, ni tādre sribire tirete ye abko ñan rika jändrän tuenta jire chi gwi, akwa gitia gwängwarbe jirekābe. **32** Angwane kukwe nakaninkā ño meri Lokwebtä, ye munkwe ngwianta tōre jae, kākwe jändrän munkwe taredre ñakare, **33** ñobtä ñan angwane nire nire abko ie ja kwata rabadi ruentari tare abko krütadi kärekarre Ngöbö okwā bäre mento, akwa nire nire tā biare krüte Ngöbökrä abko kākwe nūnandi kärekarre Ngöböbe. **34** Erere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita, ye ngwane ni tādri nibu kibien jänbti deo abko jänäin iti amne iti abko mikadite. **35** Erere arato, meri tādri nibu trigo ukwe gwaire abko jänäin iti amne iti abko mikadite, niebare Jesukwe. **36** [Erere arato, ni tādri nibu sribire tirete abko jänäin iti amne iti abko mikadite, niebare Jesukwe.]^h

37 Angwane nitre ja tōitikaka Jesube kākwe niebare mda ie:

¿Kukwe ye abko rakadikā mdente, Dänkien? niebare kwe-tre ie.

Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ni ngwākā tādri mdente, btä jüden rabadi ja ükekrö ngwākā kwete, ye kánti rakadikā. Abko kore se, niebare kwe ietre.

Nikwe blitadre janknu Ngöböbe abko Jesukwe bā mikani

18 **1** Yebti nitre ja tōitikaka Jesube ñan di krütadre blitabtä Ngöböbe, abkokäre Jesukwe kukwe mda bā mikani dirikäre ietre, **2** kākwe niebare krörö: Bati ni iti nāmane kritobore juta kwati kánti. Kritobo ye abko nāmane Ngöbö jürä ngwen ñakare amne nāmane ni mda mda mike ütiäte ñakare jae. **3** Juta ye arabe kánti meri kán kwäräi krütani nāmane iti arato abko ben ni mda nāmane rüre. Abtä meri ye nikani janknu kritobo kánti kukwe ükatemna jakrä ie. **4** Akwa ká raire kritobo ye kākwe kukwe ükaninte ñakare meri ye kräke. Akwa yebti kritobo namani tōbiki: Tita Ngöbö jürä ngwen ñakare amne tita ni mda mda mike ütiäte ñakare jae, **5** akwa meri kán kwäräi krütani se kākwe ñan ti nikadre krübäte mda, abkokäre ti bike kukwe ükete kräke, niara ñan jatadreta mda abkokäre, ñobtä ñan angwane tādre nūke janknu kore, kākwe ti moto mikadre iko.

^g 17.31 tādre jubti käin. Ju nitre israelitare abko kiare bti käin, aiseite nuäre dikakrä bti ta.

^h 17.36 Kukweta corcheta ngäräite abko ñan tā tikani manuscrito bāri kuinkuinbtä.

Erere arato ni mda mda kākwe ñan tōbikadre blo tibtä, abkokäre ti bike kukwe ükete kräke, kritobo namani nütüre, abko nakaninkā kore. Ne ngörä.

6 Kritobo moto káme akwa, tōbikabare kore kwe. **7** ¿Akwa Ngöbö abko moto kuin, se abko ni dianinkā jen jakrä kwe kätä blite dibire rare ben abko ñan ngie mikadre kwe ya? iNiarakwe ñan juandretari jirekābe ja jiebtä! **8** Ngöbö abra kuin kākwe ni kwekwe die mikadre jötrö. ¿Akwa ti, Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita angwane, ni tōdekaka tibti tādri blite janknu Ngöböbe kwandi ruäre tie nete ya? abko ti tō ngwaintari munye, niebare Jesukwe nitre ja tōitikaka benye.

Ni bikaka metre amne ni ngwian kārākā, btä Jesukwe kukwe bā mikani

9 Abti ni ruäre, ie ja nāmane nebe ruen metre amne dbe Ngöbö ngwäreki nāmane Jesu kánti abko ietre ni mda mda nāmane tuen káme, abtä Jesukwe kukwe bā mikani krörö ietre: **10** Bati ni nikani nibu ju blitakrä Ngöböbe kánti blitakäre Ngöböbe. Ni iti abko bariseo amne ni mda abko ngwian kārākā gobran romanobokrä. **11** Angwane bariseo ye namani nūnaninkā blitakäre Ngöböbe, kākwe niebare jabtä: Ngöbö, tita kuin niere mae, ñobtä ñan angwane ni mda mda tā gore, tā kukwe nuene kāmekāme amne tā ja mike gure bati bati, ye kwrere tita nuene ñakare. Erere arato, ti ñakare ni ngututu káme ngwian

kārākā noko kwrere. **12** Mdakäre abko, tita ja baine bobu bāmān kratirekratire makrä amne, jändrän bianta keta jätä jätä tie amne jändrän ganainta keta jätä jätä tikwe abko tita bien keteti makrä, ye abko tita nuene kore makrä, niebare kwe Ngöböye.

13 Akwa ni ngwian kārākā ye abko namani bā mente temen se kwrere amne ja ñan namani nūke tōre ie nikren ká käinbti, ká namani ja mete matrāte namani ulire kukwe káme nuenbtä bā mikakäre, kākwe blitabare krörö Ngöböbe: Ngöbö, ti abko kukwe kāmekāme nuenkā krübāte, aiseite ti ngwen ruentari tare jae amne ti ngite denkā mento tibtä, namani niere Ngöböye abko kukwe nakaninkā kore. Ne ngörä.

14 Kukwe yebtä ti bike kukwe ütiäte niere munye abko krörö: Ni ngwian dianka jāmi niken ja gwiriete, kānenkri ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare amne kani ngäbti kwe, akwa bariseo abko ñan mikani metre ja ngwäreki kwe amne kani ngäbti ñakare kwe, ñobtä ñan angwane nirekwe ja mikadre kuin deme au abko Ngöbökwie mikadi ene, akwa nirekwe ja mikadre bobre Ngöbö ngwäreki abko Ngöbökwie mikadi ütiäte jae. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

Jesukwe ja di biani ngäbäkre kiakiaye

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

15 Ye ngwane abko ngäbäkre kiakia, bti Jesukwe kise mikadre

ja di biankäre ietre, abkokäre jänikani mräkäke Jesuye. Akwa nitre ja töitikaka ben käkwe gani angwane, namani ñäke ngäbäkre mräkäye. **16** Abtä Jesukwe ngäbäkre kiakia kārābare, bti niebare kwe:

Ngäbäkre ye tuemetre kite tie. Munkwe ñan ji öta käne, ñobtä ñan angwane nire nire käta ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre ne kwrerekwrere, ni yebti abko Ngöböta gobrane, aiseite munkwe ñan ji öta käne. **17** Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nire nire ñan tä ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre chi kwrerekwrere, ni yebti Ngöbö-kwe ñan gobrandi amne ñan nünandi käreäre Ngöböbe kwe. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Ni jändrän bkänkä kabre käkwe blitabare Jesube
(Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31)

18 Yebti ni iti ji dokwäte käkwe kukwe ngwianintari krörö Jesuye:

Dirikā kuin, ÷tikwe dre nuen-dre abko ütiäre ti rabadre nüne käreäre Ngöböbe? niebare kwe.

19 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Ngöbö aibe kuin, yebti ni mda ñakare jire kuin. ÷Ye ñobtä abko mata ti kuin niere tie ye?

20 Akwa ma tö nünai käreäre Ngöböbe angwane, Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye nuendre nie, ye garera mae abko erere makwe mika täte abko krörö:

Ma gure, makwe ñan ja mika gure bati bati ni mda mdabe. Makwe ñan ni mda kāmika. Makwe ñan go. Makwe ñan blita ngwarbe ni mda mda rüere kitakäre ngite.

Erere arato, ma rün amne ma meye mika ütiäte jae,
Exodo 20.12-16;

Deuteronomio 5.16-20

niebare Ngöbökre Moiséye abko gare kuin mae ruen tie, niebare Jesukwe ie.

21 Angwane ni ye käkwe niebare:

Makwe kukwe nini, ye ti nämāne bati ngäbäkre angwane, ti nikani mike täte jökrā abti kāk nūke mtare tie, niebare kwe.

22 Niebare kore kwe, abtä Jesukwe niebare mda ie:

Jändrän tä keteti nuendre mae. Jändrän tä makwe ye erere nān rürümoinē jökrā, bti makwe ngwian ye drāi ni bobre bobrebtī angwane, ma rabadī jändrän ütiäte kri bkāne kabre kāk kāinbtī sete. Makwe jändrän rürümoin ünān jökrā kore, bti ma jata ti jiebti. Abko kore se, niebare kwe ie.

23 Jesukwe kukwe niebare kore ie angwane, niara abko jändrän bkāne kabre krübāte, aiseite moto namani ulire Jesu kukwei nuare. **24** Yebti namani tuen ulire dikaro Jesuye angwane, Jesukwe niebare:

Ni jändrän bkänkä krikri ye käkwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökre gobrandre bti

abko tare krübāte krāke. **25** Era metre, aku okwā chi, yete ta kameo krikri ye ara rikadre nuāre, akwa nitre jändrän bkänkä kri ye käkwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökre gobrandre bti, ye abko bāri tare krāke, niebare Jesukwe.

26 Angwane nitre Jesu kweī nuaka käkwe niebare mda ie:

÷Ni jändrän bkāne kri ñan rabadre dianintari nini makwe, se nire abko rabadī dianintari amarebtī se? niebare kwetre Jesuye.ⁱ

27 Jesukwe niebare mda ietre: Jändrän tare nuene abtä ñan neme bare ni kāk nebtāye, ye abko nuāre nuendre Ngöbökrā, niebare kwe.

28 Angwane Pedro käkwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ÷nunkwe jändrän jakwe jakwe erere mikaninte jökrā, bti nunta nāin ma jiebti, aiseite se abko Ngöbökre dre biandi ütiäre nunye? niebare kwe.

29 Abtä Jesukwe niebare ie:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ngöböta gobrane, ye nireta kaen ngäbtī, abtä ju mikaninte kwe o rün, meye o etbakantre mikaninte kwe, erere arato, meri kwe o ngäbriänkä kwekwe mikaninte kwe, **30** nitre ye abko ie Ngöbökre

jändrän biandi bāri kabre mda kāk ne ngwane amne mikadi nüne käreäre jabe kwe arato. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Jesu müre ketadi abko niebare bāmākäre kwe

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

31 Yebti Jesukwe nitre ja töitikaka ben ni jätābtī nibu kārābare kaibe jenena, käkwe niebare ietre:

Nita nāin Jerusalén kukwäre. Angwane nitre Ngöbö kukwei niekāk kirakira käkwe tārā tikani ño ti Ni Kāk Nebtä Ngobo nebtā, ye erere rabadī bare jökrā tibtä abko krörö: **32** Nitre romanobo ñakare israelitare abko ie ti kita-di ngise amne niaratre käkwe ti mikadi yakrā jae, ñākādi taretare kwe tie amne kālī kitadi tibtä kwetre, **33** bti ti kwata metadi krübāte kwetre. Yebti ti müre ketadi kwetre, akwa köbömākäre angwane, ti rükadita nire. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

34 Akwa niaratre abko töi namani braibe, aiseite drebtā Jesu nāmāne blite ñan namani nūke gare ietre.

Ni okwā kāk drünente abko Jesukwe mikaninta quinta
(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

35 Abti Jesu nikanina mate ja ken juta Jericöte mda angwane,

ⁱ **18.26** Jesu näire abko ni ngwian bkāne kri abko nāmāne ngwian bkāne, ñobtä ñan angwane Ngöbö nāmāne ja di bien ietre, aiseite bāri Ngöbö kukwe muko, aiseite rabadre dianintari kākne, nitre israelita nāmāne nütüre. Ne aiseite nitre ja töitikaka Jesube abko ñan töi namani krütare Jesu kukweibtä.

ni nämane iti abko okwä kä drü-
nente nämane takänintbe jibtä
ngwian kärere jakrä, kanti ta Jesu
nikani nebe. **36** Angwane batibe
ni ye ie ni namani ruen näin kwa-
ti dikaro ji ngrabare niara bare
temen. Abtä dre namani nakenkä
amarebti ni nikani kwati dikaro,
niebare kwe. **37** Angwane Jesu
Nazarebo jatani ji ngrabare yete,
niebare ie. **38** Abtä niarakwe
ngrabare kri krörö:

¡Jesu, jrei David tukwe mräkä,
ti ngwen ruentari tare jae! nama-
ni ngrente jite.

39 Abtä nitre nämane näin
Jesu käne kä namani kada keta-
mna ie, akwa niara namani
ngwänenkä bäri krikri mda, kä
namani niere:

¡Jrei David tukwe mräkä, ti
ngwen ruentari tare jae! namani
niere.

40 Angwane Jesu namani
nünaninkä, käkwe ngwiamna
nüke ja kanti. Erere jänükani
Jesu ken angwane, Jesukwe nie-
bare ie:

41 ¿Tikwe dre nuendre makrä,
ie ma tö nibi? niebare kwe ie.

Ni okwä kä drümente ye kä-
kwe niebare mda ie:

Ti Dänkien, kä rabadre tuen
tie, ie ti tö nibi, niebare kwe
Jesuye.

42 Angwane Jesukwe niebare
ie:

Ma nibi tödeke kwatibe Ngö-
böbti, ye köböire ma okwä nibi-
rate kuinta, aiseite kä raba tuen
mae, niebare kwe ie.

43 Ye btäräbe kä namani tuen
kuin batibe ie, bti nikani siba

Jesube Ngöbö käikitekä angwa-
ne, ni jökrä käkwe kukwe ye
tuani abko namani Ngöbö käiki-
tekä arato.

Zaqueo tö namani ja tuai Jesube

19 **1** Abti Jesu nikani nebe
juta Jericóte mda
angwane, nikani ji ngrabare
jutate. **2** Juta yete abko, ni
námane iti abko kädian nämane
Zaqueo. Niara abko nämane
nitre ngwian käräkä gobran
romanobokrä dänkiene aiseite,
námane ngwian bkäne bäri
kabre krübäte. **3** Nire abko Jesu,
Zaqueo tö namani tuai, akwa
Zaqueo abko chi amne ni nama-
ni kwati, aiseite niara okwä ñan
namani nebe Jesubtä. **4** Abtä
nikani betekä käne amne okwä
rabadre Jesubtä, abkokäre ji
kanti ta Jesu rikadre, ye kanti
Zaqueo nikani kribtä käin Jesu
ngibiare jite.

5 Zaqueo nämane, ye kanti
Jesu nikani nebe angwane, bati-
be Jesukwe nikrabare kribtä
käin, käkwe niebare Zaqueoye:

Zaqueo, ti rabadi ma juete
mtare, aiseite jakweta jötrö
timon, niebare kwe ie.

6 Ye erere Zaqueo jataninta
jötrö timon amne kä namani juto
btä Jesu kare ngäbti ja gwiriete.
7 Jesu nikani Zaqueo kanti ni
mda mda okwäbti, yebtä abko ni
jökrä namani ñäke Jesu rüere, kä
namani niere:

¡Jo! Jesu bike niken ni kukwe
kämekäme nuenkä gwiriete,
namanintre niere Jesubtä.

8 Ye erere Jesu nämane mröre
Zaqueo kanti angwane, Zaqueo
namani nünaninkä, käkwe nieba-
re ni Dänkienye:

Ti Dänkien, jändrän jökrä tä
tikwe, ye tikwe biandi ruäre ta ni
bobre bobreye amne, nire nire
kän tikwe ngwian dianinkä bäri
mda ne ngwane, tikwe ngwian
dianinkä kän ye bärire mda
tikwe ngwian mda biandita keta-
bkä ietre abko ti tö niei metre
mae, niebare kwe Jesuye.

9 Abtä Jesukwe niebare
Zaqueoye:

Mtare ma amne ma mräkä
nibira dianintari abko mata bä
mike kore. Zaqueo ne abko Abra-
ham mräkä arato, akwa nämane
mente Ngöböye. **10** Ni nianinte
niara kwrere abko ti Ni Kä Nebtä
Ngobo ne jatani kánantarikäre
amne diantarikäre, mden erere
nibi bare mtare Zaqueobtä. Abko
kore se, niebare kwe ie.

Ngwian ngibiaka kuin, btä Jesukwe kukwe bä mikani (Mateo 25.14-30)

11 Jesu nämane blite kore, ye
abko ni niara kukwei nuaka nua-
ka, ie Jesukwe kukwe bä mikani,
ñobtä ñan angwane nikanina
nebe kánime Jerusalén ken, aise-
te Ngöbö jatadre gobrane gwä-
ngwarbe niaratre ngätäite abko
ni ruäre nämane nütüre, akwa
námane töbike blo, aiseite Jesu-
kwe kukwe krörö bä mikani ietre
töi tikakakäre metre. **12** Jesukwe
niebare:

Bati ni nämane iti. Niara abko
jrei mräkä amne niara mikadre

gräbti jreire, abkokäre nikani
mobe kä mdate. Abti mikadrera
jreire, abti jatadreta gobrane,
abkokäre jatani niken. **13** Akwa
ngämi niken, känenkri ni klabore
kwekwe käräbare ni jätä kwe, bti
ngwian biani kabre kwe ja näre
näre itire itire ietre, käkwe nie-
bare: Ti bike niken mente, aiseite
ti mikakäre nüketa, munkwe sri-
bi nuen ngwian nebti ti käne,
abti ti jatadi nüketa, niebare kwe
ietre, bti nikani. **14** Akwa nitre
ye bti jrei ye nämane gobrane
abko mätä namani kri ni yebtä,
käkwe ni mdara jire juani ni ye
jiebtä blitakäre krörö niara rüere:
Nun ñan tö ni ne tuai jreire ja
ngätäite, niedre kwetre, abkokä-
re juani jiebtä.

15 Akwa ni ye mikani jreire,
bti jatani nüketa ja käite. Nüka-
ninta angwane, ni klabore kwe-
kwe, ie ngwian biani kwe
sribikrä ye abko itire itire käkwe
ngwian ganaibare nuäi mda
ngwian kwebti abko tö namani
gai, käkwe käräbare jökrä nüke
ja kanti. **16** Ye erere ni nükani iti
käne käkwe niebare ie: Ti dän-
kien, ngwian makwebti tikwe
ngwian ganainba keta jätä mda,
tä nete ne, niebare kwe ie.

17 Angwane jrei ye käkwe nieba-
re ie: Ma sribikrä kuin krübäte.
Jändrän braibe, btä mata sribire
kuin era metre, aiseite ti raba
tödeke mabti tä gare tie, aiseite
juta keta jätä, bti tikwe ma mika-
di gobrane tikrä, niebare kwe ie.

18 Yebti ni klabore mda jata-
ni, käkwe niebare jreiye: Ti dän-
kien, ngwian makwebti tikwe

ngwian ganainba ketarike mda, tā nete ne, niebare kwe ie.

19 Angwane jrei ye kākwe niebare krörö mda ie arato: Kore ne ngwane, tikwe ma mikadi gobrane juta ketarikebti tikrä, niebare kwe ie.

20 Yebti ni klabore mdara jire nükani jrei kánti, kākwe niebare ie: Ti dānkien, tikwe ngwian makwe ükaba dān kukwānte jire-kābe abko tā nete ne. Tikwe sribibare ñakare bti, **21** ñobtä ñan angwane mata mokrere krübäte jändrän makwebti amne ma kábäre, aiseite ma ngwian bien ñakare, kánti mata ngwian ükekrö ni mdakän. Erere arato, ni mda mda tā nura metekä amne mata ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ma abko nura metekä ñakare jakrä. Ye mdenbtä ma jürä rababa krübäte tibtä, kākwe ngwian ükaba jirekābe, niebare kwe jreiye.

22 Abtä jreikwe niebare mda ie: Ma sribikä käme. Ti ño ño makwe nini tie, ye kwrere tikwe kukwe ükadite makrä. Tita mokrere krübäte jändrän tikwebti amne ti kábäre, aiseite ti ngwian bien ñakare, kánti tita ngwian ükekrö ni mdakän. Erere arato, ni mda mda tā nura metekä amne tita ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ti abko nura metekä ñakare jakrä, ye gare kuin mae. **23** Ése ñobtä abko ma ñan jananbare ngwian tikwe mike bankote abko ti rükadreta angwane, ngwian mda biandre chí btä tie? niebare jreikwe sribikä ngwarbeye.

24 Bti ni mda mda nämane yete, ie jreikwe niebare: Ngwian-ta ni nokokwe, se denkä kän, bti sribikä kuin kākwe ngwian ganaibare keta jätä mda, seye bien munkwe, niebare kwe.

25 Abtä ni mda mda ye kākwe niebare jreiye: Nun dānkien, ni noko nena ngwian bkāne kabre krübäte, ése ñobtä abko mda biandre ie? niebare kwetre.

26 Abtä jreikwe niebare mda ietre: Ti tö kukwe era erere niei krörö munye: Nire nire jändrän bkāne kabre abko ie mda biandí bāri; akwa nire nire kwe jändrän ñakare abko kän jändrän chí kwe diandikä jökrä kän. **27** Mdakäre abko, nire nire namani ti rüere, ñan tö namani ti tuai jreire ye abko mun jata ngwena nuke ti kánti nete, bti munkwe kāmika ti ngwārekri nete. Abko kore se, niebare jreikwe abko kukwe nakaninkä kore se. Ne ngörä, niebare Jesukwe.

Jesu nikani nebe Jerusalén
(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

28 Jesukwe blitabare ünän kore, bti nikani janknu mda Jerusalén kukwäre. **29** Nikanina mate ja ken juta Betfagébe amne juta Betaniabe, Ngitio Olibo kánti angwane, nitre ja töitikaka ben kārābare nibu kwe, **30** bti niebare kwe ietre:

Juta tuen kānime ni ngware ta. Se kánti mun nän. Mun raba yete angwane, buro ngäbāli näkwita ngāmi kwan mākāninte munye, ye tikate munkwe, bti

mun jata ngwena tie nete.

31 Akwa éÑobtä munta tikete? nie munye angwane, munkwe nie krörö ietre: Ni Dānkien tö nibi ie, aiseite nun bike niken ngwena, munkwe nie kore, niebare Jesukwe ietre.

32 Erere bkānä, nitre ja töiti-kaka Jesube nikani, nikani nebe angwane, Jesukwe kukwe niebare ño ño ietre, ye erere kwani ietre. **33** Nāmane buro tikete angwane, buro bkānkātre jatani, kākwe niebare ietre:

éÑobtä munta buro ye tikete nunkän ye? niebare kwetre.

34 Angwane niebare kwetre buro bkānkāye:

Nun Dānkien tö nibi ie, kākwe kārāniri, aiseite nunta tikete, niebare kwetre.

35 Yebti nikanintre buro ngwena, nikani nebe Jesu kánti angwane, dān jakwe mikani ötatí buro ngäbāli ye tröbti kwetre ja tākäre Jesuye, bti Jesu nakwani buro yebti.

36 Bti Jesu nikani janknu mentokwäre angwane, ni jökrä namani dān jakwe metete ji ngrabare temen Jesu kakäre ngäbti jrei kwrere. **37** Angwane Jesu nikanina Ngitio Olibobti kän, jatanina niken motokwäre amne, nitre nämane näin ben, btä kä namani nuäre, kä nikani ngrente krikri be Ngöbö kākiktarekä, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare nuenbare Jesukwe tuani kwetre yebtä, **38** kä namani niere:

Jrei ne kite ni Dānkien Ngöbö käfti.

Ma ye aibe raba mikani ütiäre.

iKä raba jāme kä känbnti amne, nunta Ngöbö kä känbnti kākiktekä!

Salmos 118.26

namanintre niere.

39 Kukwe yebtä, nitre bariseo nämane ruäre ni mda mda ngätäite yete kākwe niebare Jesuye:

Dirikä, nitre nānkä mabe se kākwe kada ketadre niere ietre, niebare kwetre.

40 Akwa Jesu kākwe niebare nitre bariseoye:

Nitre noko rabadre kwekbe angwane, jä oto kabre nere temen kākwe ngradrete Ngöbö kākikatakäre, aiseite ngwarbe tikwe kada ketamna ietre abko ti tö nibi niei metre munye, niebare kwe ietre.

41 Yebti Jesu namanina Jerusalén ken, okwä namani juta Jerusalénbtä angwane, müaibare kwe, **42** kākwe niebare:

Nirekwe kä jāme biandre mun nünanka Jerusalénte yeye, ye rükadre gare mtare munye näre, akwa tā rükaninte mun okwä bäre, aiseite tuen ñakare munye. **43** Batira jire kä jatadi käme mun rüere angwane, mun rüekwe ki mikadi mun bäre temen amne, mun rüe rabadi jökrä mun bäre temen, kākwe rüdi mun rüere angwane, **44** mun juandi ngwarbe jökrä kwetre amne, nitre nünanka nete noko kāmikadi kwati kwetre. Erere arato, jä mikani jure amne kire noko dikandite jökrä kwetre arato, ñobtä ñan

angwane Ngöbö nükani basare munye, mun dantarikäre akwa, ñan nükani gare munye, aisele rakadikä kore mun nünanka Jerusalénte yebtä, niebare Jesukwe.

Jesukwe nitre jändrän rürümoinkä juanintari

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

45 Jesu nükani Jerusalén, bti nikani ju blitakrä Ngöböbe ye bäre angwane, nitre nämane jändrän rürümoinke yete abko Jesu nikani juentari jökrä nekwäre, sekwäre mentokwäre, 46 käkwe mäträbare krörö btäre:

Ngöbö Kukwei tä tikani krörö: Ju tikwe ne abra tä blitakrä tibe, *Isaías 56.7* nieta Ngöbö Kukweibtä, akwa mun abko tä ju blitakrä Ngöböbe ne mike nitre gokä jue kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

47 Yebti ju blitakrä Ngöböbe bäre Jesu namani dirire käre köbö kwatirekwatire. Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien amne Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikätre, erere arato nitre unbre ji dokwäte nitre israelita ngätäite abko nämane ji känene jae Jesu kämikakäre. 48 Akwa ji ñan namani kwen ietre Jesu kämikakrä, ñobtä ñan angwane Jesu namani blite, ye abko ni jökrä nämane biare kukwe nuen, aisele Jesu kämikadre ño kwetre abko käi ñan namani kwen ietre.

Nire diebti Jesu nämane sribire abko ngwianintari ie

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

20 1 Bati ju blitakrä Ngöböbe ye bäre Jesu nämane dirire ni kwatiye amne nämane kukwe kuin Ngöböke mike gare angwane, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien amne Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikätre nikani nitre unbre ji dokwätebe, 2 käkwe niebare Jesuye:

¿Nirekwe ma mikani sribi nuene kore amne nire diebti mata kukwe nuene kore nete? niebare kwetre Jesuye.

3-4 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Ti bike kukwe ngwentari kwa-ti arato munye. ¿Nirekwe Juan Bautista juani ni ngökö ñöte? ¿Ngöböke juani ya o ni kä nebtäkwe mikani sribire ya? niebare kwe ietre.

5 Yebtä nikaninta blite jabe kwärikwäri, kä namani niere krörö:

Ngöböke juani, nikwe niedre ie angwane, niarakwe niedre krörö mda: Ngöböke juani munta niere, ¿se ñobtä abko munkwe ñan kukwei mikani era jae? niedre kwe nie. 6 Akwa ni kä nebtäkwe mikani, ni ñan rabadre niere jire chi ie, ñobtä ñan angwane Juan abko ni Ngöbö kukwei niekä era ni jökrä kräke, aisele ni mda mdakwe ni kämikadre jäbti ñäkäbtä kore rüere, namanintre niere jae kwärikwäri.

7 Abtä niebare krörö kwetre Jesuye:

Nirekwe Juan juani, ye gare ñakare nunye, niebare kwetre.

8 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

Kore ne ngwane, nirekwe ja di biani tie sribi ne nuenkäre abko tikwe ñan niedre munye arato, niebare kwe ietre.

Nitre ji dokwäte, btä Jesukwe kukwe bä mikani

(Mateo 21.33-46; Marcos 12.1-12)

9 Yebti nitre nämane yete, ie Jesu nikani kukwe bä mike Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikätrebtä amne nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientrebtä, käkwe niebare krörö:

Bati ni nämane iti käkwe uba nurai nökan, bti biani kwe ni mda mdaye sribikrä. Kä biani sribikrä kwe abko ütiäre uba döi biandreta ruäre ie. Yebti nikani raire kä mdabti. 10 Abti uba ngwä ötadre abko käi nükani angwane, sribikä käkwe uba biandreta ruäre kä bkänkäye, ye abko kä bkänkä käkwe sribikä kwe juani iti tuenta jakrä. Akwa sribikätre ubabtä ye käkwe sribikä ye metani ja ñäte kwäräkwärä se kwrere, bti juanintarita kise tökare kwetre.

11 Yebti kä bkänkä käkwe sribikä mdara jire juani uba tuenta ruäre jakrä, akwa sribikätre uba btä käkwe sribikä ye metani ja ñäte arato, käkwe ñäkäbare diän diän ie, bti juanintarita kise tökare kwetre arato. 12 Yebti uba bkänkä käkwe sribikä mdara

jire juani uba tuenta, akwa sribikä mda mda ye käkwe metani arato, bti kitaninkä kwetre uba grä bäre mento.

13 Yebti ni uba bkänkä käkwe niebare jae: ¿Mtare ti-kwe dre nuendre mda? namani nütüre. Te batibe töi ngitianinkä, käkwe niebare: Ti odei tare kri tikwe abko ti bike juen. Nane niara mikadre ütiäre jae sribikätrekwe, raba ruen tie, aisele ti bike niara juen, niebare kwe jae. 14 Ye erere bkänä juani kwe. Akwa kä bkänkä ye odei nikani tuen sribikätre uba btä yeye angwane, niebare kwetre jae kwärikwäri: Ni se abko rabadi jändrän rünkwe bkäne jökrä, aisele ari kämike amne ni rabadi kä ne bkäne jökrä, niebare kwetre. 15 Ye erere niaratre nikani kä bkänkä odei ye ngwena uba grä bäre mento, bti kämikani kwetre se kwrere abko nakaninkä kore. Ne ngörä, niebare Jesukwe.

Bti Jesukwe niebare ni jökräye:

¿Ne ngwane, uba bkänkä käkwe dre nuendre sribikä yebtä raba ruen munye? 16 Niararikadre, käkwe sribikätre ye kämikadre jökrä, bti uba grä ye biandre ni mda mdaye kwe sribikrä. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ye jarabare ni jökräye angwane, niebare kwetre:

¡Kukwe ñan rakadrekä jire kore! niebare kwetre.

17 Akwa Jesu käkwe mikani ñäräre, bti niebare kwe ietre:

Kukwe tä tikani Ngöbö
Kukweibtä ne käta dre niere
abko niere tie munkwe:

Jä ütiäte kri ju mikakrä
metre abko nitre ju
mikaka kākwe kitaninkä,
akwa jä ye abko ni
Dänkien kākwe mikani
bäri ütiäte ju mikakrä
metre. *Salmos 118.22*
nieta Ngöbö Kukweibtä.

18 Angwane ni ütiäte kri jä
kwrere tikwe nini, ye abko btä
nire nire ritadrete amne rikadre
temen jä yebti angwane, jä ye
kākwe ni ye ötadibtä kiakia
jökrä ngrabare. Erere arato, nire
nire bti jä ye rikwitadrekä
angwane, gütadikä mnüne jökrä
jä ye täni arato. Abko kore se,
niebare Jesukwe ietre.

19 Yebtä abko, Kukwe Biani
Ngöbökre Moiséye dirikäre
amne nitre blitaka Ngöböbe ni
mda mda diäre dänkientre, rüere
Jesukwe kukwe bä mikani kore
gani kwetre jabtä. Abtä jötrö
ngwarbe tö namani Jesu kain
ngite ye näire, akwa ni nämane
kwati Jesu kukwei nuen, ye abko
jürä namani btätre, aiseite nama-
ni kwekbe.

**Ja ütiä biandre gobranye ya,
ñakare ya**

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

20 Angwane ni juani ruäre
kwetre Jesu ngibiaretari mda.
Niaratre abko namani bike moto
jāme, akwa Jesu ngwiandre
kukwe nainte kwetre, abtä kita-
dre ngise kwetre gobernador
romanobo ngwärekre, abkokäre

namani bike moto jāme.

21 Namani Jesu kanti angwane,
niebare kwetre ie:

Dirikä, mata kukwe niere
amne mata dirire, ye abko era
metre gare kuin nunye amne, ma
ñan tä dirire ni ruäre aibe moto
mikakrä nuäre, akwa ji Ngöbö-
kwe abko dirita era metre
makwe, ye garera nie. **22** Ye
aiseite nun tö kukwe ngwiaintari
mae abko krörö: ¿Emperador
romanobo César abko ie nunkwe
ja ütiä biandre ye abko dbe ya,
ñakare ya niere nunye? niebare
kwetre Jesuye.

23 Angwane tö namani Jesu
ngökai, ye gani Jesukwe btätre,
kākwe niebare ietre:

24 Ngwian ye mike tuadre
kunti tie munkwe, niebare Jesu-
kwe ietre.

Erere biani tuadre kwetre
Jesuye angwane, Jesukwe nieba-
re mda ietre:

¿Nire bä amne nire käi tä tika-
ni ngwian nebtä? niebare kwe.

Angwane niebare kwetre ie:
Emperador César bä amne käi
tä btä, niebare kwetre mda
Jesuye.

25 Abtä Jesukwe niebare mda
ietre:

Jändrän emperadorekre erere
munkwe bian emperadoreye
amne jändrän Ngöbökre erere
munkwe bian Ngöböye. Abko
kore se, niebare kwe ietre.

26 Jesukwe kukwe kani ngä-
bti kuin ni jökrä okwäbti,
yebtä abko töi ñan namani
krütare amne, kukwe kwani
ñakare ietre Jesu kitakrä ngise,

aiseite namanintre kwekbe
jökrä.

**Ni krütani rükadreta nire ya
abko ngwianintari Jesuye**
(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

27 Yebti nitre saduseo nikani
ruäre ja tuakäre Jesube. Nitre
saduseo ye abko ni krütanikrütä-
ni mikadreta nire Ngöbökre
abko ñan nämane mike era, aise-
te jatani kukwe ngwentari Jesu-
ye, kākwe nieba ie:

28 Dirikä, Ngöbökre tikamna
krörö täräbtä nunkrä Moiséye:
Ni iti tädre gure akwa, ngäbäkre
ñakare kwetre amne ni ye krütä-
dre angwane, merire rabadre
kaibe. Meri ye abko yäräkwe
diandre jae mda. Yebti ngäbäkre
rabadre kwetre angwane, ngäbä-
kre ye abko rabadre niara etba
krütani ngobo kwrere abko tika-
ni täräbtä Moisékre nunkrä.

29 Ne aiseite nun tö nibi kukwe
ne ngwiaintari krörö mae: Bati
nitre ja etbarebe nämane ni
kükü. Nitre ye etba mubai kākwe
ja mikani gure, akwa ngäbäkre
ngämi nebe kwetre angwane, ni
ye krütani. **30** Merire namani ie
abko namani yärä mda yebe,
akwa nin ngämi ngäbäkrei ngi-
biare angwane, brare krütani
kän arato. Meri ye namaninta
kaibe bobukäre. **31** Namani yärä
mdara jire ben, akwa nin ngämi
ngäbäkrei ngibiare angwane,
krütani kän arato. Ye kwrere
nikani nakenkä janknu ja täritä-
ri. Abti nitre ni kükü ye krütani
jökrä meri ye kisete, akwa nin
ngäbäkrei ngibiabare jire iti kwe.

32 Abti mrä meri ye krütani
abko kukwe nakaninkä kore nie-
ta. **33** Akwa ni krütani rükadreta
nire mata niere, aiseite ni brare
ni kükü, ben meri ye namani
jökrä, abti niaratre ni kükü ye
rükadreta nire jökrä angwane,
meri ye rabadi nire nän mukore
abko niere nunye, niebare kwe-
tre Jesuye.

34 Angwane Jesukwe niebare
mda ietre:

Kä ne ngwane, ni brare amne
ni merire käta ja mike gure,
35 akwa kä mrä, ni rükadreta
nire angwane, nire nire tuen
ütiäte Ngöböye nünakäre käre-
käre jabe abko ni merire, brare
kākwe ñan ja mikadre gure.
36 Ni ñan krütadre mda, akwa ni
rabadre angeletre Ngöbökre
kwrere. Erere arato, ni rükadita
nire angwane, ni rabadi Ngöbö
odeire jökrä, aiseite ni rabadi ja
etbare amne ja ngwaire, aiseite
ñan ja mikadre gure.

37 Akwa kri chi namani jutra
ngitiekä, ye kanti ni rükadreta
nire era metre abko Moisékre
bä mikani, kākwe niebare: Ni
Dänkien Ngöbö abko Ngöbö
Abrahamkre, Isaakwe amne
Jacobokwe, niebare kwe. **38** Ye
abko, Abraham, Isaac amne
Jacob krütanina abti Ngöbökre
niebare kore Moiséye. Ngöbö
abko ñan ni ngwäkäre Ngöböi
akwa Ngöbö abko ni nire Ngö-
böi gare nie. Ye aiseite Abra-
ham, Isaac amne Jacob tä nüne
janknu Ngöbö ngwärekre abko
gare nie. Abko kore se, niebare
Jesukwe.

39 Ye ngwane, Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikatre nāmane yete, btā kāi namani nuāre, ñobtä ñan angwane ni rükadreta nire abko era krāke. Yebtä abko niebare kwetre:

Dirikä, makwe blitaniri kuin krübāte, niebare kwetre Jesuye.

40 Angwane kā jürā namani ni jökrābtā, kākwe kukwe ngwianintari ñakare mda Jesuye ja gākāre ben.

¿Nirekri Ni Dianinkä Ngöbökwe däredre?

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

41 Yebti Jesukwe kukwe ngwianintari krörö mda nitre Saduseo yeye:

¿Ñobtä Ni Dianinkä Ngöbökwe abko däredre jrei David tukwekri nieta munkwe **42** ama-rebti David ara jire kākwe kukwe tikani krörö tarā Salmobtä?:

Ti Dänkien Ngöbö kākwe nieba ti Dänkienye:

Kā bāri ütiāte kri ti küde ruenkri, ne kanti jakwe tāke nete.

43 Ye kanti ma raba abti tikwe ma rüe mikadi jökrā ma ngoto tāni, *Salmos 110.1*

niebare Davikwe Ni Dianinkä Ngöbökwe yebtä. **44** David ara jire kākwe ja Dänkien niebare Ni Dianinkä Ngöbökwebtä, ¿se ñobtä abko Ni Dianinkä Ngöbökwe abko jatadre Davikri nieta munkwe se? Tita ngwentari kore, ñobtä ñan angwane nita Dänkien niere ñakare jire ni mrākā bāri mrā nikrā yeye, niebare Jesukwe.

Jesukwe ni mikani mokre Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikatre ngāniene

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

45 Ni jökrā nāmane Jesu kukwei nuen angwane, batibe Jesukwe niebare mda nitre ja töitikaka benye:

46 Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikatre, ye ngāniene munkwe ja ngibia kuin, ñobtä ñan angwane niaratre tā dān nga ütiāte kri kite jabtā, bti ni jökrā kākwe köbö ngwiandretari kāne ietre kā jändrän rürümoinkrā ye kántita temen, ie tōta nebe. Erere arato, ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke sinagocate, kanti tōta nebe rabai tākänintbe amne ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke, kanti tātre nebe tākänintbe. Erere arato, niaratre nūbaita bietabtā angwane, ja tākrā ni ütiāte ütiāte krāke, kanti tō tākai temen.

47 Erere arato, meri kār brare krütani abko kār tātre ju denkā abti tātre bike kuin, kāta blite raire Ngöböbe, akwa yebtä Ngöbökwe mikadi ja tare nike krübāte, aisete munkwe ja ngibia kuin Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikatre ngāniene. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Meri bobre kākwe sentabo ngörā kubu biani Ngöbökrā

(Marcos 12.41-44)

21 1 Ye ngwane abko, nitre ngwian bkāne krikri namani nūke ngwian kite kajate Ngöbökrā ju blitakrā Ngöböbe

bäre Jesu okwābti. **2** Angwane meri bobre kār brare krütani abko jatani, kākwe ngwian sentabo kwrere kitani kubube arato kajate Jesu okwābti. **3** Abtä Jesukwe niebare:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Meri bobre kār brare krütani se kākwe ngwian bini bāri kabre ni ngwian bkāne krikri se ngwā, **4** ñobtä ñan angwane niaratre kāta ngwian namaninte ie aibe bien, akwa meri bobre ye abko kākwe ngwian ngörā nūnankrā kwe erere bini jökrā, aisete niarake ngwian bini bāri kabre, niebare Jesukwe.

Dre rakadikā kā mrā kānenkri

(Mateo 24.1-28; Marcos 13.1-23)

5 Angwane ju blitakrā Ngöböbe mikakrā bā nuāre amne, ni ruāre kākwe jändrän tuāretuāre biani Ngöböye, bti ju mikani tuāre, yebtä abko ni ruāre nāmane blite mda. Abtä Jesukwe niebare ietre:

6 Köböitira jire ju tuata munkwe se juandi ngwarbe jire jökrā, aisete jā ketani jabtā se juandi jökrā temen, niebare Jesukwe.

7 Abtä nitre nāmane yete kākwe niebare mda Jesuye:

Dirikä, ¿ju blitakrā Ngöböbe juandi ngwarbe nini makwe, ye abko rakadikā ñongwane nun tō gai? Arato kukwe ye kebera nakenkā abko bā mikadi ño nunye abko makwe niedre nunye, ie nun tō nibi, niebare kwetre ie.

8 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Bāri kāne abko, nitre ni ngö-kaka ye ngāniene munkwe ja ngibia kuin, ñobtä ñan angwane ni jatadi kwati ti kābti kākwe niedi krörö: Ti abko Ni Dianinkä Ngöböke ara tā nete amne, kā mrā nūkera ja ken, niedi kwetre. Akwa niaratre ye abko ni ngöka-ka, aisete mun ñan rika niaratre jiebti. **9** Erere arato, munkwe kukwe krörö gadi: Nitre tādi rüre jabe kwārikwāri ga munkwe angwane, munkwe ñan kā jürā ngwian jabtā, ñobtä ñan angwane kukwe ye abko rakadikā kāne kore abko erere rabadi nakenkā, akwa ye ngwane kā mrā ñan jatadi jötrö, niebare Jesukwe.

10 Yebti Jesu nikani blite janknu, kākwe niebare:

Kā mrā ngāmi nūke juta kwatirekwatire rabadi rüre jabe kwārikwāri amne nitre nūnanka kā ketareketare te rabadi rüre jabe kwārikwāri amne, **11** dobo rabadi nakaenkā kri krübāte, mrō nika rabadi kri krübāte amne bren nika rabadi krübāte kā ngrabare temen amne Ngöböke jändrän krikri krübāte mikadi tuadre kāinta, abtä kā jürā rabadi kri ni kwatibtā.

12 Akwa kukwe ye ngāmi nakenkā, kānenkri ni kwati jatadi mun rüere. Sinagoga nitre israelitakwe kantikanti mun jānāin krikito ngwārekri kwetre, bti mun kitadi ngite kā teri kwetre. Erere arato, jrei amne gobran, ie mun kitadi ngise tödekabtā tibti.

13 Akwa ye ngwane, tikwe dre

dre nuenbare abko kräke kä raba-di kuin munye blitakäre tibtä nitre ye ngwärekre. **14** Mun jä ngämi niken kritobo ngwärekre, känenkri munkwe ja kwetadi ño ja dokwäre, yebtä munkwe ñan töbika dikaro, **15** ñobtä ñan angwane tikwe ja kukwei töbtä kri mikadi gare munye blitakäre ja dokwäre, ye kākwe mun rüe kukwe otadi jökrä angwane, rabaditre kwekbe jökrä mun käne.

16 Akwa ye ngwane abko, mun rün, mun meye, mun etba, mun ngwai, mun mräkä mda mda amne mun kukwe muko abko rikwitadi mun rüere, ye kākwe mun kämikadi ruäre. **17** Angwane ni jökrä mätä raba-di kri munbtä tödekabtä tibti. **18** Akwa mun ñan riadrete, abkokäre Ngöbökwe mun ngibia-di kuin jökrä, **19** aisete munkwe nünanka dite jabtä angwane, mun rabadi dianintari, niebare Jesukwe.

20 Yehti Jesukwe niebare krörö mda:

Nitre rükä raba tuen jökrä juta Jerusalén se bäre temen munye angwane abko, juta se juan kebera ngwarbe, ye rabara gare munye. **21** Ye ngwane mun tädre Judeate ye abko gitia min-tokwäre amne nire nire tädre juta Jerusalente abko gitia juta bäre mento amne, nire nire tädre Jerusalén bäre abko ñan rika ngitietä juta Jerusalente, **22** ñobtä ñan angwane kukwe tä tikani Ngöbö Kukweibtä, ye rabadre bare jökrä, abkokäre

Ngöbökwe nitre nünanka kä nebtä mikadi ja ngie nuen kri köbö ye näire. **23** Akwa meri doboko doboko amne meri kwe ngäbäkre kiakia kianbtä, ye abko bobre jakän, ñobtä ñan angwane niaratre ñan raba ngitie jötrö, iye abko ñan bobre jakän ya! Kä ye ngwane abko ja tare nika rabadi kri krübäte kä nebtä amne nitre israelita kākwe ja ngie nuadi kri krübäte. **24** Ne aisete ni ruäre kämikadi ngitra-bti amne ni ruäre abko jänäin ngite juta mda mdate angwane, nitre ñakare israelitare, kräke Ngöbökwe köbö kitani nuäi, ye näre juta Jerusalén mikadi ja ngoto täni kwetre.

Jesukristo jatadita

(Mateo 24.29-35, 42-44;

Marcos 13.24-37)

25 Kä mrä angwane, Ngöbö-kwe sribi kri ñan tuabare nuendi abko bä mikadi kwe ñänänbtä, söbtä amne mukebtä. Angwane ni kä nebtä töi rabadi ngwarbe kwäräkwärä amne mren rabadi romon krübäte, aisete ngö rabadi nebe kri krübäte. Yebtä abko, ni jökrä rabadi töbike kri. **26** Erere arato, ni kwati rabadi nekwetekä krübäte amne kä rabadi nötöte bti, ñobtä ñan angwane kukwe rakadikä ño kä nebtä abko rabaditre töbike, ñobtä ñan angwane jändrän jökrä käinta se rabadi grükekä ye abko jürä rabadi kri ni kwatibtä. **27** Angwane ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko jatadi tuen ja di kri bä nuärebtä mütabti kä käinbti sete abko ni jökrä kākwe

tuadi. **28** Ne aisete, kukwe nini tikwe ye erere rabara nakenkä mun okwäbti angwane, munkwe kä ngwian nuäre jabtä, ñobtä ñan angwane Ngöbö kebera nuke mun tiketeta, aisete munkwe kä ngwian nuäre jabtä, niebare Jesukwe.

29 Ye btäräbe, kukwe yebtä Jesukwe kukwe bä mikani krörö mda, kākwe niebare:

Higokrie amne kri mda mda, ye mika ñäräre munkwe, btä munkwe töbika. **30** Kri ye tä mutu ngitiekä angwane, kä töre tärä kite nuke ja ken munta gain, **31** ye kwrere arato kukwe nini tikwe ye jata nakenkä jökrä mun okwäbti angwane, Ngöbö kebera nuke gobrane ye rabara gare munye. **32** Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nitre nünanka kä nebtä ngämi krüte jökrä, ye känenkri kukwe nini tikwe ye erere rakadikä jökrä. **33** Mdakäre abko, kä käinta se btä kä temen ne abko Ngöbökwe gadikä jökrä, angwane rikadi ta, akwa ti kukwei abko rabadi kärekäre, niebare Jesukwe.

34 Yehti Jesukwe niebare mda:

Munkwe ja ngibia au, munkwe ñan ja töi mika jändrän diän diän nuenbtä amne, munkwe ñan dröba nika amne munkwe ñan töbika jändrän kä nebtä ye

aibebtä, ñobtä ñan angwane munkwe ñan ja ngibiadre au ne ngwane, mun kwandre jäme köbö ye näire aisete. **35** Amne jändrän ngwarbe tä niken jäme, bti batibe tä neme kö okwäte, ye kwrere mun ñan tädre jäme, abkokäre munkwe mokre jabtä, ñobtä ñan angwane nire nire kä nebtä tädi jäme, tädi ti ngibiare ngäbti ñakare angwane, ti jatadi-ta. **36** Akwa kärekäre mun abko kākwe ja mika biare ti ngibiare ngäbti amne munkwe blita Ngöböbe jakra angwane, kukwe jata-di taretare yebtä munkwe kwäräbedi jökrä amne, mun rabadi biare rabakäre ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne ngwärekre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

37-38 Kä ye ngwane abko, käre köbö kwatirekwatire Jesu namani dirire ju blitakrä Ngöböbe ye bäre amne, ni kwati nama-ni nuke dekä niara kukwei nuen, akwa deo abko Jesu nämane niken kibien Ngitio Olíbo kánti.

Jesu rüe tö namani kain ngite tiebe

(Mateo 26.1-5, 14-16;

Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

22 **1** Kä ye ngwane, bieta Te Lebadura ñakare Bante kweta nämane Ngöbö mikakäre ütiäte. Bieta ye arabe kädian nämane Pascua¹ abko

¹ **22.1 Pascua.** Nitre israelita kākwe Pascua köböi mikani ütiäte, ñobtä ñan angwane kira nitre israelita nämane ngite kä Egiptote angwane, Ngöbökwe tikaninte Pascua köböibtä. Pascua abko käta “niken bäre ta” niere. Köbö yebtä angele ni kämikaka nikani nitre israelita bäre ta amne kämikani ñakare kwe, aisete Ngöbökwe köbö Pascua mikamna ütiäte nitre israelitaye.

erere köbö jatanina nuketa ja ken. **2** Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikätre abko käkwe Jesu müre ketadre ño abko namanintre ngibiaretari kisere, akwa ni nämane kwati nekete Jesukri abko jürä namani btätre. **3** Angwane nitre ja töitikaka Jesube ni jätäbti nibu, ye ngätäite ni iti kädian nämane Judas Iscariote abko btä Satana nikani. **4** Ne aiseti nikani nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre kanti amne nitre ju blitakrä Ngöböbe guardia dänkientre kanti angwane, Jesu kitadre ngise kwe ietre kämikadre abko nikani kädriere bentre. **5** Angwane kä namani nuäre kri btätre, käkwe ngwian bian braibare Judaye, **6** ye abko nukaninbti Judaye angwane, Judakwe kitadre ngise ño rüeye ni mda mda okwä bare abko Judas namani ngibiare kisere jae mda.

Jesukwe mröbare mrä nitre ja töitikaka benbe

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

7 Nebti bieta Te Lebadura Ñakare Bante Kweta nämane ye nukani mda. Köbö ye näire kordero kāmika nämane kwetadre Pascua köböite abko köböi nukantina. **8** Abtä Jesukwe Pedro amne Juan kārābare, bti niebare kwe ietre:

Mun nän mrö sribere kwetadre Pascuate, niebare kwe ietre.

9 Niaratre käkwe niebare mda Jesuye:

¿Nunkwe mrö sribedre mden-te, ie ma tö nibi? niebare kwetare ie.

10 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

Mun rika nebe jutate. Ye kanti ni brare tädi iti ño ngwena kantrate abko rükadi ngätäi munbe ji ngrabare. Ni ye rika mdente gwä, kanti mun rika. **11** Mun rika nebe gwi angwane, munkwe nie krörö ju bkänkäye: Dirikäkwe mrö Pascua köböikrä kwetadi nitre ja töitikaka benbe abkokrä käta ükaninte mdente, ngwiantarimna kwe, munkwe nie kore ie. **12** Angwane ju mikani bobu jabti käin, te kä kri tädi-ra ükaninte biare mrökrä, kanti mun jänäin kwe. Ye kanti munkwe mrö sribere biare nunkrä amne jändrän jökrä ükate biare. Abko kore se, niebare kwe ietre.

13 Ye erere bkänä nikanintre angwane, Jesukwe kukwe niebare ño ño ietre, erere kwani ietre, kanti mrö sribebare kwetare kwetadre Pascuate.

14 Ye erere, mrö käi nukani angwane, Jesu nikani, namani tākānintbe mesabtä nitre niara kukwei ngwiankabe angwane, **15** niebare kwe ietre:

Ti ngämi krüte, känenkri bäri ti tö namani mrö Pascuakrä ne kwetai munbe gwaire abko erere käi nura mtare. **16** Ti tö namani mrö Pascuakrä ne kwetai kore munbe, ñobtä ñan angwane Ngöbö ngämi gobrane ni ngätäite, känenkri tikwe ñan mrö

Pascuakrä ne kwetadreta jire mda, akwa batibe kukwe bä mikata mrö Pascuakrä nebti rabadi bare angwane, tikwe kwetadita, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

17 Bti uba döi nämane basote diani kisete kwe, kuin niebare btä kwe Ngöböye, bti niebare kwe nitre ja töitikaka benye:

Uba döi ne ñaen ja täritäri munkwe, **18** ñobtä ñan angwane Ngöbö ngämi gobrane ni ngätäite, ye känenkri tikwe ñan uba döi ñadreta jire mda abko ti tö nibi niei munye, niebare Jesukwe ietre.

19 Yebti Jesukwe ban diani kunti kisete, kuin niebare btä kwe Ngöböye, bti ötaninbtä kwe, bti biani kwe nitre ja töitikaka benye, käkwe niebare ietre:

Ban ne abko ti ngätä ara. Ne mden abko tita bien müre ketadre mun kräke. Käre munkwe ban ne kweta kore ti ngwiankrä töre jae, niebare Jesukwe.

20 Ye kwrere arato, uba döi nämane basote abko Jesukwe diani kisete, käkwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Uba döi ne abko ti dārie tikwe ara. Ti krütadi angwane, ti dārie rimiadite munkrä, köböire Ngöböke kukwe ükaditeta btin munbe, ye mden abko uba döi ne tä bä mike. **21** Akwa ni ti kitaka ngise ti rüeye abko tä mröre ketetibe tibe mesabtä nete.

22 Ne abko, ji ükaninte Ngöböke ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne käne ye erere tikwe mikadre täte jökrä, iakwa ni ti kitaka ngise

abko ñan bobre jakän ya! niebare Jesukwe.

23 Angwane nitre ja töitikaka Jesube namani niere jae kwärikwäri:

¿Nirekwe niara kitadi ngise rüeye ruen? namanintre niere.

¿Nire bäri ütiäte?

24 Ye ngwane abko, nitre ja töitikaka Jesube mden bäri ütiäte abko btä nikani ja kwete.

25 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Nitre Ngöbö mikaka ngwarbe jae ye mikata jreire abko tä nebe ja bä mike krübäte ni mda mda okwäte. Erere arato, nitre mikata ni mda mda dänkiene abko krübäte arato, akwa ni se bäri moto kuin, nieta btä abko käita nebe juto btätre. **26** Akwa mun ngätäite abko ñan rabadre bare kore, ñobtä ñan angwane ni bati mikata sribi ngwarbe nuene, ye kwere nire nire rabadre bäri ütiäte mun ngätäite abko rabadi ni bati ye kwrere. Erere arato, mun mden rabadre ji dokwäte abko käkwe ja mika ni klabore kwere. **27** Ye abko, ti bike kukwe niere munye: ¿Nita tākānintbe mröre mesabtä angwane, ni mrö mikaka mesabtä, ni nibu ye abko mden bäri ütiäte? Ni mrökä mesabtä abko bäri ütiäte ni sribikä mrö sribekä ye kräke raba ruen tie, akwa ni sribikä ye kwrere tita mun ngätäite nete, erere munkwe nuna arato.

28 Tikwe ja tare nikaba angwane, käre mun nämä ketetibe tibe, **29** aiseti ti Rünkwe kä biani gobrānkä tie, ye kwrere

tita bien munye arato, **30** tikwe gobrandi Ngöböbe, ye kanti munkwe mrödre amne munkwe dö ñadre ketetibe tibe ti kukwe muko kwrere, abkokäre tita kä gobrankrä bien munye. Ye ngwane, mun ja töitikaka tibe ye abko rabadi takänintbe kürä kwä jätäbti kubu yebti. Ye kanti abko juta keta jätäbti ketebu nitre israelitakwe abko kräke munkwe kukwe ükadite siba tibe, niebare Jesukwe ietre.

Pedro käkwe Jesu rükandite, niebare Jesukwe

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

31 Yebti ni Dänkien käkwe niebare mda:

Simón, Satana tö mun jökrä nuaite krübäte ja käne, käkwe mun köböi käräba Ngöböye, **32** akwa makwe tödekadre janknu Ngöböbti, abkokäre tikwe blitaba Ngöböbe makrä Simón. Ne aise te ma töi rikwitata ti kukwäre angwane, makwe ma mräkä mda mda nete se die mika nünenkä dite jabtä, niebare Jesukwe Simónye.

33 Abtä Simónkwe niebare mda ie:

Ti Dänkien, ma kitadre ngite ya o ma kämikadre ya, ye kanti tita juto biare niken gwaire mabe, niebare kwe Jesuye.

34 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Pedro, ti bike kukwe era erere niere mae abko krörö: Antlan ngämi ngwäne dekä, ye känenkä ti gare ñakare mae, makwe niedi

bämä jire. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Kä taretare kite jötrö

35 Yebti nitre ja töitikaka Jesube, ie Jesukwe niebare:

Tikwe mun juanba Ngöbö Kukwei kädriere angwane, mun ñan rikadre ngwian ngwena jae amne, mrö, sabato ye ñan järika-dre munkwe jae, tikwe nieba munye. ¿Ye ngwane munkwe ja tare nikani jändrän ye miare ya? niebare Jesukwe ietre.

Angwane, Ñakare, niebare kwetre.

36 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Kore tikwe mun juanba akwa, mtare abko ngwian tärä munkwe angwane, mun jata ngwena jae amne mun jata mrö ngwena jae arato, akwa mun mdenkwe ngitra ñakare abko käkwe dän jakwe rürümoin, bti munkwe ngitra köka jae, ñobtä ñan angwane kä taretare kite munkrä, ñobtä ñan angwane **37** Ngöbö Kukweita tikani krörö tibtä:

Ni ngututu kwrere jire niara namani tuen ni mda mdaye, *Isaiás 53.12*

abko tikani kira tibtä, ye abko rabadre bare täte jökrä tibtä. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

38 Abtä nitre ja töitikaka ben käkwe niebare ie:

Ni Dänkien, ngitra tärä kumu nikwe nete, niebare kwetre.

Angwane Jesukwe niebare ietre:

Kada kete munkwe. Tikwe dre nini ñan nü gare munye, niebare kwe ietre.

Jesu nikani blite Ngöböbe Getsemaní

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

39 Yebti Jesu nämane niken käre Ngitio Olibo kanti, ye erere nikaninta mda angwane, nitre ja töitikaka ben ni jätäbti iti nikanintre jökrä ben. **40** Namaninta ngitiobti angwane, niebare kwe ietre:

Kukwe taretare kite mun nuente ja käne angwane, munkwe ñan ja mikadre ngite, abkokäre munkwe blita jakrä Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

41 Yebti jä kitata tä niken mate nuäi temen, ye näre Jesu nikani mentokwäre se kwrere, kanti namani ngukudokwäbti temen blitakäre Ngöböbe, **42** käkwe niebare ie:

Ti Rün, kukwe kite tare ti rüere ti mikakrä ja tare nike, ye ma tö diain ti bäre ne ngwane, makwe dian ti bäre, akwa ma tö dreye tikrä, ye erere raba bare tibtä amne ñan ti töi abko erere rabadre bare, niebare kwe Rün Ngöböye.

43 [Ye btäräbe angele nämane kä käinbti, nukani Jesu die mike.

44 Angwane Jesu namani ja tare nike bäri krübäte, akwa bäri namani blite ja dibti Ngöböbe, aise te krübärie namani ngitiekä abko namani näkäenkä krikri be

däri kwrerekwrere abko namani niken mate temen.]^k

45 Yebti Jesukwe blitabare ünän Ngöböbe angwane, nikaninta nitre ja töitikaka ben ye kanti amne niaratre namani ulire krübäte, aise te nämane kibien kuin jökrä, btä Jesu namaninta.

46 Abtä niebare kwe ietre:

¿Ye ñobtä munta kibien? Diablu jatadi mun nuente ja käne angwane, munkwe ñan ja mikadre ngite, abkokäre näin krö, blite jakrä Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

Jesu kani ngite

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

47 Jesu nämane ñäke kore nitre ja töitikaka benye, te batibe ni mda nukani kwati kanti. Nitre ye ngätäite abko, ni iti ja töitikaka Jesube kädian nämane Judas abko nämane näin ji ngwena käne, nikani nebe Jesu kanti angwane, krötabare Jesu ken kwe, Jesu demainkäre ngwärebtä. **48** Akwa Jesukwe niebare ie:

Judas, ¿ti, Ni Kä Nebtä Ngobo ne ma tö nibi demaine kore kitakäre ngise ñan ñan? niebare kwe ie.

49 Angwane nitre ja töitikaka Jesube mda mda okwäbti kukwe ye nikani nakenkä angwane, niebare kwetre Jesuye:

Ni Dänkien, nun bike nitre se tikekä ngitrabti, niebare kwetre.

^k **22.43-44** Kukweta tikani corcheta ngätäite abko ñan tä tikani manuscrito bäri kuinkuibtä.

50 Yebti ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien, kwe ni klabore nämane abko olo küde ruenkri tikaninkära ta ie ni itikwe se kwrere. **51** Akwa Jesukwe niebare ietre:

Nitre ye tuemetre, niebare Jesukwe.

Bti ni klabore ye olobtä Jesukwe kise mikani angwane, namaninta kuin batibe. **52** Yebti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne guardia ju blitakrä Ngöböbe ngibiabtikä amne nitre unbire ji dokwäte nikani Jesu kaen ngite, ye ie Jesukwe niebare:

¿Nobtä abko bäsi ni gokä kri krübäte rüere ngitra jäta niken amne krito jäta niken, kwrere jire mun kite ngwena ti rüere ti kakäre ngite ye? **53** Ju blitakrä Ngöböbe kanti käre ti nämane nebe ketetibe munbe angwane, mun ti kaen ñakare ngite amarebti mtare mun kite kore ye. Akwa mtare diablu tä dikekä kä ikote, diebti kä nura munkrä, aisetere mun nuke ti kaen ngite kore mtare, niebare Jesukwe ietre.

Pedro käkwe Jesu rükaninte

(Mateo 26.57-58,69-75;
Marcos 14.53-54,66-72;
Juan 18.12-18,25-27)

54 Yebti Jesu kani ngite, jänikani nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien juete angwane, Pedro nikani bä mente jiebt se kwrere. **55** Jesu jänikani ngite, ye kanti namanintre angwane, ni ruäre käkwe ñukwä

bukaninte ju bäre, bti namanintre tükänintbe ñukwä bäre temen mda angwane, Pedro nükani, namani tükänintbe siba niaratre ngätäite ñukwä träre. **56** Angwane meri sribikä nämane ñukwä träre yete abko ie Pedro jatabare tükänintbe ñukwäbtä amne okwä namani kwekbe btä, käkwe niebare:

Ni se nämane dikekä Jesube arato, niebare kwe ie.

57 Abtä Pedrokwe ja rükaninte, käkwe niebare:

Niara gare ñakare tie. ¿Ye ño abko mata ñäke kore ye?

58 Yebti bä derare angwane, ni mdara jire okwä namani Pedrobtä, käkwe niebare:

Mata nekete arato Jesube, niebare kwe ie.

Angwane Pedrokwe niebare ie:

Tita nekete ñakare niarabe. Makwe ñan ñäkä ngwarbe, niebare kwe ie.

59 Yebti kä nikani ñänä okwä kratä näre ta mda angwane, ni mdara jire jatani ñäke kisere Pedroye, kä namani niere:

Ni ne abko Galileabo, aisetere niara ne nämane näin siba Jesube, namani niere.

60 Angwane Pedrokwe niebare:

Drebtä mata blite ñan nebe nuke gare tie, niebare kwe.

Pedro nämane ja rükente kore, ye btäräbe antlankwe ngwänänbare se kwrere

61 angwane, ni Dänkien nikwitaninte, käkwe Pedro mikani ñäräre ja käne angwane, ni

Dänkien käkwe kukwe niebare krörö Pedroye abko nükantä töre ie: Antlan ngämi ngwäne, känenkri makwe ti rükandite bämä jire, niebare ni Dänkienkwe ie, ye nükantä töre ie. **62** Angwane nikani mentokwäre, käkwe ja müaibare kri kä bäre mento.

Nitre guardia käkwe Jesu mikani yakrä jae

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

63-64 Jesu jänikani ngite, ye kanti nitre mikani Jesu ngibiabtikä abko käkwe dän kukwän mäkani Jesu okwäbti, bti namanintre mete amne namanintre mike yakrä jae, kä namani niere ie:

Nirekwe ma miti niere metre, namanintre niere Jesuye.

65 Erere arato, namanintre ñäke kämekäme amne taretare Jesuye, mikakäre ene jae.

Jesu jänikani Sanedrin ngwärekre

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

66 Yebti kä jatani ngwen dekä angwane, nitre nämane sribire Sanedrinbtä abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöbökwä Moiséye dirikatre käkwe ja ükaninkrö jökrä amne, ye ngwärekre Jesu jänikani. Namani kanti angwane niebare kwetre ie:

67 Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwä ara ne ngwane, niere nunye, niebare mda kwetre Jesuye.

Angwane Jesukwe niebare:

Tikwe jän niedre munye angwane, munkwe ñan ti kukwei mikadre era. **68** Erere arato, tikwe kukwe ngwiandretari munye angwane, munkwe ñan ti kukwei kadre ngäbti. **69** Akwa mtare Ngöbö Di Kri Jändrän Jökrä Nuenkrä ye küde ruenkri kä ni ütiäte krikrä, kanti Ni Kä Nebtä Ngobo rabadi tükäninte gobrane Ngöböbe gwaire, niebare Jesukwe.

70 Angwane ni jökrä käkwe niebare mda Jesuye:
¿Mata niere kore, aisetere ma Ngöbö Odei bkänä ñan ñan? niebare kwetre ie.

Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

¿Mun ara jire kätä ti Ngöbö Odei niere, ye aisetere ñan ye kwrere bkänä ya? niebare kwe ietre.

71 Angwane niebare kwetre:

Niarakwe ñäri kore, käkwe ja miri ngite au, nikwe kukwe nuri. ¿Se abko ni mdara jire kändandre blite mda rüere ya? niebare kwetre jae kwärikwäri.

Jesu jänikani Pilato ngwärekre

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

23 1 Yebti ni jökrä nämane yete abko nikani Jesu ngwena mda Pilato ngwärekre. **2** Angwane nikani Jesu kite ngise krörö Pilatoye:

Ni noko tä kukwe miketbe blo nun israelita rüere abko nunkwe gaba btä. Nunkwe ñan ja ütiä biandre emperador romanoboye

tä niere. Mdakäre abko, niara Ni Dianinkä Ngöbökwe amne niara abko jrei tä niere emperador rüere, niebare kwetre Pilatoye.

3 Abtä Pilatokwe niebare Jesuye:

¿Ma abko jrei nitre israelita-kwe bkänä ya? niebare kwe.

Jesukwe niebare Pilatoye:

Jän. Era metre ti ara, niebare kwe ie.

4 Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne ni mda mda, ie Pilatokwe niebare:

Ni ne ja mike ngite ñakare abtä ñan kämikadre, nibi tuen tie, niebare kwe ietre.

5 Akwa ni jökrä namani ja nike kisere, kä namani niere ie:

Ni noko tä kukwe dirire abko käta nun kwite jökrä ja rüere kwärikwäri. Käne nikani dirire Galileate sere, abti mtare kite nüke dirire arato Judeate nere, namanintre niere Pilatoye.

Jesu jänikani jrei Herodes Antipas ngwärekre

6 Jesukwe sribi nuenbare kena Galileate niebare, ye jara-bare Pilatoye angwane, Jesu abko Galileabo ya ngwianintari kwe. **7** Jesu abko Galileabo gani kwe amne, kä ye kanti Herodes nämane gobrane arato aisete kukwe ükadrete nitre Galileabokrä, aisete Herodes nämane Jerusalén, ye kanti Pilatokwe Jesu juani. **8** Jesu jatabare Herodeye angwane, käi namani nuäre Herodebtä, ñobtä ñan angwane kä raire nämane ni kukwei nuen

blite Jesubtä, aisete tö namani ja tuai ben amne tö namani Jesu tuai sribi kri ñan tuabare nuene keteti ja okwäbti, **9** käkwe kukwe ngwianintari kabre ie. Akwa Jesukwe ñan kukwe kani ngäbti jire chi. **10** Kä ye kanti abko, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikatre nämane siba yete abko namani Jesu kite ngise kisere Herodeye. **11** Angwane Herodes btä rükä namani Jesu mike ngwarbe amne namani mike yakrä jae, käkwe dän bäri kuin kita nämane jabtä jreikwe, kwere kitani kwetre Jesubtä. Bti Herodekwe juaninta Pilato kanti, ñobtä ñan angwane namani tuen ngite ñakare ie aisete. **12** Ne känenkri abko, Herodes nämane ja rüere Pilatobe akwa, ja mäkäninta kwetre köbö ye näire.

Jesu kitani ngite müre ketadre
(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39—19.16)

13 Yebti Pilatokwe nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre ütiäte ütiäte ükaninkrö nitre israelita mda mdabe, **14** käkwe niebare ietre:

Ni ne nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere, abtä mun ki ngwena tie nete, munkwe nini. Akwa tikwe kukwe ngunintari ie mun okwäbti amne, kukwe btä munta kite ngise abko erere ja mike ngite ñakare tuen tie. **15** Erere arato, Herodeye kuni ngite ñakare,

aisete juninta jirekäbe kwe tie nete. Ni ne ja mike ngite ñakare. ¿Se ñobtä müre ketadre?

16 Aisete ti bike kwata metamna köbti jirekäbe, bti tikwe tikaditeta. Abko kore se, niebare Pilatokwe ietre.

17 [Bieta Pascuate abko, käre gobran romanobo käkwe ni ngite tikadrete.]¹ **18** Pilatokwe blitaba kore, abtä ni jökrä namani ngrente, kä namani niere:

¡Barrabás tiketeta nunkrä amne ni ye abko ngwena müre ketadre! namanintre niere.

19 Barrabás ye abko nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere amne niarakwe ni mda kämikani arato. Abtä nämane kitani ngite kä teri abko ni jökrä namani tikatemna. **20** Akwa Pilato abko tö namani Jesu tikaiteta, käkwe ñakäbareta bobuta ietre. **21** Akwa niaratre käkwe ngratebare bäri ja dibti mda, kä namanintre niere:

¡Müre kete krusobtä! ¡Müre kete krusobtä! namanintre niere.

22 Abtä Pilatokwe niebareta bämäkäre ietre:

¿Drebtä ni nekwe ja mikani ngite? Niara ja mike ngite ñakare nibi tuen tie. ¿Se abko drebtä müre ketadre? Aisete ti bike kwata metamna köbti jirekäbe, bti tikwe tikaditeta, niebare kwe.

23 Akwa ni jökrä namani Jesu kämikamna kisere krusobtä, kä namani ngrente bäri krikri. Te Pilato töi kwitani kwetre Jesu rüere, aisete tö nämane dreye,

erere namanina kwetre. **24** Ne aisete, niaratre tö namani dreye, ye erere Pilatokwe köböi biani ietre. **25** Angwane niaratre namani Barrabás tikatemna, ye erere nuenbare kwetre. Barrabás ye abko nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere amne ni kämikani kwe, abtä nämane ngite kä teri abko Pilatokwe tikaninteta amne nitre israelita tö namani Jesu kämikai abko erere kämikamna Pilatokwe.

Jesu metani krusobtä

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

26 Abti Jesu jänikani mda müre ketadre krusobtä angwane, ni Cirenebo kädian nämane Simón nämane Jerusalén bäre, jataninta, nükani ngätäi bentre ji ngrabare angwane, kruso mikani Simón kötärä nitre rükäkwe abko nikani ngwena Jesu jiebtä. **27** Ye ngwane ni nikani kwati jiebtä angwane, meri nikani kwati siba abko namani uliere krübäte. Abtä nämane näin müen krikri be Jesu jiebtä. **28** Abtä Jesukwe mikani ñäräre ja käne, käkwe niebare ietre:

Mun merire Jerusalénbo, munkwe ñan ti müai, akwa munkwe ja müai au amne munkwe ngäbäkre jakwe müai jakrä, **29** ñobtä ñan angwane kä taretare jatadi angwane, niedi krörö nitre merirebtä: Meri kaibe ngäbäkre ngibiare ñakare amne ngäbäkre mike ñakare kianbtä abko

¹ 23.17 Versículo 23.17 ñan tä tikaní manuscrito bäri kuinkuinbtä.

btä kätä nuäre kri niedi, ñobtä ñan angwane ngäbäkwe ñakare munkwe krütadre munkän kukwe taretare näire aise.

30 Ye ngwane abko ni jökrä rabadi niere ngitioye:

Ngitio ngidien järäre
nunbti amne nun doboi
mike nun rüe ngäniene,

Oseas 10.8

rabadi niere. **31** ¿Ye abko ti kri niki kwrere btä tätre kukwe nue-ne käme kore se abko mun israelita kri nõtare kwrere abko btä ñan nuendre kwetre arato ya? niebare Jesukwe meritre yeye.

32 Jesu jänikani müre oetadre krusobtä angwane, ni mda käkwe ja mikani ngite abko jänikani nibu kämikadre gwaire ben krusobtä. **33** Ye erere kākā Calavera kanti Jesu jänamani angwane, metani krusobtä amne ni ja mikaka ngite metani kruso mda mdabtä arato abko nikani iti küde ruenkri amne iti küde ngeberekri. **34** Angwane Jesukwe niebare Ngöböye:

Ti Rün, nitre tä ja mike ngite ti rüere ne makwe dian bti ta amne makwe ñan mika ja ngie nuen ti dokwäre, ñobtä ñan angwane niaratre tä dre nuene gare ñakare metre ietre, niebare Jesukwe.

Angwane nitre rükä abko käkwe ja gani dän Jesukwe ñäkäbtäkri jabt. **35** Ye ngwane ni nämane kwati okwä Jesubtä angwane, nitre ütiäte ütiäte nitre israelita ngätäite namani Jesu mike ngwarbe jae, kä namani niere jae kwärikwäri:

Niarakwe ni mda mda dianintari, aiseite niara abko Ni Dianinkä Ngöbökwä bkänä ne ngwane, ja diandretari au krusobtä mento kwe, namani niere Jesubtä.

36 Erere arato, nitre rükä romanobo namani Jesu mike yakrä, kä namani krötö Jesu ken amne namani uba ñöi dime bien ñadre ie, **37** kä namani niere:

Ma ñakare Jrei nitre israelita-kwe bkänä, ñobtä ñan angwane kore ne ngwane, makwe ja diandretari au mento, namanintre niere Jesuye.

38 Angwane Jesu dokwä kanti käin abko kukwe tikani krörö kri kukwänbtä abko nämane mikani “NI NE ABKO JREI NITRE ISRAELITAKWE” abko namani tikani. **39** Angwane ni kukwe käme nuenkä nämane mikaninkä krusobtä käin, ye abko iti namani ñäke diänbe Jesuye arato, kä namani niere:

Ma abko ñakare Ni Dianinkä Ngöbökwä bkänä, ñobtä ñan angwane kore ne ngwane, makwe ja diandretari au amne makwe nun diandretari arato, namani niere Jesuye.

40 Abtä ni iti mda nämane krusobtä käin arato ye käkwe niebare kukwe muko yeye:

¿Mata ja tare nike ja kwrere ni nokobe, akwa Ngöbö jürä ñakare mabtä ñan ñan? **41** Ni nibu ne käkwe ja mikani ngite abtä nita ja ngie nuen ye tä dbe. ¿Akwa ni noko ja mike ngite ñakare, akwa tä ja tare nike, se tuen mae ya? niebare kwe ie.

42 Bti niebare mda kwe Jesuye:

Jesu, ma raba gobrane angwane, makwe ti ngwianta töre jae amne makwe ti die mika, niebare kwe ie.

43 Jesukwe niebare mda ie:

Era metre mtare ma rabadi kä kuinte tibe, niebare kwe ie.

Jesu krütani

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

44-45 Yebti ñänä ruäre angwane, kä ngidianinte mda amne kä namani iko jökrä temen nebebe ñänä okwä krämä dere, aiseite ñänä trä namani ñakare. Erere arato, dänkwän ngetbo, bti ju blitakrä Ngöböbe nämane ñäkänintbe, ye nianinkäbe ötöbu ta se kwrere. **46** Angwane Jesukwe ngratebare kri, käkwe niebare:

!Ti Rün, ti bike ja üai mike gare mae! niebare kwe.

Ye btäräbe krütani. **47** Jesu krütani kore nitre rükä romanobo dänkien okwäbti angwane, Ngöbö käikitaninkä kwe, käkwe niebare:

Ni ne abko ni metre amne ngite ñakare bkänä ñan ñan, niebare kwe.

48 Ye ngwane ni nämane kwati yete okwäbti kukwe nakaninkä kore. Abtä moto namani ulire, kä nikani ja mete mäträte, nikaninta mentokwäre.

49 Angwane nitre ja getaka getaka Jesube amne nitre merire merire Galileabo nikani siba Jesube abko namanintre bä

mente temen se kwrere okwä Jesubtä.

Jesu doboi mikani

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

50-51 Ye ngwane abko, ni iti sribikä Sanedrinbe kädian nämane José nünanka juta Arimateate kä Judeate nämane. José ne abko moto kuin amne nämane nüne metre Ngöbö ngwärecri. Erere arato, Ngöbö rükadre gobrane ni kwe ngätäite diribare Jesukwe abko José nämane ngibiare kisere amne, Sanedrin käkwe kukwe nuenbare Jesubtä, ye ñan namani dbe kräke. **52** Ye mden kisete, Jesu krütani angwane, niara nikani, käkwe Jesu ngwäkä kārābare Pilatoye. Erere Pilatokwe köböi biani ie angwane, **53** José nikani, Jesu ngwäkä diani krusobtä timon kwe, mrianinte kwe dän bäri ütiäte kädianta lino ye te, bti kä nämane muani jäkwatate ni doboi mikakrä akwa, ni doboi mika ngämi te, ye kanti Jesu doboi mikani kwe. **54** Köbö ye ngwane abko, nitre israelita nämane jändrän ükete biare köbö jadükakrä ngibiakäre ngäbti, erere köbö jadükakrä jatani-na nuke. **55** Angwane José nikani Jesu doboi mike angwane, nitre merire Galileabo nikani siba Jesu mukore nebe Jerusalem, ye abko Jesu doboi mikadi mdente Josékwe abko nikani tuen angwane, Jesu doboi mikani mdente metre, ye tuani kwetre. **56** Bti nikaninta, namaninta

gwi angwane, ñö rä bāne amne kri ngwāri mnü rä bāne sribebare kwetre mikakāre Jesu ngwākā ngrabare. Yebti kukwe nāmane ūkaninte ño Ngöbökwe köbö jadükakrābtā, ye erere nitre merire ye kākwe jadükani.

Jesu nūkaninta nire

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

24 1 Akwa ñānā jatani gökōkā krire kāin bāmānte dekā angwane, nitre merire ye nikaninta dobohti mda, kā nikani ñö rä bāne amne kri ngwāri mnü rä bāne sribebare kwetre ye ngwena mikadre Jesu ngwākā ngrabare. 2 Namanintre dobohti angwane, jā mikani kā mkāte Jesu dobohti ye namanina dianinkā mento amne ñakare tāte, btā namanintre. 3 Angwane nikanintre nikren kā mkāte nguse se kwrere angwane, ijo! ni Dānkien Jesu ngwākā kwani ñakare nguse ietre. 4 Yebtā abko tōi ñan namani krūtare. Ye btārābe ni btā dān ngwen bürere namanintre nūnankā nibu niaratre ken, btā okwā namani. 5 Angwane kā jūrā namani kri btātre, abtā nikaninbe mate ngukudokwābti temen, kākwe ja okokrā mikani dobohtā temen. Akwa angele nibu ye kākwe niebare meritreye:

¿Ñobtā munta nāin ni nire kāentari mūrūkrā ngātāite ye?

6 iNi kānāntarita nāin munkwe, ye nūrate nire, aiseite ñakare nete! Niara nāmane Galilea

munbe angwane, dre niebare kwe, ye munkwe ngwianta tōre jae abko krörö: 7 Ni Kā Nebtā Ngobo ne kitadi ngise nitre kukwe kāmekāme nuenkāye, bti niaratre kākwe mūre ketadi krusobtā, akwa mukirare angwane, rükadita nire, niebare kwe munye, niebare kwetre meritreye.

8 Angwane batibe Jesu kukwei nūkaninta tōre meritreye yeye angwane, 9 nāmane dobohti, nikaninta Jerusalén. Namaninta gwi angwane, kukwe nakaninkā ño ño, ye erere niebare jökrā kwetre nitre Jesu kukwei ngwianka ni jātābti iti yeye amne ni mda mdaye. 10 Nitre merire nūkani kukwe ngwena nitre Jesu kukwe ngwiankaye abko María Magdalabo, Juana, Santiago meye kādian nāmane María, amne meri mda mda abko nūkani kukwe ngwena. 11 Akwa nitre Jesu kukwei ngwianka abko ie meritreye ye namani tuen ñāke ngwarbe, aiseite ñan tō namani kukwei mikai era. 12 Akwa Pedro abko nikani betekā dobohti, namani yete kākwe nikrabare nguse amne, dān te Jesu mrianinte aibe nāmane nguse, btā okwā namani angwane, nikaninta akwa kukwe nakaninkā, yebtā tōi ñan namani krūtare mda.

Ji juta Emaús kukwäre, kānti Jesukwe blitabare ni nibu ben

13 Jesu nūkaninta nire, ye nāire nitre nānkā ben nikani nibu juta Emaús kukwäre. Emaús

ye abko nāmane kilometro krā jātābti krati Jerusalén bāre mento, kānti nikanintre. 14 Nikanintre angwane kukwe nakaninkā ño ño Jesubtā, yebtā nikani blite jökrā ji ngrabare. 15 Niaratre nāmane nāin blite jabe kwāri-kwāri angwane, Jesu ara jire kākwe krōtabare ken amne nikani gwaire bentre mda. 16 Jesu namani tuen ietre, akwa Ngöbö-kwe ñan Jesu mikani gare ietre. 17 Angwane Jesukwe niebare ietre:

¿Mun ye tā nāin dre kādriere ji ngrabare ye? niebare kwe ietre.

Abtā namanintre nūnaninkā moto ulire. 18 Angwane ni iti kādian nāmane Cleofas kākwe niebare Jesuye:

¿Ni nāmane kwati ngātāite ma nāmane siba Jerusalén angwane kukwe rakakaba mukira, ye abko ma aibe ie gare ñakare ya? niebare kwe ie.

19 Jesukwe niebare mda ie:

Dre nakaninkā niere tie, niebare kwe ie.

Niara kākwe niebare mda ie:

Kukwe rakakaba Jesu Nazareboba. Niara abko ni Ngöbö kukwei niekā amne di kribti nāmane sribi kri nuene amne nāmane blite kuin Ngöbö Kukweibtä abko Ngöbö amne ni jökrā namani nütüre btā.

20 Akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dānkientre amne nitre ütiāte ni israelita ngātāite kākwe kitani ngise nitre romanoboye mūre ketadre amne metadre krusobtā abko erere

nuenbare kwetre btā. 21 Niara-kwe ni israelita dianditari nitre romanobo ngoto tāni amne ni rabadi tikaninte abko nun nāmane nütüre, aiseite nun nāmane tōdeke bti akwa, köbömāra kukwe rakakaba kore btā nun okwābti.

22 Akwa mtare nitre merire tā nun ngātāite niki dekā dobohti angwane, nūta, kākwe nun ngwini nikenkā, 23 ñobtā ñan angwane janintre dobohti amne, Jesu ngwākā kuni ñakare ietre, akwa Jesu nūrate nire, nini ietre angelerekwe abko nū niereta gwi abtā nun nekwekā. 24 Angwane nun kukwe muko ruäre niki dobohti kukwe ye mike ñāräre, akwa nitre merire kākwe dre nini, ye kwrere tāni bkānā btā nibitre, akwa Jesu turi ñakare kwetre abko tā nakenkā. Abko kore se, niebare kwetre Jesuye.

25 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

iMun ye ño amarebti mun tōi braibe dikaro amne, nitre Ngöbö kukwei niekā kirakira abko mun ñan tā mike era! 26 iNi Dianinkā Ngöbö-kwe ne mika ngāmi ütiāte Ngöbö-kwe, kānenkri ja tare nikadre kri kwe, nieta kore Ngöbö Kukweibtä, ye gare ñakare munye ya? niebare kwe ietre.

27 Yebti tārā tikani Moisékwe nebebe tārā tikani kira nitre Ngöbö kukwei niekākwe abko nāmane blite ño ño Jesubtā, yebtā Jesukwe blitabare.

28 Yebti juta kānti nikanintre ye kānti namani angwane, Jesu jatani niken janknu ta bā mikani

kwe, **29** akwa niaratre abko namani Jesu ketete nebe jabe jirekābe, kā namani niere ie:

Kā kitera dere amne kā kite iko, aisete ma raba jirekā nunbe nete, namani niere ie.

Ye erere Jesu nikani, namani gwi bentre.

30 Yebti namanina tākānintbe mesabtā angwane, Jesukwe ban diani kunti kisete, kākwe kuin niebare btā Ngöböye, bti ñākānintbe kwe, kākwe biani ietre. **31** Ye ngwane Jesu ara namani bentre gani kwetre, akwa Jesu abko kākwe ja ganinkāta okwāte. **32** Abtā niebare kwetre jae kwārikwāri:

¿Niara ki blite ji ngrabare nibe Ngöbö Kukweibtā angwane, kā nibi nuāre krübāte nibtā, aise-te ni nibi grūkekā jōkrā ngrabare niara kukwei nuare ñan ñan? namani niere jae kwārikwāri.

33 Yebti jōtrō ngwarbe Cleofas amne kukwe muko kwe nikantina ja jiebtī Jerusalén. Nikanintre nebebe Jerusalén angwane, nitre Jesu kukwei ngwianka ni jātābti iti nāmane ja ūkaninkrō ni mda mdabe, **34** ye kākwe niebare Cleofas amne kukwe muko kwe ngābti:

¡Jesu nūkaninta nire bkānā! Niarakwe ja miri tuadre Simón-ye, niebare kwetre ietre.

35 Angwane Cleofas amne kukwe muko kwe btā kukwe nakaninkā ño ji ngrabare abko niebare jōkrā kwetre. Erere arato, Jesukwe ban ñākānintbe bti angwane, Jesu nūkaninta gare ietre, niebare kwetre.

Jesukwe ja mikani tuadre nitre ja kukwei ngwiankaye

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

36 Kukwe nakaninkā ño ño btātre, yebtā nāmane blite, btārābe Jesu nūkaninbe niaratre ngātāite se kwrere, kākwe köbö ngwianintari krörō ietre:

Kā jāme Ngöbökwē raba munbtā, niebare kwe ietre.

37 Angwane ni ūaibe namani tuen ietre namanintre nūtīre, aisete namanintre nekwetekā krübāte. **38** Abtā Jesukwe niebare ietre:

¿Ñobtā munta töbīke ngwarbe kwārākwārā amarebti mun nibi nekwetekā krübāte dikaro ye?

39 Ti abko Jesu ara. Ti kise amne ti ngoto trāin mike ñārāre munkwe amne, ti nuenbtā munkwe amne ti mike ñārāre munkwe, ñobtā ñan angwane ti ngātā amne ti kroko tārā, ye tuen angwane, ti ñakare ni ūai gadi munkwe, ñobtā ñan angwane ni ūai abko ngātā amne kroko ñakare, niebare kwe ietre.

40 Niebare kore kwe ietre, ye btārābe ja kise amne ja ngoto mikani tuadre kwe ietre.

41 Akwa niaratre btā kā namani nuāre krübāte amne tōi ñan namani krūtare, aisete namanina Jesu tuenta, akwa ñan namani nebe era krāke. Abtā Jesukwe niebare mda ietre:

¿Mrō tārā munkwe nete ya? niebare kwe ietre.

42 Angwane gwa kukwani nāmane kwetre abko oto biani

kwetre Jesuye. **43** Jesukwe kani ngābti, bti kwetani kwe niaratre okwābti. **44** Bti niebare kwe ietre:

Ti ngāmi krüte, kānenkri ti nāmane mun ngātāite angwane, kukwe rakadrekā ño ño tibtā abko tikwe nieba munye, mden erere namani bare tibtā. Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye tā tika-ni tibtā amne nitre Ngöbö kukwei niekā kākwe tārā tikani tibtā amne Salmobtā tārā nāmane tikani ño tibtā, ye erere raba-di bare jōkrā, tikwe nieba, mden erere namanina bare, niebare Jesukwe ietre.

45 Yebti Jesukwe niaratre tōi tikani Ngöbö Kukweibtā mda, **46** kākwe niebare krörō ietre:

Ngöbö Kukweita tikani krörō tibtā: Ti, Ni Dianinkā Ngöbökwē krūtadi akwa köbömāra angwane rükadita nire. **47** Angwane ni kā jōkrābti kākwe kukwe kāme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngābti kwetre, Ngöbökwē niaratre ngite kukwe kāme nuenbtā diandrekā mento btā abkokāre, ye abko tā tikani kore tibtā Ngöbö Kukweibtā. Kukwe ye diri rikadre ti kābti

kāne Jerusalén, bti kā mda mdabti. **48** Ne aisete kukwe nakaninkā ño tibtā, munkwe tuani ja okwā jenbti, ye munkwe kādrie ni mda mdabe.

49 Angwane ti Rūnkwe ni köböi mikani munye abko tikwe juandi tāte munbtā, akwa niara di kā kāinbti rükadre tāte jōkrā munbtā, ye abko munkwe ngibia Jerusalén nete, aisete mun raba jōkrā nete. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Ngöbö nikani Jesu ngwenante kā kāinbti

(Marcos 16.19-20)

50 Abti Jesu nikani ngwana juta Jerusalén bäre mento angwane, nikani nebe juta Betaniate. Ye kanti Jesukwe kise kaninkā kāin ja di biankāre ietre. **51** Jesu nāmane ja di bien kore ietre, btārābe Jesu jānikani kā kāinbti se kwrere. **52** Yebti niaratre abko kākwe Jesu kākitaninkā yete, bti kā namani nuāre btātre amne nikaninta Jerusalén. **53** Yebti ju blitakrā Ngöböbe, kanti namanintre Ngöbö kākitekā käre köbö kwatirekwatire abko nakaninkā kore se. Ne ngörā.